

9. ARVOKKAAT LUONTOKOHOEET – KOHDEKORTIT

Arvokkaita luontokohteita on esitetty 67 kohdekortilla. Luonnonsuojelulain nojalla esitetään suojeltavaksi 923 ha 31 kohdekortilla. Suojeltavat alueet on valittu aikaisemman tiedon ja METSO-ohjelman perusteella. Osassa kohdekortteja on mukana sekä luonnonsuojelulailla että muulla tavalla suojeltavaksi esitettyjä kohteita. Luonnonsuojelulain mukaisen rauhoituksen lisäksi on esitelty 280 ha muita arvokkaita alueita, joiden suojelun tavaksi on määritelty kaava, hoito tai joku muu menettelytapa.

Suojeluehdotukset perustuvat tämänhetkiseen tietämykseen. Ne voivat muuttua, jos esim. luontoinventoinnit paljastavat alueen luonnosta uusia suojelu-

kohteita tai uhanalaisia lajeja.

Kussakin kohdekortissa on esitetty alueen karttarajaus ja kiinteistötiedot. Karttarajaus tarkistetaan suojelutoimenpiteiden yhteydessä. Yksityisiä kohteita on mukana vain, jos niiden julkaisemiseen on saatu suostumus maanomistajalta.

Sivulla 28 on esitelty kooste kohteiden suojeluperusteista. Kohteilla tehdään tarvittaessa lisäselvityksiä, varsinkin jos tämänhetkinen tilanne ei ole ollut tiedossa tai tiedot ovat puutteelliset.

Luonnonsuojelulailla rauhoitettavaksi ehdotetuille alueille laaditaan suojelun toteutuessa rauhoitusmääräykset sekä hoito- ja käyttösuunnitelma. Hoito- ja

käyttösuunnitelmia voidaan tarkistaa tarvittaessa. Aikataulu kohteiden rauhoittamisesta ja seurannan järjestämisestä on liitteissä 13 ja 15. Kohteiden tilan seuranta on jatkuva prosessi ja on tärkeää seurata suojelun perusteena olevia tekijöitä ja lajeja. Seurannan toteutusmalli kirjataan myös hoito- ja käyttösuunnitelmaan.

Suojeltaville ja muutamalle muullekin kohteelle esitetään rakennettavaksi ko. alueen käyttöä helpottavia rakenteita. Suojelun alueen merkintäpaalut on pystytettävä jokaiselle luonnonsuojelulailla rauhoitetulle alueelle, mutta myös pitkospuita, lintutorneja ja esitelytauluja rakennetaan tarkoituksenmukaisille kohteille.

9.1 KOHDEKORTTIEN LUKEMINEN

PAIKAN NIMI: Nimi

PINTA-ALA: Hehtaareina

KYLÄ: Kylän nimi

KIINTEISTÖ: Tilan/tontin numero tai muu kiinteistötunnus

OMISTAJA: Yksityinen tai Tampereen kaupunki

KAAVAT: Kaavamerkinntät joko yleiskaavassa tai asemakaavassa. Lyhenteiden selitykset vie-reisellä sivulla.

KOHEEN TYYPPI: Eliöstö- tai elinympäristö-tyyppi, joka kullekin kohteelle on merkitsevin ja luonteenomaisin. Sen perusteella kohteen tyyppi on arvioitu taulukkoon 12.

KUVAUS: Lyhyt selostus alueen luonnosta, eliöstöstä ja ekosysteemistä.

TEHDYT SELVITYKSET: Tärkeimmät kohteen luonnosta kertovat eliöstöselvitykset.

SUOJELTAVAT LAJIT: Lajit, joilla on olemassa valtakunnallinen suojelustatus, kansainvälinen vastuu tai jos niitä ei ole, niin alueellinen suojelustatus tai paikallinen mielenkiinto.

EN = erittäin uhanalainen

VU = vaarantunut

NT = silmälläpidettävä

@ = rauhoitettu (mainittu vain kasvi- ja hyönteislajien kohdalla)

RT = alueellisesti uhanalainen

vas = kansainvälinen vastuulaji

eR = erityisesti suojeltava

Dir II = EU:n luontodirektiivin mukainen laji; eläin tai kasvilaji, joiden suojelemiseksi on osoitettava erityisten suojelutoimien alueita.

Dir IVa = EU:n yhteisön tärkeänä pitämä eläinlaji, joka edellyttää tiukkaa suojelua. Lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Dir IVb = EU:n yhteisön tärkeänä pitämä kasvilaji, joka edellyttää tiukkaa suojelua.

SUOJELUN TARKOITUS: Alueen suojelutoimenpiteiden tavoite.

SUOJELUN PERUSTE: Luonnonsuojelulain 10 §:n perusteet alueen suojeluun, muut lainmukaiset suojeluperusteet: metsälain arvokkaat elinympäristöt, 3. luku, 10 §, luontodirektiivi.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Tällä hetkellä voimassa oleva suojelun tila.

Suojelun tavoitetaso: Lopputilanne, johon kohteen suojelu tähtää.

HOITO: Alueen ja sen lajiston säilymiseen tähtäävät hoitotoimenpiteet.

Seuranta: Lajien esiintymien seurannan aikataulut

Rakenteet: Alueella tarvittavat rakenteet retkeilyn kanavoimiseksi ja kulun helpottamiseksi sekä elinympäristön säilyttämiseksi mahdollisimman häiriintymättömänä.

UHAT: Mahdolliset olemassa olevat tekijät, jotka voivat vaikuttaa kielteisesti lajin tai kohteen säilymiseen.

Kaavamerkinnoissä käytetyt lyhenteet:

AO = Asuntoalue.

AP = Pientaloalue.

AV = Asuin- ja kasvitarkennusten korttelialue.

E = Erityisalue.

ev = Suojaviheralueeksi varattu alueen osa.

EV-2 = Suojaviheralue, joka on varattu alueellista sadevesijärjestelmää varten.

i-7 = Istutettava alueen osa, jonne tulee istuttaa lehtipuita.

LR = Rautatiealue.

luo-1 = Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue, ekologinen käytävä.

luo-2 = Alue, jolla on luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä luontotyyppi. Tervaleppäkorpi on ennallistettava ja säilytettävä luonnontilaisena.

LV-1 = Venesatama

lv-2 = Alueen osa, jolle saadaan rakentaa venevalkaman tai venesataman vaatimia rakennelmia ja laitteita.

M = Maa- ja metsätalousvaltainen alue. Maisemaa muuttava maanrakennustyö, puiden kaataminen tai muut näihin verrattavat toimenpiteet ovat luvanvaraisia kuten MRL128 §:ssä on säädetty.

maa-4 = Aluetta tulee hoitaa ja kehittää arvokkaat luonnonominaisuudet ja maisemallinen luonne huomioiden.

me = Melualue.

MU = Maa- ja metsätalousvaltainen alue, ulkoilun ohjaamistarvetta tai ympäristöarvoja.

P = Puisto.

PI = Istutettava puiston osa.

PL = Luonnontilassa säilytettävä puistoalue (tässä julkaisussa)

s-1 = Luonnonmukaisena säilytettävä tontin osa, jota on hoidettava niin, että maiseman luonne ei olennaisesti muutu.

s-13 = Alueen osa, joka viljelytoimenpitein tai riittävän usein suoritetuin raivauksin on pidettävä avoimena peltoalueena.

s-2 = Alueen osa, jolla olemassa oleva puusto on säilytettävä siten, että sallitaan vain maiseman hoidon kannalta tarpeelliset toimenpiteet.

s-20 = Suojeltava alueen osa.

s-3 = Alueen osa, jolla olemassa oleva puusto on säilytettävä siten, että sallitaan vain maiseman hoidon kannalta tarpeelliset toimenpiteet. Alueella on sallittu olemassa olevan lomarakennuksen uudisrakentamiseen verrattava rakentaminen, kunnostaminen ja uudestaan rakentaminen.

s-5 = Alueella oleva puusto on säilytettävä siten, että sallitaan vain maiseman hoidon kannalta tarpeelliset toimenpiteet. Alueella on maan kaivuu ja soranotto kielletty. Vanhat sorakuopat tulee täyttää ympäristöön soveltuvaan tasoon ja metsittää.

s-6 = Alueella oleva puusto on säilytettävä siten, että olevan puuston kaataminen on sallittua vain tarpeellisenä puuston hoitotoimenpiteenä, jota tulee täydentää uusintaistutuksilla. Maan kaivuu, louhinta, täyttäminen ja soranotto on kielletty.

SE = Selvitysalue.

SL-3 = Luonnonsuojelualue, joka on suojeltu asemakaavalla tai luonnonsuojelulainsäädännön nojalla.

ul = Ohjeellinen leikkialue.

W = Vesialue.

V = Virkistysalue.

va = Voimalinja-aluevaraus.

vi-2 = Ohjeellinen viljelypalstoja varten varattu alueen osa.

VKV-1 = Keskuspuistoksi varattu virkistysalue.

VL = Virkistysalue.

VL-4 = Lähivirkistysalue. Aluetta on hoidettava siten, että sen luonnonsuojelun kannalta arvokkaat ominaisuudet säilyvät.

VL-7 = Lähivirkistysalue. Aluetta tulee hoitaa ja kehittää alueen arvokkaat luonnonominaisuudet huomioonottavalla tavalla.

VLK-1 = Kaupunkipuistoksi varattu lähivirkistysalue.

VLL = Luonnonmukainen lähivirkistysalue.

VLL = Luonnonmukainen lähivirkistysalue. Alue varataan ulkoilu-, liikunta- ja urheilutoiminnoille sekä luonnon kokemiseen laajoina pääosin luonnontilaisina aluekokonaisuuksina. Puiden kaataminen, kaivamis-, louhimis-, tasoittamis- ja täyttötöyt tai niihin verrattavat toimenpiteet ovat alueella luvanvaraisia kuten RakL 124a §:ssä on säädetty. Alueella sallitaan vähäinen luonnonympäristön huomioonottava yleistä virkistystoimintaa palveleva rakentaminen.

VLM = Maiseman- ja luonnonhoitoalueeksi varattu lähivirkistysalue, kuten ranta, vesistön suoja-alue, harju, rinne, maisemapelto tai -niitty. Alueella säilytetään alkuperäinen luonnonympäristö. Puiden kaataminen, kaivamis-, louhimis-, tasoittamis- ja täyttötöyt tai niihin verrattavat toimenpiteet ovat alueella luvanvaraisia kuten RakL 124a §:ssä on säädetty. Alueella sallitaan vähäinen luonnonympäristön huomioonottava yleistä virkistystoimintaa palveleva rakentaminen.

VP = Puistomaisesti hoidettava alueen osa.

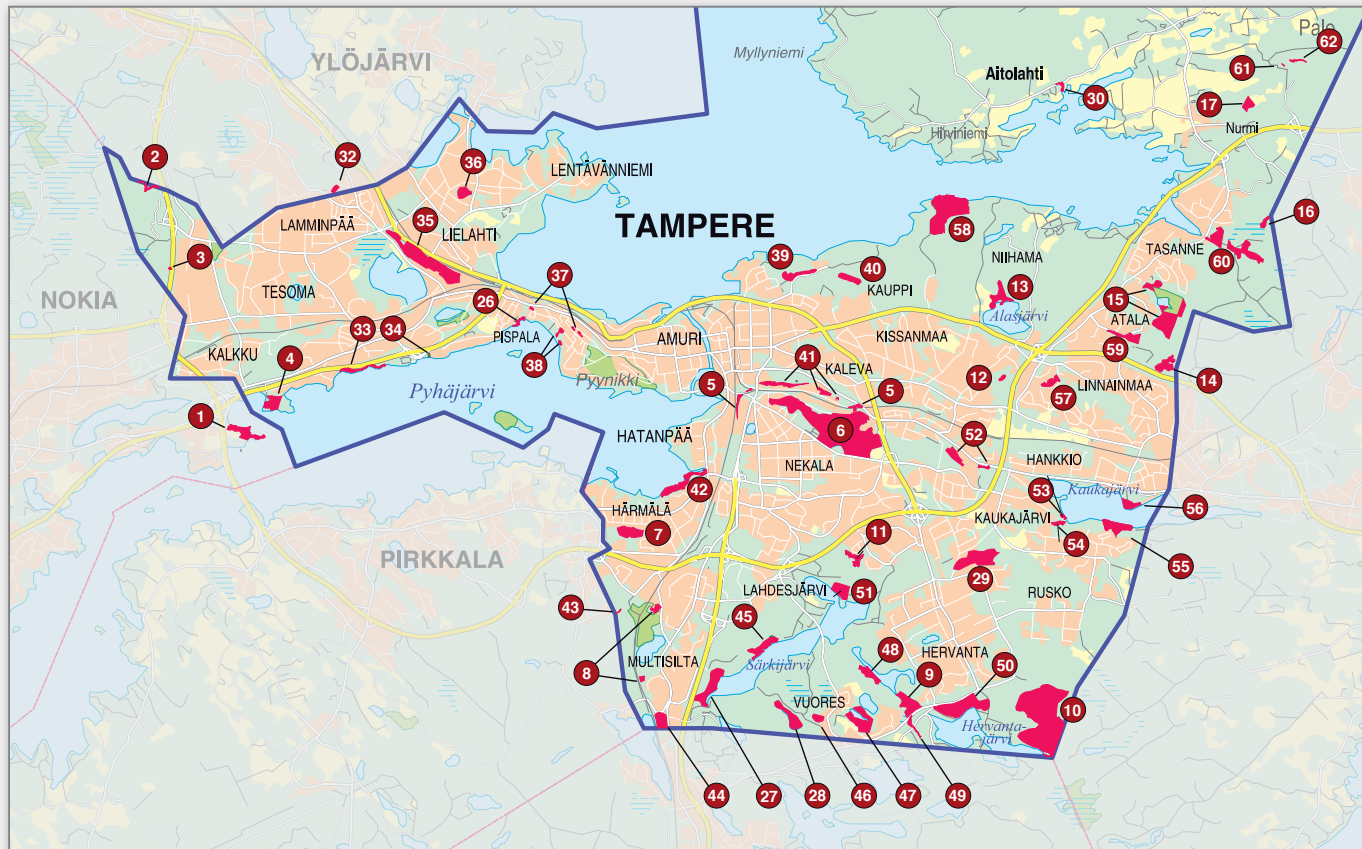
VP-3 = Puisto tulee rakentaa ottaen huomioon alueen sijainti ja maisemallinen merkitys kosteikkoalueena. Puistoon saadaan rakentaa opetustoimintaan soveltuvia tiloja merkinnän osoittama määrä.

VU = Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue.

VV = Uimaranta-alue.

Y = Yleisten rakennusten korttelialue.

9.2 Luonnonsuojeluohjelman alueet – KANTAKAUPUNKI

© Kaupunkimitaus Tampere 2012

Arvokkaat luontokohteet – kohdekortit

LUONNONSUOJELULAILLA RAUHOITETTAVAT KOhteet

1. Nokia, Hevoshaka.....	35	13. Kauppi, Niihama, Lahnakallio.....	48
2. Ikuri, Leppioja.....	36	14. Petäjässuo.....	49
3. Ikuri, Juhansuo, puron varsi VT3:n länsipuolella.....	37	15. Halimasjärven luonnonsuojelualueen laajennus.....	50
4. Villilänsaari, Saarenpuisto.....	38	16. Kumpula, Aitovuoren louhikkorotko.....	51
5. Järvensivun ratavarret.....	39	17. Näätäsuu.....	52
6. Iidesjärvi.....	40	18. Aitovuori, Koikansuo.....	53
7. Härmälän Vähäjärvä.....	42	19. Aitolahti, Korvenvuori.....	54
8. Peltolampi–Pärrinkosken luonnonsuojelualueen laajennus.....	43	20. Teisko, Paalijärventie, Holma.....	55
9. Hupakonojanpuisto, Myllyoja.....	44	21. Teisko, Kintulammin virkistys- ja retkeilyalue.....	56
10. Makkarajärvi–Viitastenperä.....	45	22. Teisko, Pikkuhaka.....	59
11. Veisu, Pehkusuo.....	46	23. Teisko, Nalli.....	58
12. Pappila, Sikosuo, Kirviälänmäki.....	47	24. Teisko, Velaatta, Ala-Pirttijärvi, Nevalanlahti.....	60
		25. Teisko, Koskela, Jylhänperä.....	61

9.3 Luonnonsuojeluohjelman alueet – TEISKO

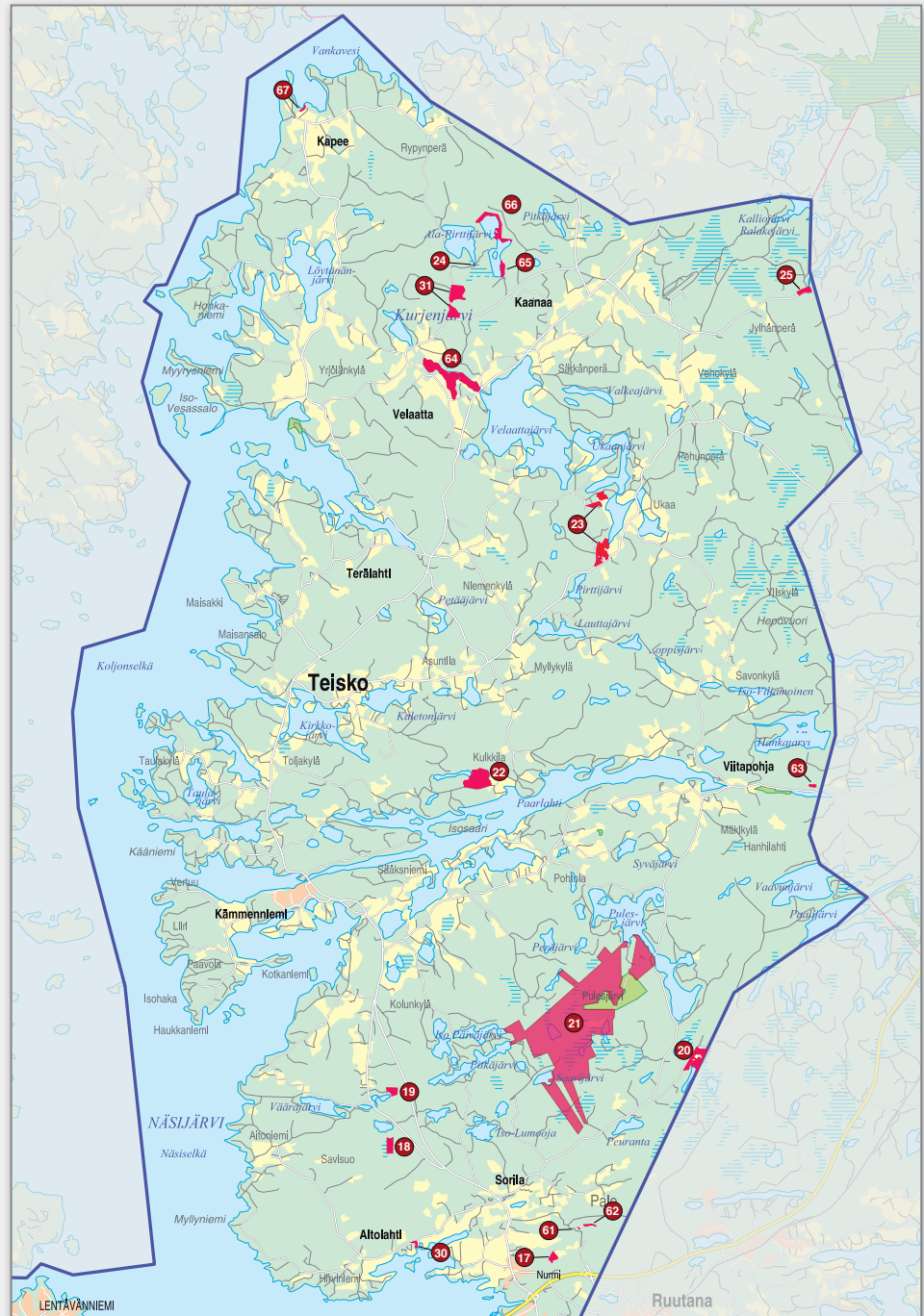
OSITTAIN LUONNONSUOJELULAILLA

RAUHOITETTAVAT KOhteet

26. Hyhky, Pättiniemenpuisto	63
27. Särkijärvi, Lahdenperä	64
28. Vuores, Koukkujärvi	65
29. Lukonmäki, Pitkäahde	66
30. Aitolahti, kirkon notko	67
31. Kallionpää	68

MUUT KOhteet

32. Ylöjärvi, Horha, laskettelurinteet	70
33. Pyhäjärven rantaosuus: Villilänniemi-Raholan puhdistamo	71
34. Rahola, Pyhäjärven ranta, Simolankatu 71	72
35. Epilänharju	73
36. Pohtola, Lintulampi	74
37. Pispalan paahderinteet	75
38. Tahmela, Tahmelan lähde ja Lorisevanpuisto	76
39. Kauppi, vesitornin alue	77
40. Kauppi, Tuomikallio	78
41. Kalevankangas	79
42. Rantaperkiö, Härmälän rantapuisto	80
43. Sarankulma, Korvenojanpuisto	81
44. Multisilta, Rajamäki	82
45. Särkijärvi, Leppänen	83
46. Vuores, Tervalepänpuisto	84
47. Vuores, Pilkkakuusenharju	85
48. Suolijärven länsiranta	86
49. Vormiston Myllyoja	87
50. Hervantajärven luoteispuoli	88
51. Hallila, Lukonlahden ja Lahdesjärven välinen metsä	89
52. Messukylä, Aakkulanharju	90
53. Haihara	91
54. Hikivuori	92
55. Kaukajärvi, Levonmäki	93
56. Kaukaniemi	94
57. Linnainmaa, Länkiniitynmäki	95
58. Soukonvuoren pohjoispuolinen alue	96
59. Atala, Samoilijanpuisto–Kenkirajanpuisto	97
60. Kumpula, Ojala	98
61. Tiikonojan keto	99
62. Tiikonojan varsi	100
63. Teisko, Iso-Murron haka	101
64. Teisko, Velaatan Nuutilanlahti	102
65. Teisko, Ylä-Pirttijärven itäpuoli	103
66. Teisko, Keskisen Pirttijärven rantametsät	104
67. Teisko Kapee, Niemi- ja Ala-Kapeen niityt	105

KUVA: HÄRRI SUONEN

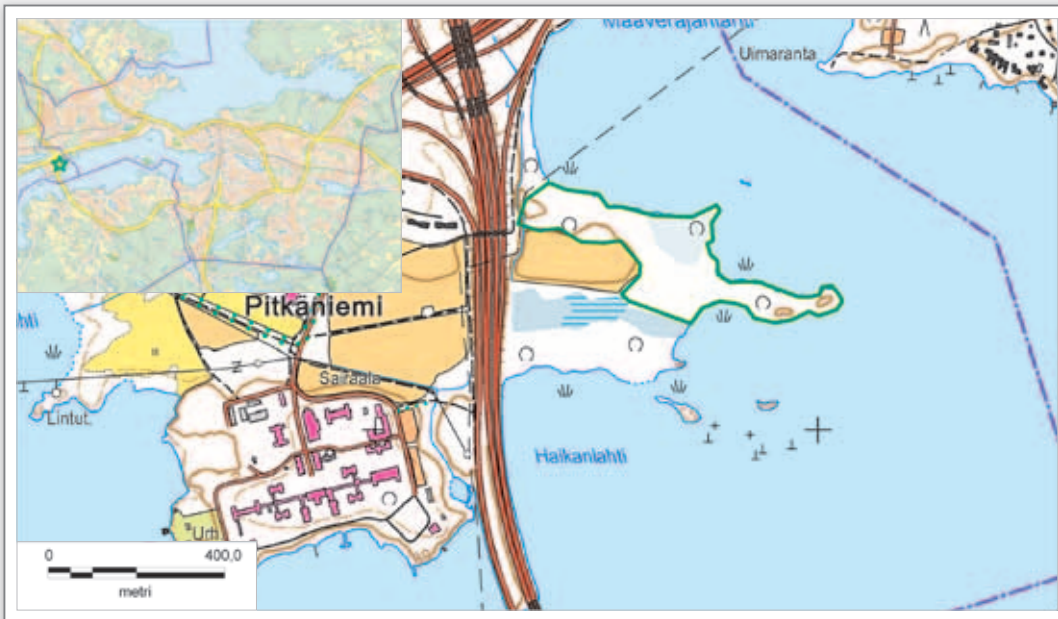
Iidesjärvi on kansainvälisestikin
ainutlaatuinen luontokeidas
lähellä kaupungin keskustaa.

10. LUONNONSUOJELULAILLA RAUHOITETTAVAT KOHTEET

KOHDEKORTTI	SIVU		SIVU
1. Nokia, Hevoshaka	35	13. Kauppi, Niihama, Lahnakallio	48
2. Ikuri, Leppioja	36	14. Petäjässuo	49
3. Ikuri, Juhansuo, puron varsi VT3:n länsipuolella	37	15. Halimasjärven luonnonsuojelualan laajennus	50
4. Villilänsaari, Saarenpuisto	38	16. Kumpula, Aitovuoren louhikkorotko	51
5. Järvensivun ratavarret	39	17. Näätäsuo	52
6. Iidesjärvi	40	18. Aitovuori, Koikansuo	53
7. Härmälän Vähäjärvi	42	19. Aitolahti, Korvenvuori	54
8. Peltolampi–Pärrinkosken luonnonsuojelualan laajennus	43	20. Teisko, Paalijärventie, Holma	55
9. Hupakonojanpuisto, Myllyoja	44	21. Teisko, Kintulammin virkistys- ja retkeilyalue	56
10. Makkarajärvi–Viitastenperä	45	22. Teisko, Pikkuhaka	58
11. Veisu, Pehkusuo	46	23. Teisko, Nalli	59
12. Pappila, Sikosuo, Kirviälänmäki	47	24. Teisko, Velaatta, Ala-Pirttijärvi, Nevalanlahti	60
		25. Teisko, Koskela, Jylhänperä	61

1. Nokia, Hevoshaka

© Sisältää Maanmittauslaitoksen Maastotietokannan 06/2012 aineistoa / Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 8,0 ha

Kylä: Haikanihti

Kiinteistö: 536-420-3-9

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Ei kaavaa

Kohteen tyyppi: Monimuotoisuuskohde (suo, lehto, rantametsä), kasvukohde, lahoppuusto.

KUVAUS: Alue on lahoppuustoista lehtipuulehtoa, jonka puusto koostuu haavoista, koivuista, lepistä ja pajuista. Sekapuustona on jonkin verran kuusia ja varsinkin itäosassa mäntyjä. Niemen itäpää ("Pitkäniemi") on kallioista, karua kangasmetsää. Lehtilahoppuuta on melko runsaasti. Alueen itäosa on osaksi suoperäistä. Lehto- ja korpikasvilajiston koostumus vaihtelee eri osa-alueilla. Kasvillisuus on yhtä kaikki rehevää ja monipuolista ja käsittää vuoden 1993 selvityksen mukaan 308 putkilokasvilajia. Alueella kasvavat mm. mustakonnanmarja, soreaahirenporras, mätässara, kyläkelukka sekä kylä- ja ojakellukan risteymä. Harvinaisin laji on yhtenäisenä kasvustona (vuonna 2010 80 vartta) kasvava lehtokielo, jonka kasvupaikka kuuluu lajin pohjoisimpiin esiintymiin Suomessa. Lintulajistossa ovat mm. pikkutikka, palokärki, satakieli, sirittäjä (NT)

ja mustapääkerttu. Valkoselkätikka (EN) vietti alueella talvea 2008/09. Paikalla havaittiin sekä naaras että koiras ja niiden parittelu saatiin myös todetuksi. Sienilajistossa on tavattu muutamia harvinaisuuksia, kuten tuoksuvinokas, lehtolohisieni, valjulahorusokas, risumattalakki, jalohelokka ja käävääkäisiin kuuluva kelmutoukkio, jonka löytö oli vasta viides Suomesta. Syksyllä 2010 tehdyn kääpäselvityksen mukaan löydettiin 31 kääpäalajia. Lajistossa olivat mm. vanhan metsän lajeina tunnetut harvinaiset ja silmälläpidettävät rustikka ja vuotikankääpä.

TEHDYT SELVITYKSET:

Kääntönen, M. 1993: Nokian Pitkäniemen Hevoshaan kasvillisuus ja kasvisto. – Raportti, 19 s. Tampereen kaupunki.

Kytömäki, J. 2010: Nokian Hevoshaan kääpäalajisto. – Raportti, 10 s. Tampereen kaupunki.

Lagerström, M., Lievonen, T. & Mäkelä, R. 1992: Tampereen Vattulan luonnonsuojelun alueen ja Nokian Pitkäniemen "Hevoshaan" pesimälinnustot 1992. – Raportti, 6 s. Tampereen kaupunki.

Mustalahti, L. 2008: Tampereen Villilänsaaren sekä Nokian Pitkäniemen (Hevoshaan) alueen linnustoselvitys vuonna 2008. – Raportti, 6 s. Tampereen kaupunki.

SUOJELTAVAT LAJIT: Lehtokielo, vuotikankääpä (NT), rustikka (NT), ym. lahoppuulajisto.

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella lahoppuustoinen lehto ja yksi lehtokielon pohjoisimmista kasvupaikoista.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alue on muutoin niin edustava, tyyppillinen tai arvokas, että sen suojelu voidaan katsoa luonnon monimuotoisuuden tai kauneuden säilyttämisen kannalta tarpeelliseksi.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Alueen rauhoitushanke on käynnistetty. Rauhoitusesitystä valmistellaan vuonna 2012, mutta Liikennevirasto, Pirkanmaan liitto ja Nokian kaupunki ovat esittäneet, ettei rauhoitusta esitetä ennen kuin suunnitelma oikoradasta on selvillä.

Suojelun tavoitetaso: Rauhoitus luonnonsuojelulla.

HOITO: Lehtokielokasvuston ympäriltä poistetaan tarvittaessa varjostavaa puustoa.

Seuranta: Lehtokieloesiintymää seurataan 10 vuoden välein, seuraavan kerran kuitenkin vuonna 2013.

Rakenteet: Luontopolkua pidetään kunnossa ja sinne asennetaan alueen luontoa esitteleviä opastauluja. Suo-osuudelle rakennetaan pitkospuut. Niemen kärkeen järjestetään mahdollisuus nuotiopaikalle, koska talvisaikaan on ollut nähtävissä, että "villejä" nuotiopaikkoja tehdään ja ympäriltä hakataan puuta nuotiotarpeiksi.

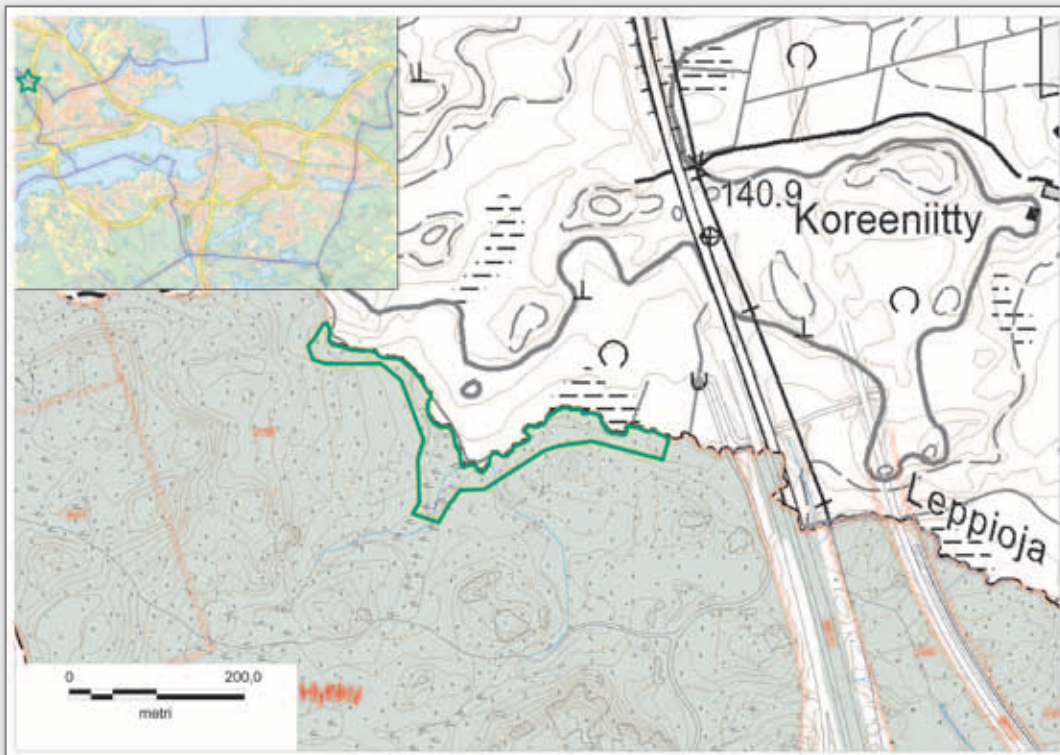
UHAT: Satunnainen ilkivalta, suunnitellun oikoradan linjausvaihtoehdot.

Hevoshaan lehto rajautuu niittyalueeseen.

2. Ikuri, Leppioja

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 1,42 ha

Kylä: Hyhky

Kiinteistö: 4:538

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Myllypuron osayleiskaava:

VLM-5, s-3, luo-1

Kohteen tyyppi: Kasvikohde

KUVAUS: Haukijärvestä laskevan puronvarren avolouhikko ja siitä itään jatkuva puronvarsi. Louhikossa on direktiivi- ja vastuulajin, hajuheinän, kasvupaikka. Hajuheinää on havaittu kasvavan siellä viimeksi vuonna 2012, jolloin sieltä laskettiin yli 30 versoa. Tästä paikasta puronvartta pitkin itäkaakkoon kasvaa silmällä pidettäviä kaislasaraa ja paikoitellen myös hentosaraa ja alueellisesti uhanalaista harajuurta.

TEHDYT SELVITYKSET:

Korte, K. 2006: Leppiojan ja Nokian välisen alueen eliöstö- ja biotooppiselvitys. – Julkaisussa: Myllypuron-Vihnusjärven ympäristöselvitys, s. 47–49. – Tampereen kaupunki.

SUOJELTAVAT LAJIT: Hajuheinä (NT, Dir II, Dir IVb, vas, ®), kaislasara (NT), hentosara (NT), harajuuri (RT).

SUOJELUN TARKOITUS: Varmistaa luonto- ja lajidiirektiivin mukaisen sekä kansainvälisen vastuulajin säilyminen.

SUOJELUN PERUSTE: Hajuheinä kuuluu luontodirektiivin liitteen II lajiluetteloon, jossa esiintyvien lajien suojelemiseksi on osoitettava erityisten suojelutoimien alueita.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Osayleiskaava: s-3, luo-1.

Suojelun tavoitetaso: Rauhoitus luonnonsuojelulla.

HOITO: Alueen vesisuhteita on erityisesti tarkkailtava. *Seuranta:* Hajuheinäesiintymää seurataan 10 vuoden välein.

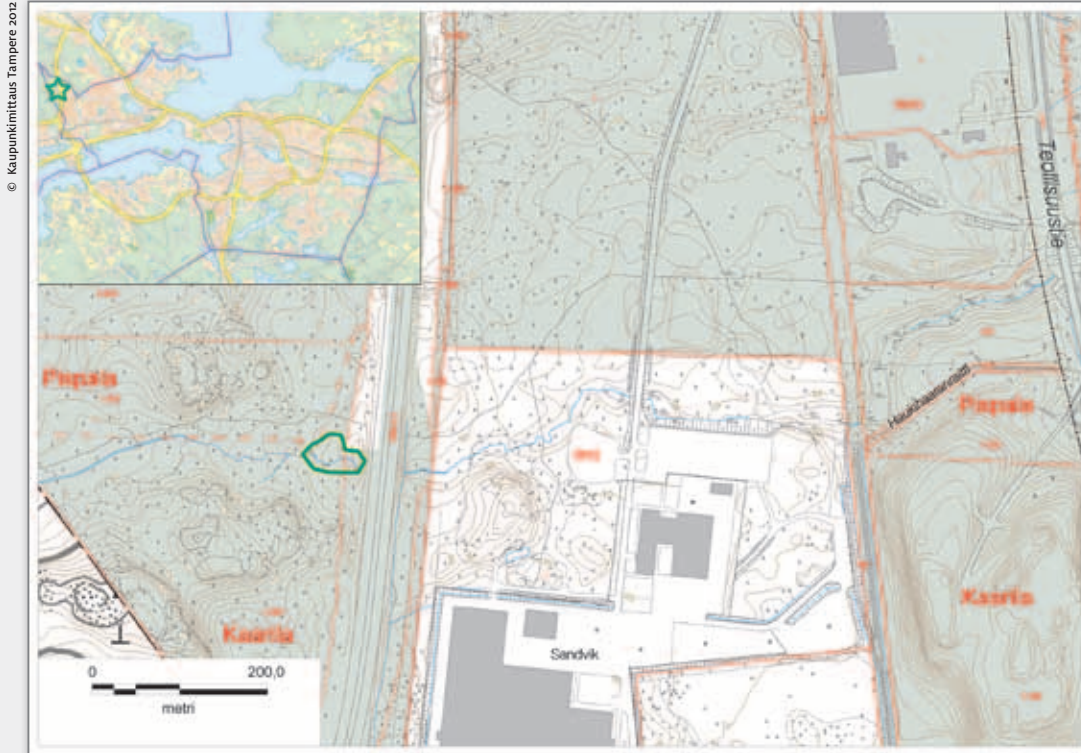
UHAT: Veden pilaantuminen tai uoman vesisuhteiden muuttuminen.

KUVA LASSE KOSONEN

Hajuheinä on Leppiojan louhikon arvokas nuokkuja.

3. Ikuri, Juhansuo, puron varsi VT3:n länsipuolella

SUOJELTAVAT LAJIT: Hajuheinä (NT, Dir II, Dir IVb, vas, ®).

SUOJELUN TARKOITUS: Varmistaa luonto- ja lajidiirektiivin mukaisen sekä kansainvälisen vastuulajin säilyminen.

SUOJELUN PERUSTE: Hajuheinä kuuluu luontodirektiivin liitteen II lajiluetteloon, jossa esiintyvien lajien suojelemiseksi on osoitettava erityisten suojelutoimien alueita.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Kaavamerkintä s-3.

Suojelun tavoitetaso: Rauhoitus luonnonsuojelulla.

HOITO: Alueen vesisuhteita on erityisesti tarkkailtava. *Seuranta:* Hajuheinän seuranta jatketaan 10 vuoden välein, seuraavan kerran vuonna 2014.

UHAT: Veden pilaantuminen, kosteusolojen muutokset, oikoradan linjausvaihtoehdot.

Pinta-ala: 0,2 ha

Kylä: Kaarila

Kiinteistö: 1:322, 1:407

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Myllypuron osayleiskaava:

EV-2, s-3, liikennealue

Asemakaava: LT-3, yleisen tien alue

Kohteen tyyppi: Kasvikohde

KUVAUS: Lehtokorpimainen, lohkareinen puronvarsiympäristö, jossa kasvaa mm. tesmaa ja purolitukkaa. Kohteella on direktiivi- ja vastuulajin, hajuheinän, kasvupaikka. Esiintymä jatkuu myös yksityiselle alueelle Vaasantien itäpuolelle.

TEHDYT SELVITYKSET:

Korte, K. 2006: Leppiojan ja Nokian välisen alueen eliöstö- ja biotooppiselvitys. – Julkaisussa: Myllypuron–Vihnusjärven ympäristöselvitys, s. 47–79, Tampereen kaupunki.

Juhansuon puron varren hajuheinäbiotooppia.

4. Villilänsaari, Saarenpuisto

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 6,29 ha

Kylä: Villilä

Kiinteistö: 228P

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Yleiskaava: VU, VLM, AP, vesialue
Asemakaava: P, PI, va, katualue

Kohteen tyyppi: Monimuotoisuuskohde (lehto, rantametsä, lahoppuusto), kasvi- ja linnustokohde, hyönteiskohde

KUVAUS: Koivuvaltainen lehtometsä. Alueelle on laidunnuksen ja viljelyn loputtua kasvanut edustava lehtipuumetsä, joka koostuu valtaosaksi koivuista. Sekapuustona on mm. pihlajaa, leppää ja raitaa ja joitakin mäntyjä ja kuusia. Puusto on jo melko iäkästä ja myös lahoppuuta on runsaahkosti. Kasvisto osoittaa lehtomaisuutta: siellä kasvavat mm. mustakokkonmarja, sinivuokko, koiranheisi ja rauhoitettu valkolehdokki. Paikalla kasvaa myös harvinaista kyläkellukan ja ojakellukan risteymää. Rantakasvilajistoa edustavat mm. siniheinä, hanhenpaju ja rantayrtti. Alueelta on löydetty myös melko harvinaisia sammalia, kuten lehtonokkasammal ja kalvashiippasammal. Pikkulintulajisto on runsasta ja saaren linnustotiheys onkin korkea. Säännöllisiä, harvalukuisia pesimälajeja ovat mm. kultarinta, sirittäjä, pikkutikka, epäsäännöllisemmin pik-

kusiippo, pyrstötiainen ja vaarantuneeksi luokiteltu kuhankeittäjä. Myös erittäin uhanalainen valkoselkätikka on oleskellut alueella ja alue on sen esiintymiselle erittäin otollinen. Saarella elää myös vaarantuneeksi luokiteltu direktiivilaji, liito-orava. Perhosista mainittakoon vuonna 1994 Pirkanmaalle uutena saatu pilliyökkönen, joka elää järviruokokasvustoissa. Saaren lähistöllä elää vaarantunut korokoi. Saaren pohjoisosan salmen ympäristö on tärkeää lepakkoaluetta. Vaikka itäosa on rakennettua asuntoaluetta, keski- ja länsiosat ovat virkistys- ja suojelumielessä arvokkaita. Alueen rajauksen sisäpuolelle jää pysäköintialue. Saaren etelärannalla ovat uimaranta ja venepaikat, jotka jäävät rajauksen ulkopuolelle.

LISÄTIETOJA:

Kääntönen, M. 2003: Tampereen Villilänsaaren kasvisto ja kasvillisuus (EH). – Raportti, 14 s. Tampereen kaupunki.

Lagerström, M., Jokinen, A., Kosonen, L. & Tast, N. 1991: Tampereen Multipuron, Villilänsaaren, Viikinsaaren ja Soukonvuoren pesimälinnustot 1991. – Raportti, 11 s. Tampereen kaupunki.

Lagerström, M. 2002: Tampereen Villilänsaaren pesimälinnusto v. 2002. – Raportti, 5 s. Tampereen kaupunki.

Mustalahti, L. 2008: Tampereen Villilänsaaren sekä Nokian Pitkänniemen (Hevoshaan) alueen linnustoselvitys vuonna 2008. – Raportti, 6 s. Tampereen kaupunki.

SUOJELUN TARKOITUS: Säilyttää arvokas, luonnonkaunis lahoppuustoinen lehto.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alueella on luontodirektiivin IVa tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja sekä alue on muutoin niin edustava, tyyppilinen tai arvokas, että sen suojelu voidaan katsoa luonnon monimuotoisuuden tai kauneuden säilyttämisen kannalta tarpeelliseksi.

SUOJELTAVAT LAJIT: Liito-orava (VU, Dir IVa), korokoi (VU), runsas lintulajisto (mm. sirittäjä, NT).

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Alueen rauhoitusohjelma on käynnistetty.

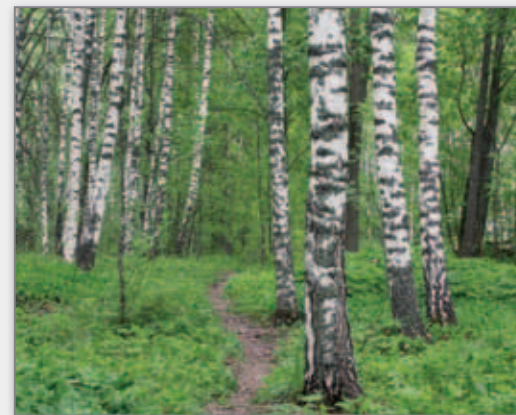
Suojelun tavoitetaso: Rauhoitus luonnonsuojelulla.

HOITO: Alue säilytetään luonnontilaisena.

Rakenteet: Luontopolkua ylläpidetään ja sen varrelle asennetaan luonnosta kertovia esittelytauluja. Pysäköintipaikan käyttötarkoitus ei muutu.

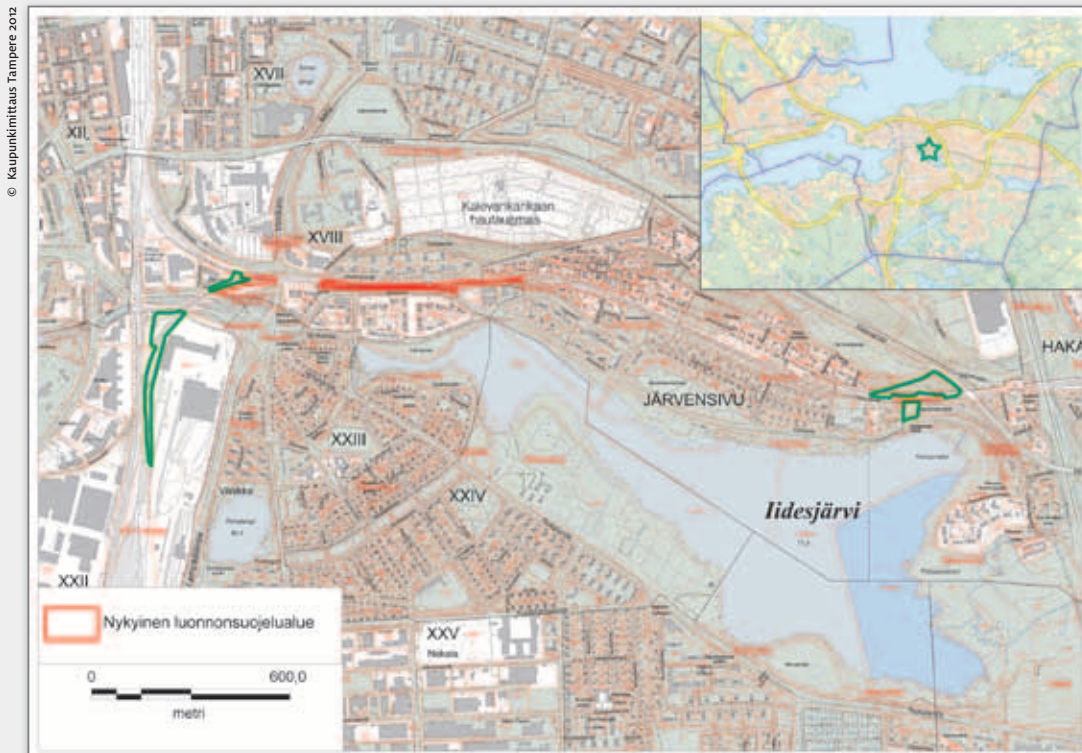
Seuranta: Alueen linnustoa ja hyönteislajistoa seurataan 10 vuoden välein. Hyönteislajisto inventoitiin vuonna 2012. Korokoin esiintymisen varmistamiseksi sitä etsitään 10 vuoden välein, ensimmäisen kerran vuonna 2013. Alueella tehdään kääpä- ja kääväkäskartoitusta vuonna 2013. Linnusto inventoidaan seuraavan kerran vuonna 2018.

UHAT: Maankäytön muutokset, ilkkivalta.

Villilänsaaren koivuvaltaisessa lehdossa on mielenpainuva lintutiheys.

5. Järvensivun ratavarret

SUOJELTAVAT LAJIT: Ahdeyökkönen (EN, eR), oliivineilikkayökkönen (NT), ketokasvillisuus.

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella arvokasta harjua ja ketokasvillisuutta ja mm. silmälläpidettävän oliivineilikkayökkösen ravintokasvia, nuokkukohokkia ja uhanalaisten hyönteisten kasvualueita. Osa ahdeyökkösen esiintymispaikoista on ELY-keskuksen rajauspäätöksellä rauhoitettu luonnonsuojelualueeksi.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alueella on harvinaistuva perinluontotyyppi.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Osa alueesta on jo rauhoitettu ympäristökeskuksen rajauspäätöksellä.

Suojelun tavoitetaso: Rajauspäätösten laajentaminen koskemaan kaikkia ahdeyökkösen esiintymisalueita.

HOITO: Niittotoimenpitein on estettävä ketoja pensoittumasta.

Seuranta: Harvinaista hyönteislajistoa, erityisesti ahdeyökköstä ja nuokkukohokkiesiintymiä seurataan 10 vuoden välein vuodesta 2015 lähtien.

UHAT: Maankäytön muutokset.

Pinta-ala: 2,65 ha

Kylä: Järvensivu, Hatanpää

Kiinteistö: 1:4, 2:9, 2:10, 118K, 130P, 336, 648

Omistaja: Tampereen kaupunki, VR

Kaavat: Yleiskaava: VLM, LR, katualue

Asemakaava: LR, VP, EV, puisto

Kohteen tyyppi: Hyönteiskohde, kasvukohde

KUVAUS: Rautatien pohjoispuolella on hiekkamaiden ja kuivien paahderinteiden ja ketojen kiintoisia ja runsaslajisia esiintymispaikkoja. Alueen itäosissa kasvaa merkittävää ratavarsien kasvillisuutta kuten Tampereen seudulla harvinaista ketomarunaa, kelta-apilaa, jänönapilaa, neidonkieltä, ketokaunokkia, kel-

tamaitetta ja malia eli koiruohoa (istutusperäisenä). Tosin aikaisemmin alueella on kasvanut malia myös luontaisesti. Alue on Pirkanmaan perinnemaisemat -julkaisussa paikallisesti merkittävä kohde. Edelleen lähistöllä kasvaa kanervisaraa, nuokkukohokkia, mäkitervakkoa ja kangaskortetta. Hyönteislajistossa on pari merkittävää lajia, nuokkukohokilla elävä, silmälläpidettävä oliivineilikkayökkönen ja erityisesti erittäin uhanalainen ja erityisesti suojeltava ahdeyökkönen, jonka esiintymisalueista osa on myös rajattu luonnonsuojelualueeksi.

TEHDYT SELVITYKSET:

Piirainen, T. 1998: Kalevankankaan nuokkukohokkitalkoot ja perhoshavaintoja alueelta. – Raportti hyönteistutkimuksista ja seurannasta Tampereella 1998. – Tampereen kaupunki, 28–29.

Ratavarressa kukkivat siniset neidonkielet ja keltasauramo.

6. Iidesjärvi

© Kaupunkimitaus Tampere 2012

Pinta-ala: 90,92 ha

Kylä: Hallila, Järvensivu, Messukylä

Kiinteistö: 1:11, 1:27, 1:4, 1:136, 4:181,

5:6, 5:60, 9:29, 10:32, 11:267, 19:0

Omistaja: Tampereen kaupunki, yksityinen

Kaavat: Yleiskaava: VLL, VLM, SL-3, VLK,

SL-4, pv-1, kevyen liikenteen reitti

Osayleiskaavaehdotus: SL-6, SL 7, VLM-4, VLM 7, VLK

4, VU, w/s-1, E/V -1, s-5, pv-1, SM-kohde

Asemakaava: W, VP, VL, SL-1, VL-5

Kohteen tyyppi: Runsasravinteinen lintujärvi

KUVAUS: Runsasravinteinen järvi, jota ympäröivät leveät kasvillisuusvyöhykkeet ja kosteapohjaiset lehtipuuvaltaiset metsät. Järven historia ja maine hyvänä lintujärvenä ulottuu jo kauas. Niinpä järvi on eläimistöltään ja kasvistoltaan hyvin tunnettu. Erityisesti linnuston merkitys järvellä on suuri; vuonna 2006 järvellä todettiin pesivän 9 vesilintulajia ja 54 vesilintuparia ja vuonna 2011 8 lajia ja 48 paria. Harvinaisin pesimälintu järvellä on vaarantunut liejukana, joka on pesinyt paikalla ainakin vuosina 2006–2012. Muita vaa-

rantuneita lajeja ovat tukka- ja punasotka, vuosina 1993–2006 myös heinätavi ja 1960-luvulla jouhisorsa. Myös silmälläpidettävä luhtahuitti huutelee järvellä lähes joka vuosi. Muita silmälläpidettäviä lajeja ovat rantasipi, punavarpuunen ja naurulokki, jonka aikaisemmin satojen pariin yhdyskunta supistui vuonna 2011 85 pariin. Alueella tavataan vuosittain myös muita lintuharvinaisuuksia. Kesällä 2012 järvellä todettiin lapintiiran ruokkivan täysikasvuista poikastaan, jonka se oli johdattanut järvelle jostakin lähistöltä. Pesintä on ensimmäinen todettu Etelä-Suomen sisämaasta. Hyönteislajisto tunnetaan myös kohtalaisen hyvin. Silmälläpidettävien luokkaan kuuluvia hyönteisiä olivat mm. *Agabus striolatus* -sukeltajakuoriainen, vajayökkönen, aaltoritariyökkönen, niinijäärä ja viherasekärpänen. Muitakin valtakunnallisesti harvinaisia hyönteislajeja tavattiin, kuten kansainväliset vastuulajit vaaksiaislaji *Dicranomyia magnicauda* ja perhossääkälaji *Pneumia bugeciana* sekä rauhoitettu, luontodirektiivin liitteen IVa mukainen laji täplälampikorento, joka havaittiin ensimmäistä kertaa vasta vuonna 2011. Järven kaakkoisrannalta saatiin vuonna 2009 erittäin uhanalainen ja erityissuojeltava laji mäkihiilikoi, joka käyttää ravinnokseen metsäapilaa. Kaakkoiskulmasta

on löydetty myös harvinainen kivikkoloiskimalainen. Kasvisto tunnetaan niinkään hyvin, vuonna 1994 tehdyssä kartoituksessa havaittiin 271 putkilokasvilajia, erikoisuutena lapinvesitähti ja poimuvita. Rantavyöhykkeen merkillepantavimpia kasveja ovat neivaimare ja vesinenätti. Sienistöä tunnetaan silmälläpidettävä harjasorakka ja maapalloilta vasta kymmenkunta kertaa aikaisemmin löydetty viinipielus, joka löydettiin Pohjoismaille uutena lajina lokakuussa 2010 kaakkoiskulman rantalepikosta. Rantametsät ovat selvittämisen arvoisia runsaan lahpuustonsa ansiosta.

TEHDYT SELVITYKSET:

Lahtonen, T. 1994: Iidesjärven rantavyöhykkeen kasvisto. – Raportti, 6 s. + liitteet. Tampereen kaupunki.

Lahtonen, T. 2003: Tampereen Iidesjärven itäpuolen kasvisto. – Tampereen kasvitieteellinen yhdistys ry. 41 s.

Mustalahti, L. 2007: Iidesjärven linnusto. – Raportti, 8 s. Tampereen kaupunki.

Ranta, P. & Toivonen, H. 2009: Sata vuotta Tampereen Iidesjärven vesikasviston seuranta. – Lutukka 25: 35–48.

Rintamäki, P. 2011: Tampereen Iidesjärven linnustoseelvitys 2011. – Raportti, 19 s. Tampereen kaupunki.

Rintamäki, P. 2011: Tampereen kantakaupungin viitasammakkoseelvitys. – Raportti, 6 s. Tampereen kaupunki.

Salokannel, J. 2002: Iidesjärven hyönteisseelvitys. – Diamina 11: 11–27.

Iidesjärvi on kantakaupungin arvokkaimpia luontokohteita: lintujärvi, hyönteiskohde – luonnonharrastajien keidas.

SUOJELTAVAT LAJIT: Sienet: harjasorakas (NT), hyönteiset: mäkihiilikoi (EN, eR), taitosukeltajalaji *Agabus striolatus* (NT), vajayökkönen (VU), aaltoriitariyökkönen (NT), niinijäärä (NT), viherasekärpänen (NT), täplälampikorento (Dir IVa), linnut (vain VU-lajit): liejukana, punasotka, tukkasotka, muut: viitasammakko (Dir IVa).

SUOJELUN TARKOITUS: Säilyttää järven luonne lintujärvenä ja suojella erityisesti kaakkoiskulman ja pohjoisrannan rantametsiä.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alueella on luontodirektiivin IVa tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja sekä alue on muutoin niin edustava, tyypillinen tai arvokas, että sen suojele voidaan katsoa luonnon monimuotoisuuden tai kauneuden säilyttämisen kannalta tarpeelliseksi.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytilanne: Osayleiskaava, SL-merkinnällä.

Suojelun tavoitetaso: Alue rauhoitetaan luonnonsuojelulla. Alueelle laaditaan hoito- ja käyttösuunnitelma.

HOITO: 2000-luvulla järven itäpään luhtaniityn pajupensaikkaa on raivattu talkooluonteisesti, viimeksi vuonna 2007. Itäpään laiturilla myös laidunnettiin kahtena kesänä. Hoitoa olisi edelleen syytä jatkaa laadittavan hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisesti. Itäpäässä on myös pyydystetty loukulla muutamia minkkejä ja supikoiria 2000-luvulla yhteensä 38 kappaletta ja työtä jatketaan ainakin supikoiria pyydystämällä.

Seuranta: Linnustomuutoksia seurataan 5 vuoden välein, seuraavan kerran vuonna 2016. Alueen rantametsiköissä tehtiin vuonna 2012 kääpäkartoitus. Täplälampikorenon kartoitus tehtiin vuonna 2012. Hoito- ja käyttösuunnitelma laaditaan vuonna 2013.

Rakenteet: Alueella kulkee luontopolku järven ympäri. Kaakkoisosassa on kosteimpien paikkojen yli rakennettu pitkospuut ja siellä on myös nykytarpeeseen nähden riittämättömän ahdas lintutorni. Luontopolkureitistöä pidetään kunnossa ja pitkospuuta on rakennettava lisää, esim. järven pohjoispuolen rantalepikkoon ja nykyiselle lintutornille johtavalle polulle. Uuden lintutornin tarve on selvä; se rakennetaan etelärannan hevoshaan rantaan.

UHAT: Itäpään pensoittuminen, pienpedot.

Itäpään luhtaniittyihin kätkeytyy runsaslajinen kasvi- ja eläinmaailma. Nykyisellään se on lukuisten vesilintulajien, rantakanojen ja kahlaajien oleskelu- ja pesimäalue.

7. Härmälän Vähäjärvi

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 8,02 ha

Kylä: Härmälä

Kiinteistö: 301P, 917

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Yleiskaava: VLM, VU, PY

Asemakaava: VP-3, VU-3

Kohteen tyyppi: Monimuotoisuuskohte, kosteikko, linnustokohte

KUVAUS: Pieni, runsasruohostoinen järvi rantametsineen ja -pensastoineen. Lammessa pesii naurulokkiyhdykskunta (vuonna 1995 300 paria, vuonna 2012 40 paria) ja siellä on aiemmin pesinyt vaarantunut mustakurkku-uikku. Keväällä 2012 järvellä oleskeli lyhyen aikaa yksi yksilö. Lisäksi siellä pesii muita vaarantuneita lajeja: punasotka, tukkasotka (ei havaittu vuonna 2012) ja lapasorsa (ei havaittu vuonna 2012). Rantavyöhykkeessä oli vuosina 2009–2010 vaarantuneen liejukanan reviiiri. Rantapuistossa laulaa vuosittain

useita satakieliä ja alueella oleskelee myös pikkutikka. Lammessa asustaa runsaana myös direktiivilaji viitasammakko. Järvessä on varsin vähälajinen vesikasvillisuus, mutta rannoilla kasvavat mm. vähälukuiset korpiorvokki, korpialvejuuri, liereäsara ja keltaängelmä. Aluetta kiertävät osaksi huonokuntoinen pitkospuureitti ja kevyen liikenteen väylä. Kantakaupungin maisema- ja ympäristöselvityksessä alue on merkittävä viherverkon osa.

TEHDYT SELVITYKSET:

Lagerström, M. 1995: Tampereen Härmälän Vähäjärven pesimälinnusto 1995. – Raportti, 5 s. Tampereen kaupunki.

Lahtonen, T. 1996: Härmälän Vähäjärven kosteikon kasvit. – Talvikki 20(1): 29–38.

Rintamäki, P. 2011: Tampereen kantakaupungin viitasammakkoselvitys. – Raportti, 6 s. Tampereen kaupunki.

Rintamäki, P. 2012: Härmälän Vähäjärven ranta- ja vesilinnusto 2012. – Raportti, 5 s. Tampereen kaupunki.

SUOJELTAVAT LAJIT: Viitasammakko (Dir IVa), punasotka (VU), tukkasotka (VU), liejukana (VU), naurulokki (NT).

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella järven linnustoa ja rantakasvillisuutta.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alueella on luontodirektiivin IVa tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Kaavamerkintä, puisto, merkittävä viherverkon osa.

Suojelun tavoitetaso: Rauhoitus luonnonsuojelulla.

HOITO: -

Seuranta: Järven linnustoa seurataan 10 vuoden välein, vuodesta 2012 lähtien.

Rakenteet: Pitkospuureittiä ennallistetaan ja rantaan johdetaan pitkospuilta eroavia pistoreittejä. Lintutorin rakentamista harkitaan.

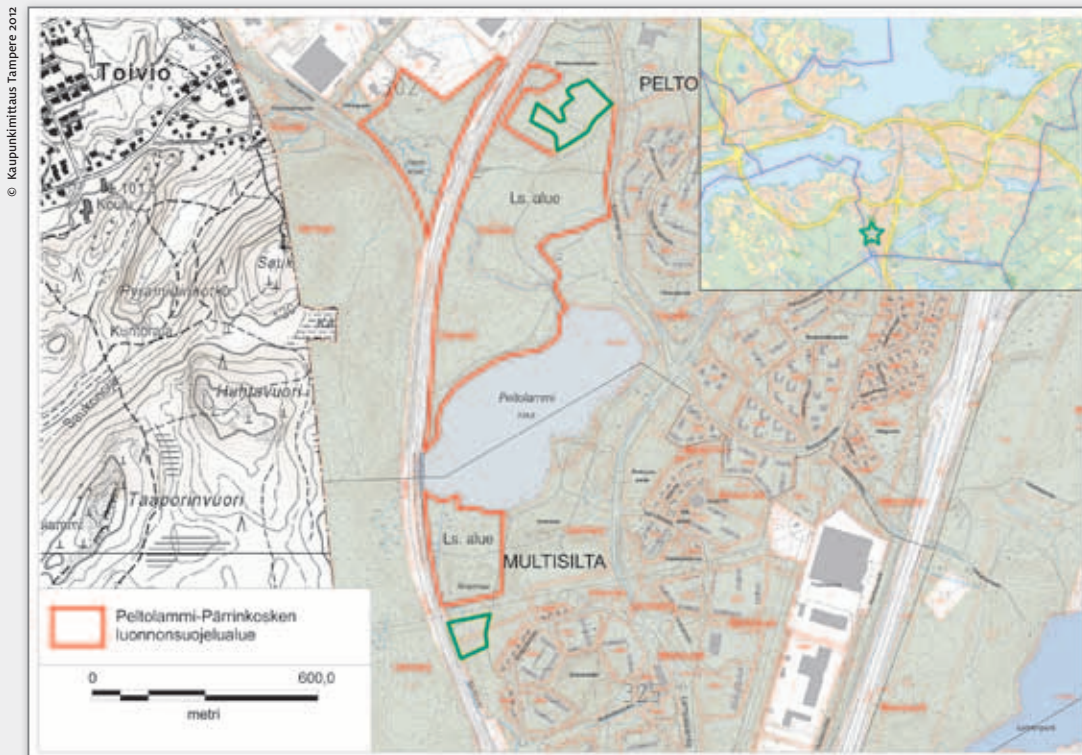
UHAT: Roskaantumisen, pensaikoiden raivaus.

Vähäjärven naurulokkikanta on supistunut selvästi.

8.

Peltolampi–Pärrinkosken luonnonsuojelualueen laajennus

Pinta-ala: 2,48 ha

Kylä: Härmälä, Otavalta

Kiinteistö: 1:5, 2:0

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Kaavat: Yleiskaava: VLM

Asemakaava: PL, VL

Kohteen tyyppi: Lehtokohde (pohjoinen),
kasvikohde (etelä)

KUVAUS: Luonnonsuojelualueeseen rajoittuva metsäosa, jossa on mm. järeeää havumetsää ja lehtoa. Alue koostuu kahdesta täydennysosasta. Eteläinen alue on pienialainen (0,79 ha) kivilouhikko ja sitä ympäröivä sekametsä. Alueella kulkee maanalainen puro, joka saa kivilouhikolla aikaan erityisen pienilmaston. Louhikolla kasvaa tyypillisellä kasvupaikallaan hajuheinää. Vuonna 2006 paikalta laskettiin 174 versoja

ja vuonna 2011 kymmeniä versoja. Louhikko on lähes luonnontilainen. Pohjoinen, pieni alue (1,69 ha) on sekametsäistä lehtoa, jossa kasvaa metsälehmusta, sini-vuokkoa, keltavuokkoa, lehto-orvokkia, koiranheisiä, mustakunnanmarjaa. Seassa kasvaa harvakseltaan myös mäntykukkaa; tavallisten kalvakanruskeiden yksilöiden seassa on kasvanut myös hyvin harvinaista, punaista värimuotoa (vuonna 2012 ei havaittu). Alueella asustaa myös liito-orava.

TEHDYT SELVITYKSET:

Kääntönen, M. & Lainamo, S. 2007: Hajuheinän (*Cinna latifolia*) seurainta Pirkanmaalla 2003–2006. – Talvikki 31: 19–31.

SUOJELTAVAT LAJIT: Hajuheinä (NT, Dir II, Dir IVb, vas, ®), mäntykukan punainen muoto, liito-orava (VU, Dir IVa).

SUOJELUN TARKOITUS: Säilyttää hajuheinän kasvupaikka ja täydentää Peltolampi–Pärrinkosken luonnonsuojelualetta.

SUOJELUN PERUSTE: Hajuheinä kuuluu luontodirektiivin liitteen II lajiluetteloon, jossa esiintyvien lajien suojelemiseksi on osoitettava erityisten suojelutoimien alueita. Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alueella on luontodirektiivin IVa tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Virkistysalue.

Suojelun tavoitetilä: Rauhoitus luonnonsuojelulla.

HOITO: Säilytetään metsäinen suojavyöhyke eteläisen louhikon ympärillä ja varmistetaan vesitalouden säilyminen.

Seuranta: Hajuheinäesiintymää seurataan 10 vuoden välein, mutta seuraavan kerran vuonna 2020.

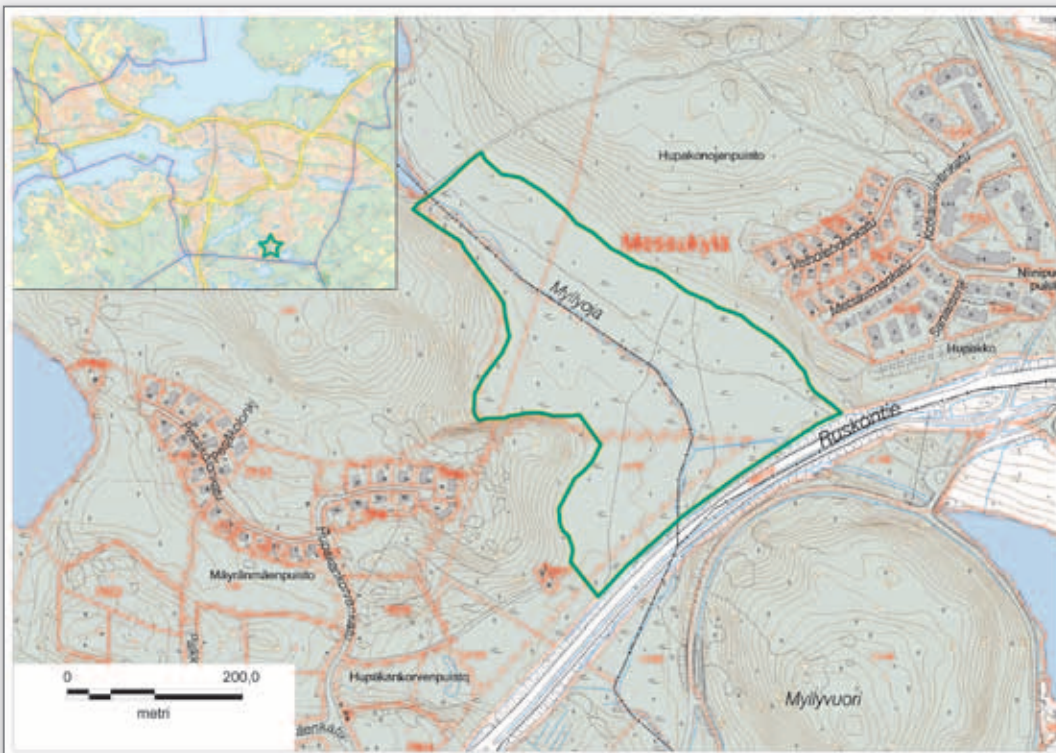
UHAT: Kuluminen, vesitalouden muutokset.

Eteläisen alueen louhikko on hajuheinän kasvualetta.

9. Hupakonojanpuisto, Myllyoja

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 9,54 ha

Kylä: Messukylä

Kiinteistö: 1:57, 2:105

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Yleiskaava: VLM, liikennealue, ulkoilureitti
Vuoreksen osayleiskaava: VLM-1, s-1, luo-1,
LT, kevyen liikenteen reitti
Asemakaava: VL-7, s-20, LT-3, L-1, luo-1

Kohteen tyyppi: Hyönteiskohde

KUVAUS: Pienialainen puronvarsiräme, jonka rannat saraikon ja kapean järviruokovyön reunustamat. Pienen vesiperhoslajin, silmälläpidettävän pirkanpalkosen *locus classicus* -paikka, josta otettujen näytteiden perusteella se kuvattiin tieteelle uutena. Lisäksi siellä on tavattu silmälläpidettävää rämeekylmänperhosta ja suonokiperhosta, jotka ovat myös kansainvälisiä vastuulajeja.

SUOJELTAVAT LAJIT: Pirkanpalkonen (NT), rämeekylmänperhonen (NT, vas), suonokiperhonen (vas).

SUOJELUN TARKOITUS: Säilyttää pirkanpalkosen tyyppipaikka ja lajin kanta elinvoimaisena ja suojella muuta harvinaista hyönteislajistoa.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alue on muutoin niin edustava, tyyppinen tai arvokas, että sen suojelu voidaan katsoa luonnon monimuotoisuuden tai kauneuden säilyttämisen kannalta tarpeelliseksi.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Kaavamerkintä SL.

Suojelun tavoitetaso: Rauhoitus luonnonsuojelulla.

HOITO: -

Seuranta: Rämeekylmänperhosen ja pirkanpalkosen esiintymien seuranta 10 vuoden välein, vuodesta 2014 alkaen.

UHAT: Mahdolliset maankäytön ja vesitalouden muutokset.

Myllyojan varressa elää harvinainen vesiperhonen – Tampereen nimikkolaji.

10. Makkarajärvi–Viitastenperä

Pinta-ala: 83,48 ha

Kylä: Messukylä, Hallila, Haihara

Kiinteistö: 2:36, 2:38, 4:2, 5:25, 5:0, 14:0

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Yleiskaava: VLL, VLM, W, A-1

Osayleiskaavaehdotus: VKV-1, W, ulkoilureitti, luo-1

Kohteen tyyppi: Vanha metsä, hyönteiskohde, jäkälä- ja kasvikohde

KUVAUS: Hervantajärven pohjoispuolella Makkarajärvelle asti kasvaa paikoin varttunutta kuusivaltaista metsää. Seassa on jonkin verran haapaa ja muuta lehtipuustoa. Perhoslajeissa on muutamia harvinaisuuksia, kuten vain muutamasta paikasta Suomessa tunnettu aaltopikkumittari, Pirkanmaan aineiston perusteella tieteelle kuvattu suomenpikkumittari, suuresti harvinaistuneet, vaarantunut vaaleaharmoyökkönen ja silmälläpidettävät metsäpohjanmittari sekä pohjankuutäplä. Kuusikosta on tavattu myös harvinainen ludelaji, synkkälätikka, jonka elinympäristövaatimuksiin kuuluu aniskäävän esiintyminen. Paksusammalkuusikossa elää myös harvinainen kovakuoriainen, liekokurekiitäjäinen, joka on saanut tieteellisen nimensä *Agonum mannerheimii* Suomen marsalkan isoisän mukaan. Kasvistosta mainitta-

koon alueellisesti uhanalainen harajuuri, rauhoitettu valkolehdokki ja kansainvälinen vastuulaji kaiheorvokki. Metsämaaston harvinaisista jäkälistä on mainittava silmälläpidettävä raidankeuhkojäkälä. Myös liito-orava kuuluu alueen eläimistöön. Linnustosta pohjantikka pesii alueella ja myös harmaapäätikasta ja pikkusiepostista on havaintoja. Myös kaakkuri on yritänyt pesiä järvellä. Alueen kautta kulkee luontopolku ja alue on tärkeää virkistys- ja ulkoilualueetta. Viitastenperä on maisemallisesti edustavaa rantakallio- ja jyrkännealuetta, jossa kasvaa harvinaista jäkälä- ja sammallajistoa. Jäkälistä mainittakoon mm. pikkukajakälä. Sammallaiston harvinaisuuksia ovat nuppihuopasammal, tihkutierasammal ja kalliokärpänsammal. Viitastenperän eteläpuolen kallioilta on löydetty harvinainen murutorvijäkälä ja vain muutamia kertoja suomesta löydetty jauhejäkälälaji *Lepraria diffusa var chrysetoides*.

TEHDYT SELVITYKSET:

Korte, K. 2005: Hervantajärvi–Rusko -alueen eliöstö- ja biotooppiselvitys. - Tampereen kaupunki, yhdyskuntapalvelut, 57 s.

Uppstu, P. 2006: Tampereen Hervantajärven pohjoispuolen linnustoselvitys. – Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys ry, 18 s.

SUOJELTAVAT LAJIT: Vaaleaharmoyökkönen (VU), metsäpohjanmittari (NT), pohjankuutäplä (NT), muu hyönteislajisto, liito-orava (VU, Dir IVa), harajuuri (RT), raidankeuhkojäkälä (NT), Viitastenperän jäkälä- ja sammallajisto.

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella vanhan metsän ominaispiirteitä ja tässä ympäristössä elävää hyönteislajistoa. Säilyttää maisemallisesti ja jäkälä- sekä sammallajistoltaan arvokkaan kallioalueen ominaispiirteet. Luonnonkauneuden säilyttäminen.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alue on muutoin niin edustava, tyypillinen tai arvokas, että sen suojelu voidaan katsoa luonnon monimuotoisuuden tai kauneuden säilyttämisen kannalta tarpeelliseksi ja alueella on luontodirektiivin IVa tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Virkistysalue.

Suojelun tavoitetaso: Rauhoitus luonnonsuojelulla.

HOITO: -

Seuranta: Alueen eliöstökartoitusta täydennetään kääpälajiston selvityksellä vuonna 2015. Viitastenperän alueen jäkälä- ja sammallajisto kartoitetaan vuonna 2015.

Rakenteet: Poluston ylläpitäminen, viitoitus.

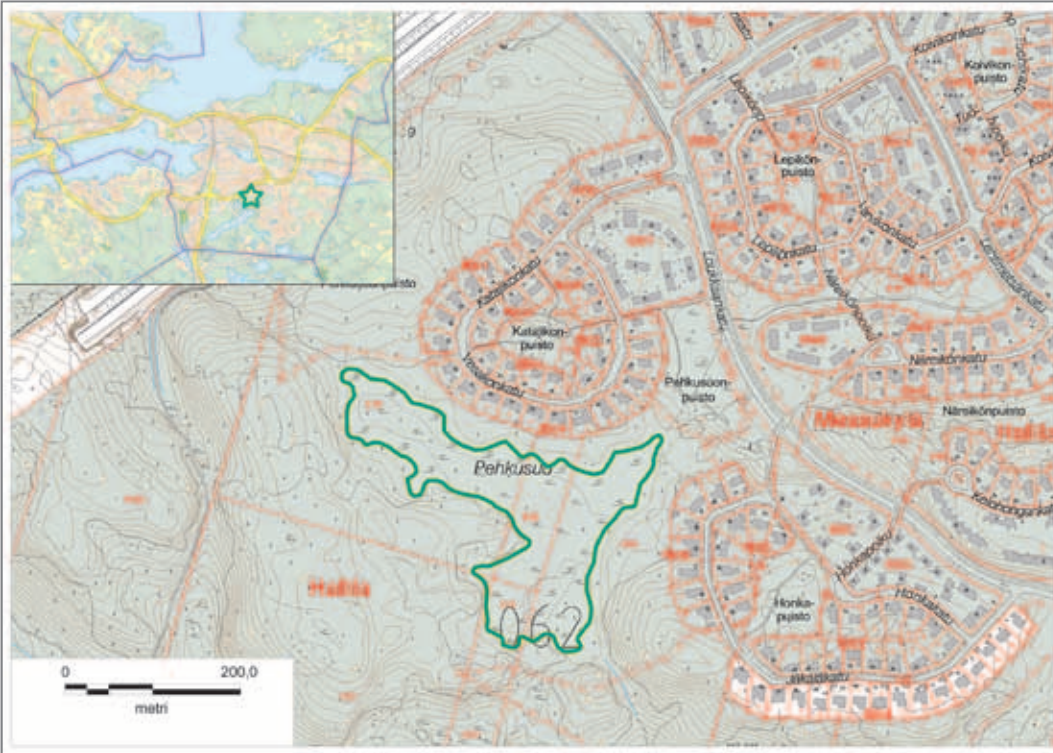
UHAT: Asutuksen leviäminen ja siitä aiheutuva kuluminen ja roskaantumisen

Makkarajärven erämaaidylliä järven pohjoisrannalta.

11. Veisu, Pehkusuo

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 3,77 ha

Kylä: Hallila

Kiinteistö: 3:13, 3:33, 3:43, 4:15, 4:17

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Yleiskaava: SL-3

Asemakaava: s-2

Kohteen tyyppi: Suokohde

KUVAUS: Karu avoin rahkaneva, jossa kasvaa eri saralajeja, harvinaisimpana juurtosara. Suokasvillisuus on muuten varsin tavanomaista. Suon luonnontilaisuus korostuu asutuksen läheisyydessä. Hyönteisistä suolla on tavattu mm. rämeheinäkoisa ja silmälläpidettäväksi luokiteltu vesiperhoslaji, rimpiputkisirvikäs. 2000-luvun alussa lähistöllä on ollut myös kehrääjän reviiiri. Asutuksen lähellä olevana kohteena suolla on opetuksellista merkitystä.

TEHDYT SELVITYKSET:

Kääntönen, M. 1999: Tampereen Veisun Pehkusuo – sarojen karu valtakunta. – Tampereen kasvitieteellinen yhdistys ry., 5 s.

SUOJELTAVAT LAJIT: Rimpiputkisirvikäs (NT).

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella luonnontilaista rahkanevaa.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Kaavamerkintä s-2.

Suojelun tavoitetaso: Rauhoitus luonnonsuojelulla.

HOITO: -

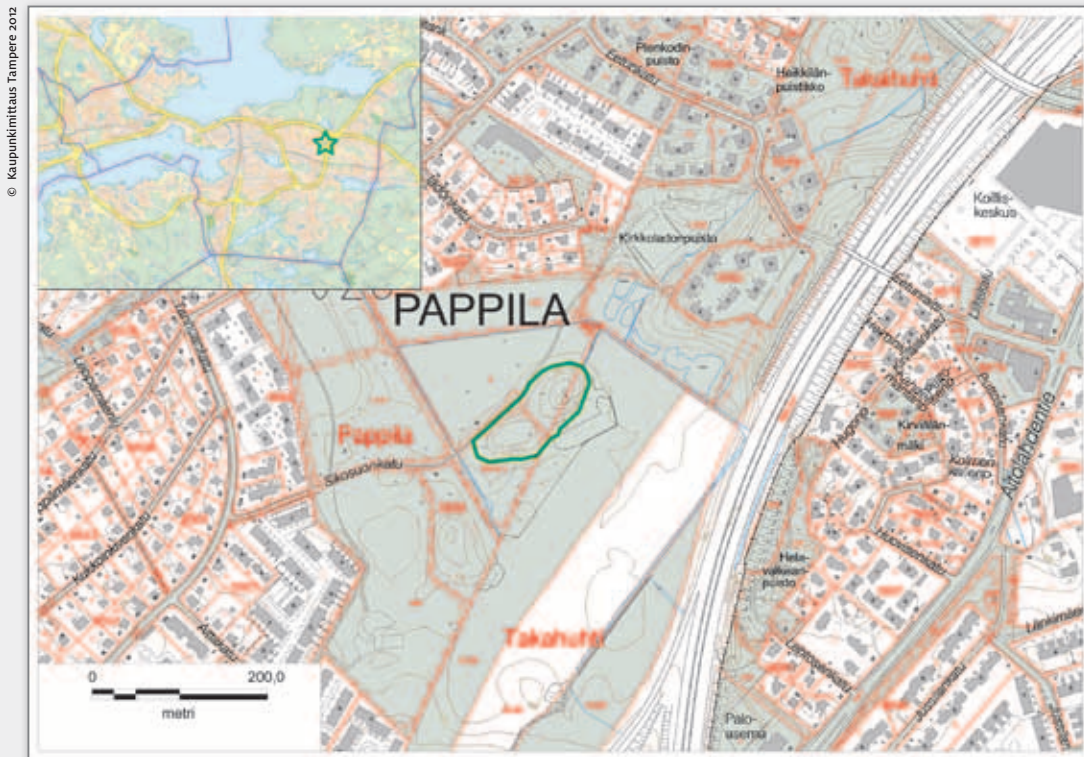
Rakenteet: Pitkospuut estämään suon kulumista.

UHAT: Asutuksen aiheuttama kulumisen lisääntyminen.

Pehkusuo on sarojen ja tupasvillan karua valtakuntaa.

12. Pappila, Sikosuo, Kirviälänmäki

SUOJELTAVAT LAJIT: Soikkokaksikko (RT, ®), jänönsalaatti, pensasmittari (NT).

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella alueen harvinaista kasvillisuutta ja hyönteislajistoa.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: -

Suojelun tavoitetaso: Rauhoitus luonnonsuojelulla.

HOITO: -

Seuranta: Soikkokaksikon ja jänönsalaatin esiintymien kartoitus vuonna 2014.

UHAT: Kuluminen, roskaantumisen.

Pinta-ala: 0,77 ha

Kylä: Pappila

Kiinteistö: 10:50, 5568, 4:0

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Yleiskaava: VLK, kevyen liikenteen reitti

Asemakaava: P

Kohteen tyyppi: Kasvikohde, lehtokohde

KUVAUS: Kumpuileva lehtipuuvaltainen kukkula, jota sivuaa kävelytie. Kukkulalla kasvaa näyttävä haavikko. Alueen harvinaisimmat kasvit ovat jänönsalaatti, jota kasvaa alueella runsaasti ja alueellisesti uhanalainen ja rauhoitettu soikkokaksikko. Muista lajeista mainittakoon mustakonnanmarja ja kyläkellukka, jota kasvaa runsaasti kävelytien vieressä. Pikkulinnusto on runsaslajista, mm. sirittäjä, mustapääkerttu ja satakieli. Alueella esiintyy myös melko harvinaista hyönteislajistoa, kuten silmälläpidettävä pensasmittari.

TEHDYT SELVITYKSET:

Lahtonen, T. 1992: Sikosuon kasvit 1992.

– Raportti, 6 s. Tampereen kaupunki.

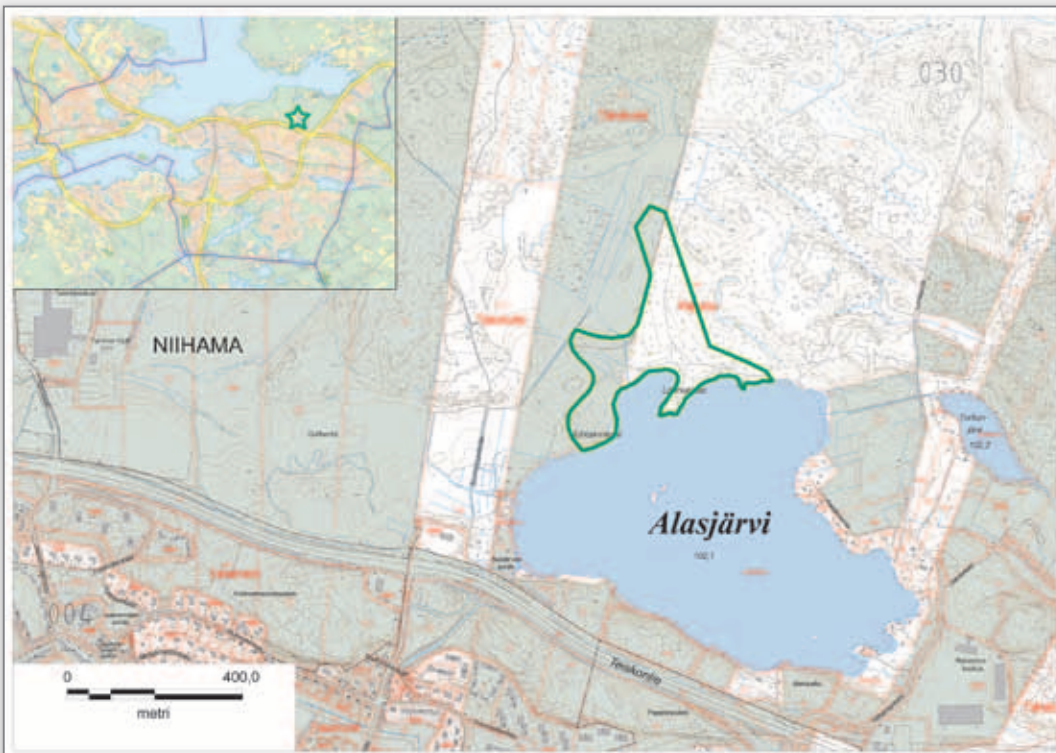
Harvinaista jänönsalaattia kasvaa Sikosuolla runsaasti.

Sikosuon lehdon halki kulkee vilkas virkistysreitti.

13. Kauppi, Niihama, Lahnakallio

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 7,81 ha

Kylä: Pappila

Kiinteistö: 1:17, 7:57

Omistaja: Tampereen kaupunki, yksityinen

Kaava: Osayleiskaava: VLM-2, VKV-1, luo-1, s-2, VU-4

Kohteen tyyppi: Lehto, kasvikohte, hyönteiskohde

KUVAUS: Alasjärven niemimäinen rantalehto, jossa muun lehtokasvillisuuden seassa kasvaa luonnonvaraista humalaa ja rauhoitettua lehtoneidonvaippaa (vuonna 1999 28 yksilöä). Alueen koillisnurkassa kasvaa myös alueellisesti uhanalaista harajuurta. Alueella on myös Tampereen ainoa löytöpaikka kahdesta pikkuperhoslajista, litukkasurvaiškoista ja viiruvihviläkoista. Samoin harvinaisesta tummasienikoista tunnetaan Pirkanmaalta vain kaksi löytöpaikkaa. Lehtomaista aluetta jatkuu myös läheiseen Huhtainniemeen asti.

SUOJELTAVAT LAJIT: Lehtoneidonvaippa ®, harajuu-ri (RT), pikkuperhoset.

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella rantalehtoa ja lehtoneidonvaippaa ja sen myötä pikkuperhosten elinmahdollisuuksia.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Osayleiskaavamerkinnot s-2, luo-1.

Suojelun tavoitetaso: Rauhoitus luonnonsuojelulla, yksityisen kanssa neuvotellaan rauhoituksesta.

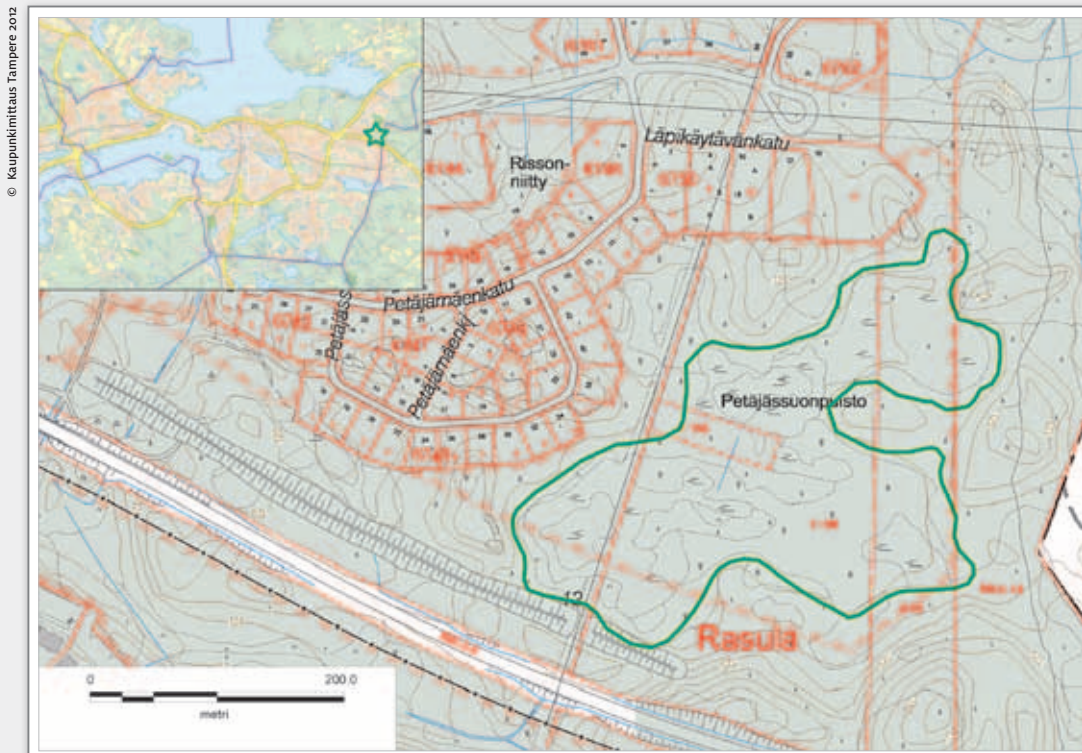
HOITO: -

Seuranta: Alueen kasvistikartoitus vuonna 2014.

UHAT: Epäedullinen metsän käsittely ja raivaaminen.

14. Petäjässuo

SUOJELTAVAT LAJIT: Harvinaiset hyönteislajit, ja harajuuri (RT).

SUOJELUN TARKOITUS: Säilyttää eri suotyyppien ominaispiirteet ja sitä myötä hyönteislajisto.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Kaavamerkintä luo-3.

Suojelun tavoitetaso: Rauhoitus luonnonsuojelulla.

HOITO: -

Rakenteet: Pitkospuut sopiville kohteille.

UHAT: Suon vesitalouden muuttuminen.

Petäjässuo on harvoja kantakaupungin alueella olevia avosoita. Kesällä 2012 suon vesi oli epätavallisen korkealla.

Pinta-ala: 6,11 ha

Kylä: Rasula

Kiinteistö: 1:32, 1:158, 2:62, 14:0

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Yleiskaava : T

Asemakaava: VL, luo-3, EV

Kohteen tyyppi: Suokohde, hyönteiskohde

KUVAUS: Ojittamaton suokokonaisuus, joka käsittää useita erilaisia suotyypppejä. Suon pohjois- ja koillisosan isovarpuinen räme on hyönteisten kannalta tärkein. Alueelta on löydetty muutamia harvinaisia tai paikoittaisia pikkuperhosia, kuten vasamamittari (ainoa tiedossa oleva paikka Tampereella), pursukää-

piökoi ja räme pussikoi. Harvinainen sukeltajakovakuoriainen *Hydroporus neglectus* elää soiden pienissä vesilampareissa. Kesällä 1996 tehdyssä kasvi-inventoinnissa suolta laskettiin 79 kasvilajia ilman harvinaisuuksia tai paikallisesti merkittäviä lajeja. Huomattavimmat lajit olivat alueellisesti uhanalainen harajuuri, kapealehtipaju, luhtakastikka ja juurtosara. Suolla on myös merkitystä opetuskohteena.

TEHDYT SELVITYKSET:

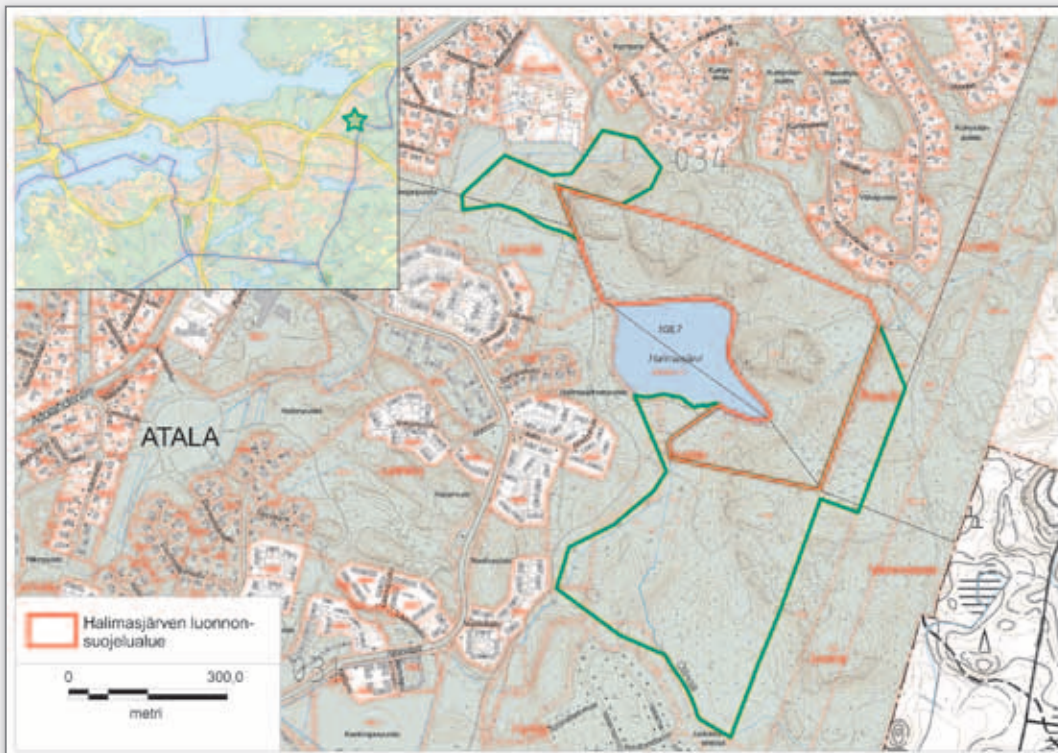
Kääntönen, M. 1996: Tampereen Petäjässuon kasvillisuus ja kasvisto. – Raportti, 9 s. Tampereen kaupunki.

Lagerström, M. 1996: Tampereen Petäjässuon linnustosta. – Raportti, 5 s. Tampereen kaupunki.

Salokannel, J. 1996: Petäjässuon hyönteisistä. – Raportti, 5 s. Tampereen kaupunki.

15. Halimasjärven luonnonsuojelualueen laajennus

© Kaupunkimitaus Tampere 2012

Pinta-ala: 20,38 ha

Kylä: Juvela, Rasula

Kiinteistö: 1:2, 1:32, 1:158, 7:0

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Yleiskaava: VLM, VU, VLL,

AP, SL-3, ulkoilureitti

Asemakaava: VL, S-24

Kohteen tyyppi: Vanha metsä

KUVAUS: Metsä on samantyyppistä kuin itse suojelualueella, varttunutta, lehtomaista, havumetsäistä tuoretta kangasta. Lehtomaisuuteen viittaavat vaateliat lajit, kuten taikinamarja, lehtokuusama, lehtoimikkä, kevätlinnunherne, näsiä ja mustakonna-marja. Laho-puuta on melko runsaasti. Alueella elää liito-oravia. Linnustosta mainittakoon luonnontilaisen metsän laji, peukaloinen.

SUOJELTAVAT LAJIT: Liito-orava (Dir IVa, VU)

SUOJELUN TARKOITUS: Täydentää Halimasjärven luonnonsuojelualuetta ja suojella vanhaa metsää.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alueella on luontodirektiivin IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: -

Suojelun tavoitetaso: Rauhoitus luonnonsuojelulla.

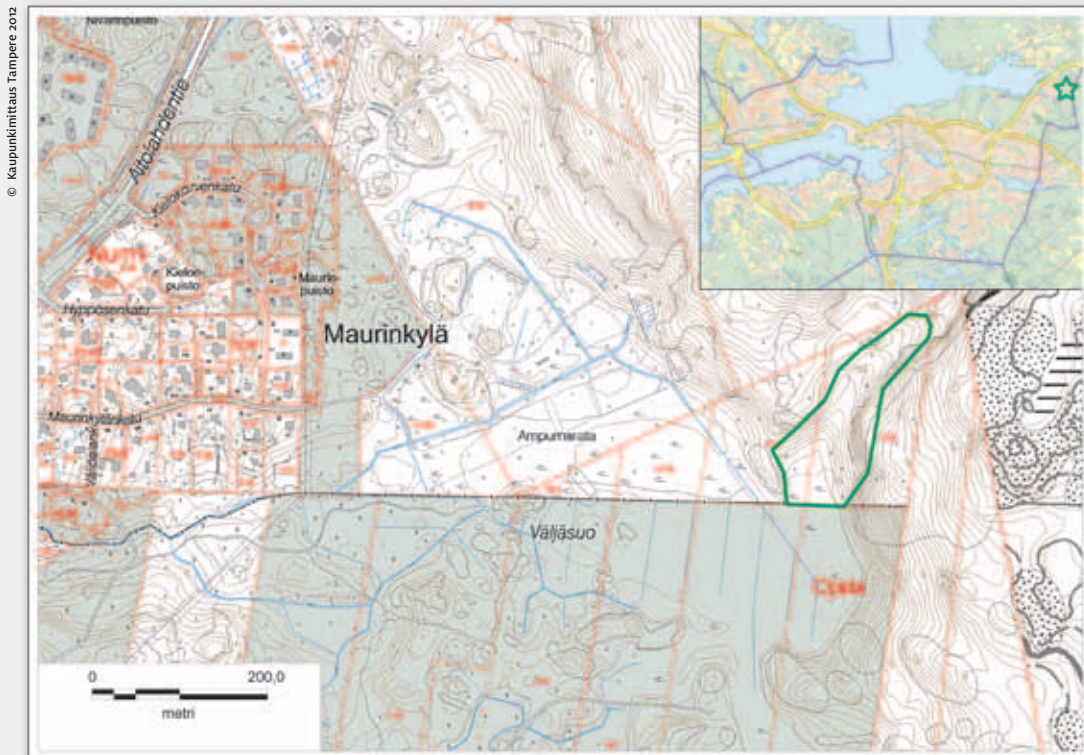
HOITO: -

Rakenteet: Poluston ylläpitäminen.

UHAT: Kuluminen, roskaantumisen.

16. Kumpula, Aitovuoren louhikkorotko

SUOJELTAVAT LAJIT: Hajuheinä (NT, Dir IV (b), ®, vas).

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella maisemallisesti arvokasta rotkoa ja hajuheinän kasvupaikkaa.

SUOJELUN PERUSTE: Hajuheinä kuuluu luontodirektiivin liitteen II lajiluetteloon, jossa esiintyvien lajien suojelemiseksi on osoitettava erityisten suojelutoimien alueita. Metsälaki: rotkot ja kurut.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Metsälaki.

Suojelun tavoitetaso: Hajuheinää etsitään paikalta ja inventoidaan sen nykytilanne. Mikäli laji edelleen kasvaa paikalla, sen esiintymispaikan rauhoitus luonnonsuojelulla.

HOITO: -

Seuranta: Hajuheinäesiintymän seuranta 10 vuoden välein, vuodesta 2013 alkaen.

UHAT: Louhikkorotkoa ympäröivän metsän käsittely niin, että hajuheinän kasvupaikka muuttuu liian paah-teiseksi.

Pinta-ala: 1,59 ha

Kylä: Ojalankylä

Kiinteistö: 2:56, 3:30

Omistaja: Metsähallitus

Kaavat: Yleiskaava: MU

Osayleiskaavaluonnos 2011: EV/SE-2, luo, slep-1

Kohteen tyyppi: Kasvikohde, metsälakikohde

KUVAUS: Sekametsää kasvava louhikkorotko, joka on maisemallisesti merkittävä ja lajistollisestikin mielenkiintoinen. Alueen harvinaisuus on hajuheinä, jota tosin ei vuosina 2003 ja 2006 löydetty paikalta. Lajin tiedetään viettävän ”välivuosia”. Muita mielenkiintoisia alueella kasvavia lajeja ovat ketunlieko ja metsälehmus. Metsälain mukainen kohde.

TEHDYT SELVITYKSET:

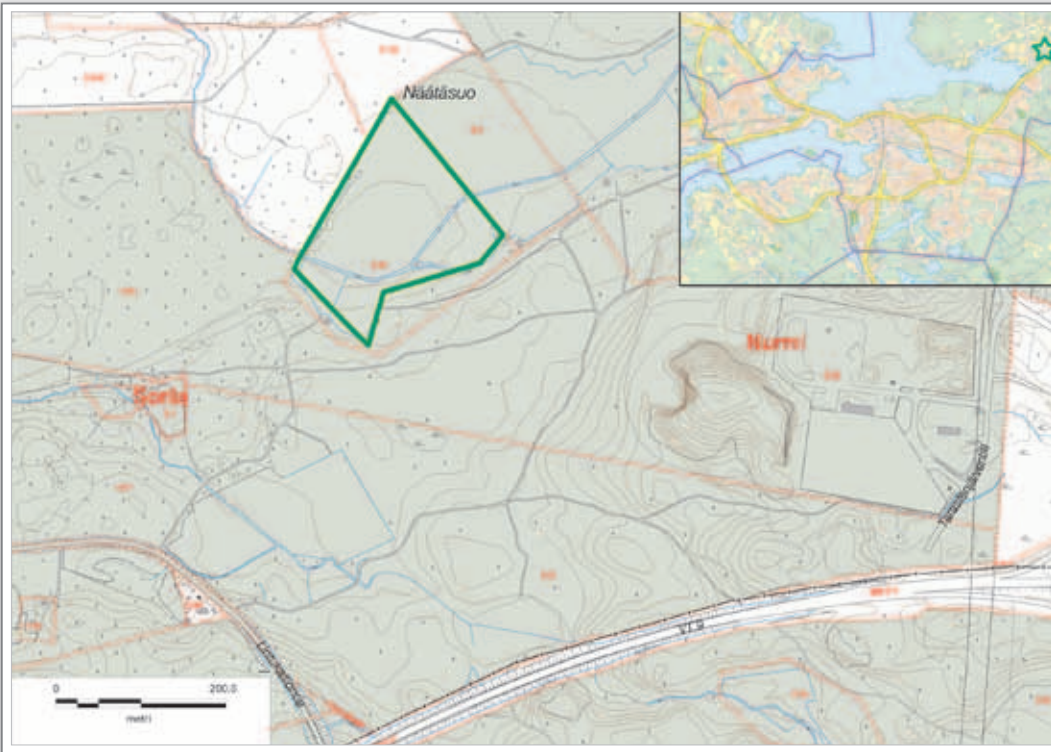
Lahtonen, T. 1982: Hajuheinä, *Cinna latifolia*, Tampereen seudulla. – Talvikki 6: 10–21.

Aitovuoren louhikko on tyypillistä hajuheinän esiintymisympäristöä.

17. Näätäsuo

© Kaupunkimitaus Tampere 2012

Pinta-ala: 3,25 ha

Kylä: Sorila

Tila: 2:31

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Osayleiskaava: s-4

Kohteen tyyppi: Hyönteiskohde

KUVAUS: Runsasruohoinen niitty, jossa kasvaa valtaosaksi koiran-, vuohen- ja karhunputkea, mesiangervoa, huopa- ja pelto-ohdaketta, lehtovirmajuurta, hietakastikkaa, nurmipuntarpäätä ja timoteitä. Hyvä perhosniitty, jonka paras laji on erittäin uhanalainen tummaverkkoperhonen. Perhonen lentää kesäkuun puolivälistä heinäkuun puoliväliin. 6.7.2012 paikalla lenteli kymmenkunta yksilöä. Niittyä on niitetty vuosina 2009–2012 ympäristönsuojeluyksikön ”kumminiittynä”.

KUVA PASI PÄIVÄRIINE

Näätäsuo-
tummaverkkoperhosniittyä hoidetaan vuosittain Tampereen kaupungin kumminiittynä.

SUOJELTAVAT LAJIT:

Tummaverkkoperhonen (EN, ®).

SUOJELUN TARKOITUS: Säilyttää arvokas perhosniitty ja suojella erittäin uhanalaista tummaverkkoperhosta.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi.

SUOJELUN TAPA: Luonnonsuojelulain mukainen raja.

Suojelun nykytila: -

Suojelun tavoitetaso: Rauhoitus luonnonsuojelulla.

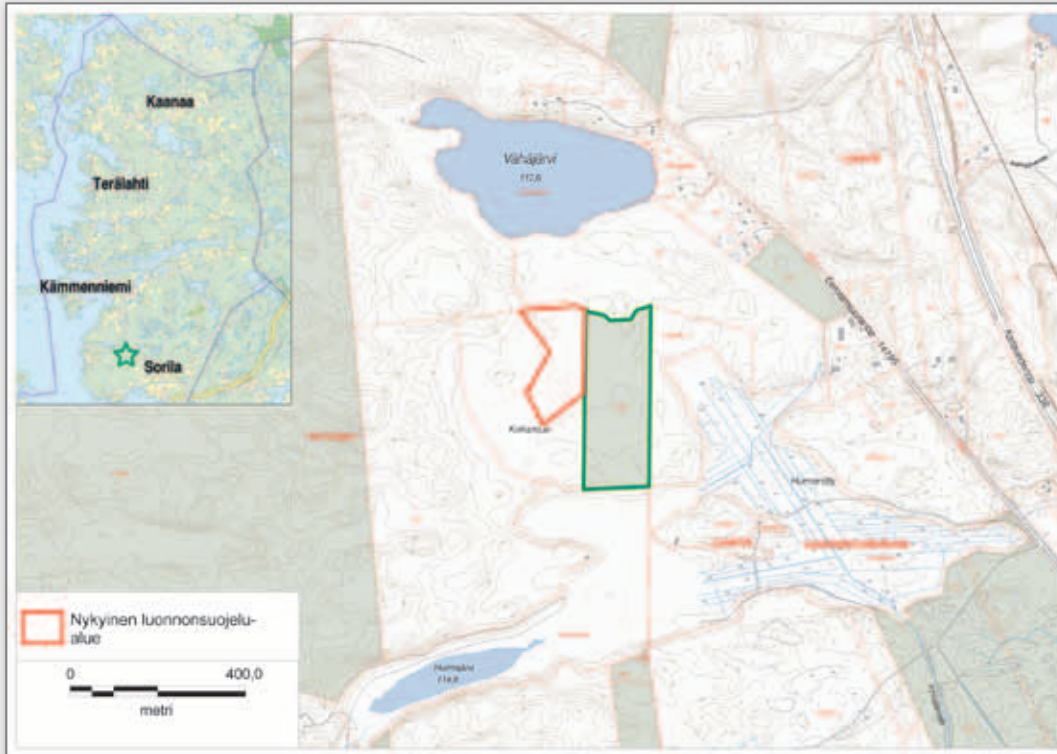
HOITO: Niityn hoitaminen niitto- ja raivaustalkoin. Tummaverkkoperhosen ravintokasvin lehtovirmajuuren säilyttäminen raivauksissa. Pienimuotoinen maanmuokkaus voi olla eduksi ravintokasvin määrän lisäämiseksi.

Seuranta: Seurataan vuosittain tummaverkkoperhosen esiintymistä.

UHAT: Hoidon loppuminen ja sitä myötä niityn umpeutuminen.

18. Aitolahti, Koikansuo

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 5,72 ha
Kylä: Hirviniemi
Kiinteistö: 3:135
Omistaja: Tampereen kaupunki
Kaavat: Rantayleiskaava: M
Kohteen tyyppi: METSO-kohteet, suokohde

KUVAUS: Puustoinen suo. Vanhapuustoinen räme, jonka männyt iäkkäitä, 180-vuotiaita. Suo osaksi ojitettu. METSO I-III -kohdetta. Alue täydentää hyvin jo METSO-kohteena rauhoitettua yksityisen maa-alueen (merkitty punaisella rajauksella)

SUOJELTAVAT LAJIT: -

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella METSO-kohteita ja täydentää jo luonnonsuojelulla rauhoitettua METSO-kohteita.

SUOJELUN PERUSTE: Arvokas suo, joka täyttää METSO-kriteerit.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: METSO-kohteet.

Suojelun tavoitetaso: Rauhoitus luonnonsuojelulla.

HOITO: -

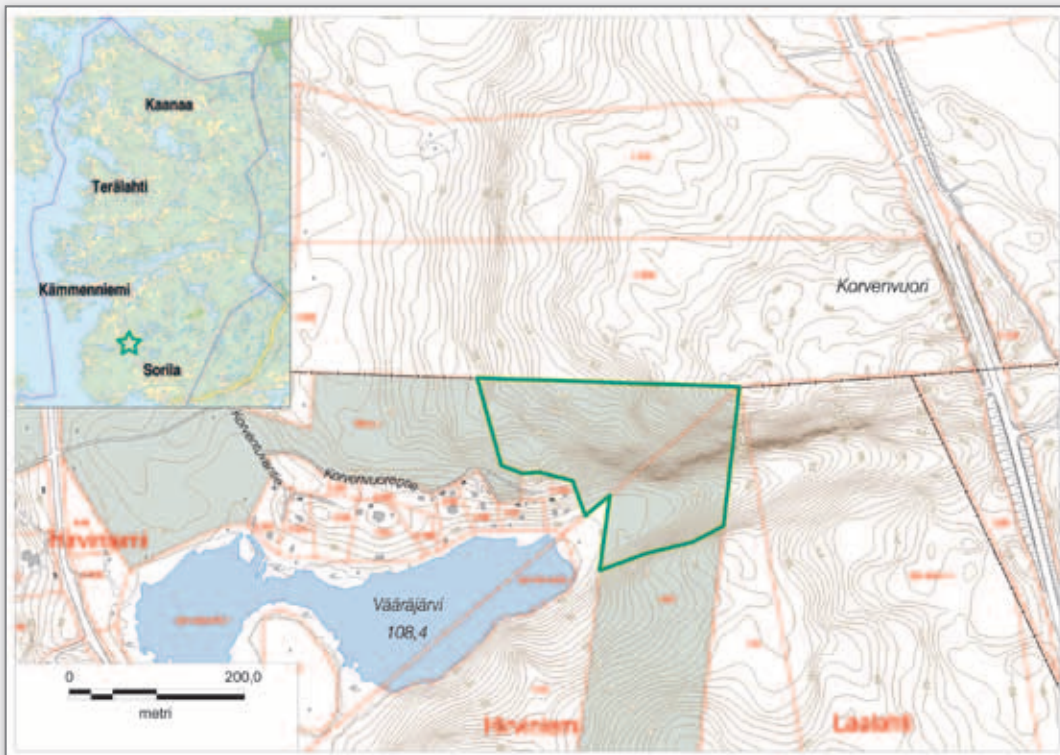
Seuranta: -

UHAT: -

19. Aitolahti, Korvenvuori

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 4,08 ha

Kylä: Laalahti, Hirviniemi

Kiinteistö: 4:63, 4:0

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Rantaleiskaava: M, RA

Kohteen tyyppi: Kasvikohde,
jäkäläkohde, metsäläkikohde

KUVAUS: Etelärinne ja louhikko ovat maisemallisesti edustavia. Etelänpuoleisessa itä-länsisuuntaisessa notkelmassa kasvaa metsäsaniaisten seurassa mm. korpisorsimoa (vuonna 2011 noin 50 yksilöä 80 metrin matkalla) ja puumaisia sekä pensasmaisia lehmuksia. Kalliolla kasvaa harvinaista jäkälälajistoa, kuten korallilaikkajäkälä, pikkuokajäkälä ja koskikarvajäkälä. Korvenvuoren länsipää on metsälain tarkoittama luonnontilainen jyrkänne.

KUVA LASSE KOSKONEN

Korpisorsimo on Korvenvuoren alusmetsän heinäharvinaisuus.

SUOJELUN TARKOITUS: Säilyttää kallion luonne luonnontilaisena jyrkänneä ja suojella korpisorsimon kasvupaikkaa.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi. Metsälaki: jyrkänneet ja niiden välittömät alusmetsät.

SUOJELTAVAT LAJIT: Korpisorsimo (vas), harvinainen jäkälälajisto.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Metsälaki.

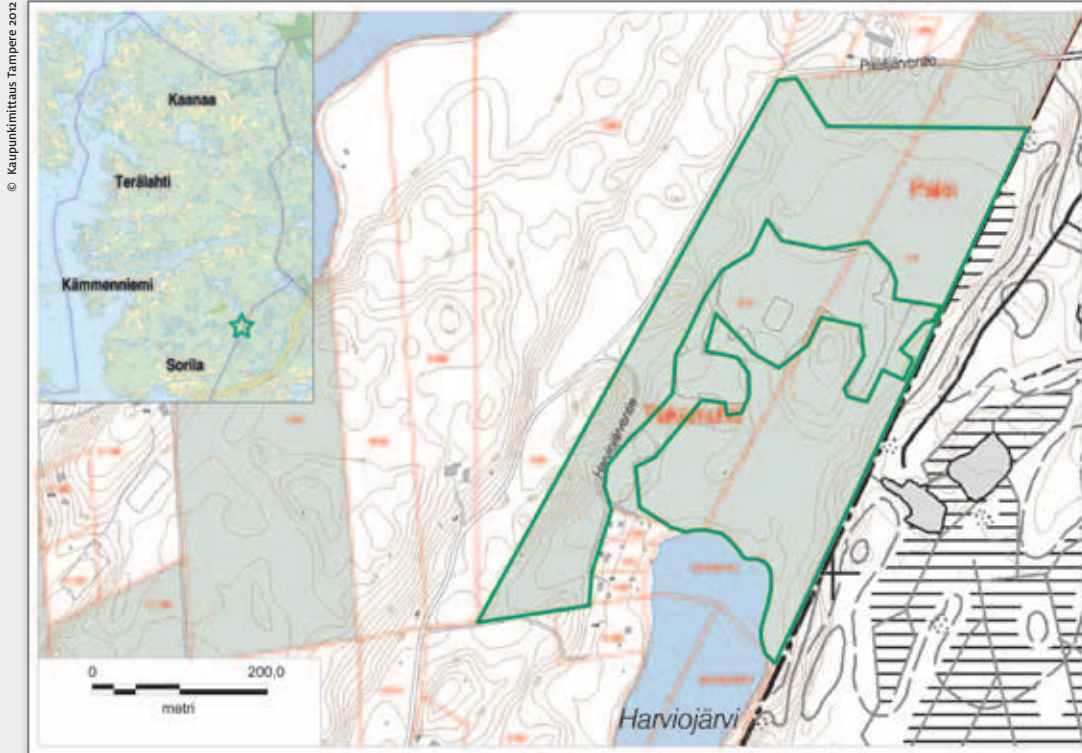
Suojelun tavoitetaso: Rauhoitus luonnonsuojelulla.

HOITO: -

Seuranta: Korpisorsimon seuranta 10 vuoden välein vuodesta 2017 alkaen.

UHAT: Metsän käsittely siten, että alue muuttuu liian paahteiseksi.

20. Teisko, Paalijärventie, Holma

SUOJELTAVAT LAJIT: Liito-orava (VU, DirIva), soikkokaksikko (RT, @), valkolehdokki @.

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella vanhaa metsää.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella on luontodirektiivin IVa tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: METSO-kohde.

Suojelun tavoitetaso: Rauhoitus luonnonsuojelullailla.

HOITO: -

Seuranta: Eliöstökartoitus käynnistetään vuonna 2017.

UHAT: -

Pinta-ala: 13,20 ha

Kylä: Takahuhti

Kiinteistö: 1:23, 2:1

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Rantayleiskaava: M

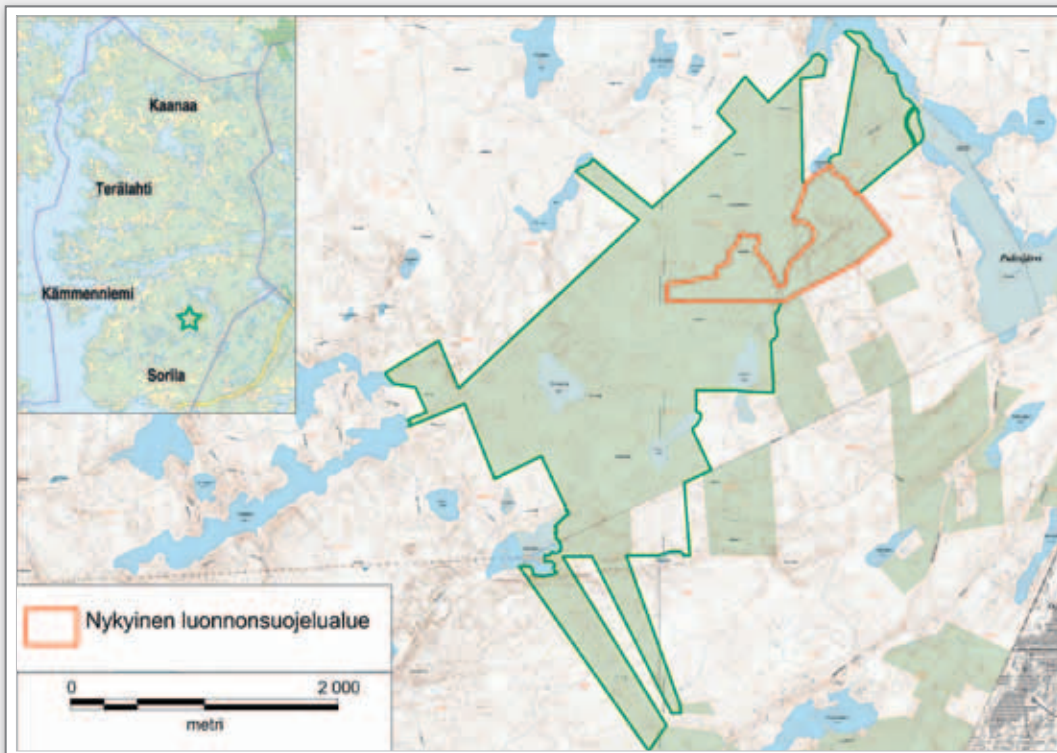
Kohteen tyyppi: Vanha metsä

KUVAUS: Puustoltaan varttunutta tai vanhahkoa kuusivaltaista metsää. Paikoin myös runsaasti koivuja ja alueen keskiosassa on järeitä jättihaapoja, joissa on koloja. Lahopuustoa on kohtalaisesti. Alueella elää liito-orava. Kasvilajistossa on lehtomaisia piirteitä, mm. näsiää, lehto-orvokkia ja valkolehdokkia. Alueellisesti uhanalainen soikkokaksikko löytyi alueelta vuonna 2012. Paikalla kasvoi yhdeksän versoa. Kääpälajistoa ei ole tarkemmin tutkittu, mutta ainakin luonnontilaisuuden osoittajat kermakarakääpä ja tahrakääpä on löydetty alueelta.

21. Teisko, Kintulammin virkistys- ja retkeilyalue

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 554,9 ha

Kylä: Vattula

Kiinteistö: 4:0, 24:0, 25:0, 3:41, 3:42, 3:43

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Rantayleiskaava V

Kohteen tyyppi: Vanha metsä

KUVAUS: Kintulammin virkistysalue on Pirkanmaan oloissa poikkeavan laaja ja yhtenäinen varttuneiden ja vanhojen metsien alue. Alueen luontoa inventoitiin seikkaperäisesti vuonna 2011. Alueella on monipuolista metsää, METSO-kriteerit täyttäviä kohteita, yli 20 metsälakikohdetta, vanhahkoa ja varttunutta metsää sekä lahoppuustoa. Kintulammin alueesta 75 % on varttunutta metsää ja vanhaa yli 80-vuotiasta metsää on 140 hehtaaria. Alue sulkee sisäänsä tällä hetkellä jo luonnonsuojelualueeksi rauhoitetun Vattulan metsän. Kylmäsuu, Kaukaloistenkallio sekä pieni ja pyörä Kaukaloinen-lampi muodostavat visuaalisesti hienon,

erämaisen ja ilmestyksellisen kokonaisuuden. Kylmäsuu ei tosin ole aivan luonnontilainen. Lisäksi alueella on pienialaisempia, iäkkäitä, havupuuvaltaisia metsiä, järeitä aihkimäntyjä, suolaikkuja, metsälampia ja kallioalueita. Arvokkaimmat alueet ovat Kintulammin länsipuolella. Suurelta osalta metsä on täällä METSO I-arvoluokan kriteerit täyttävää. Peräsuon itäpuolella v. 2010 roihunnut metsäpalo loi alueelle palanutta puuainesta, joka lisää myös alueen luonnontieteellistä kiinnostavuutta. Kaulamoisen tuntumassa on runsaslahoppuustoisia kangasmetsiä, rämeitä ja kalliometsiä. Laukkisuon sekä länsi- että itäpuolella on pienialaisesti edustavaa vanhaa luonnonmetsää, samoin Saarijärven tuntumassa on vanhoja metsiä ja maise- mallisesti hienoja kallioita. Ruutana-järven pohjois- ja eteläpuolella on mosaiikkimaisesti luonnontilaisen kaltaisia metsiä ja puustoisia soita. Myös Pulesjärven ja Keltolammin välialueella on METSO I-kriteerit täyt-

täviä luonnonmetsiä. Alueella on huomattavan järeää kuusilahoppuuta ja kilpikaarnaisia mäntyjä. Lintulajistosta mainittakoon metso, jonka kanta on täällä Pirkanmaan vahvimpia. Lisäksi alueella elävät säännöllisesti varpus- ja kanahaukka, peukaloinen sekä pohjantikka. Kasvilajeista mainittakoon alueellisesti uhanalainen herttakaksikko, rauhoitettu valkolehdokki, sammalista vastuulaji pallopääraikasammal ja jäkälistä silmällä pidettävät raidankeuhkojäkälä ja samettikesijäkälä. Käpäläjistosta on mainittava alueellisesti uhanalainen istukkakääpä, korokkääpä, männykkääpä, ruostekääpä, kermakarakääpä, riukukääpä ja oravuotikka. Alue on muutenkin arvokasta sienestysmetsää. Koko retkeilyalueen rauhoitus tekee siitä Pirkanmaan kolmanneksi merkittävimmän ja laajimman metsiensuojelualueen.

TEHDYT SELVITYKSET:

Kytömäki, J. 2011: Kintulammin retkeilyalueen luontoselvitys. – Raportti, 44 s. Tampereen kaupunki.

SUOJELTAVAT LAJIT: Liito-orava (VU, Dir IVa), viitasammakko (DirIVa), metso (NT), samettikesijäkälä (NT), raidankeuhkojäkälä (NT), herttakaksikko (RT), istukkakääpä (RT).

SUOJELUN TARKOITUS: Säilyttää virkistysalueen eri osa-alueet vanhana sekä varttuvana metsänä ja suojella sen monia luontotyyppejä

SUOJELUN PERUSTE: Alueella on luontodirektiivin IVa tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Retkeily- ja virkistysalue, osa metsistä arvometsänä.

Suojelun tavoitetaso: Rauhoitus luonnonsuojelulla.

HOITO:

Rakenteet: Alueelle voidaan rakentaa virkistys- ja retkeilyalueen tavoitteiden mukaisesti retkeilypolkuja ja niiden vaatimia rakenteita, nuotiopaikkoja ja laavuja. Kylmäsuu on mahdollista ennallistaa.

Seuranta: -

UHAT: Lisääntyvän retkeilyn aiheuttama maaston kuluminen ja roskaantuminen.

KUVA JUHO KYTÖWÄKI

Kintulampi, vaskitsa.

KUVA JUHO KYTÖWÄKI

Maisemallisesti edustava Kaukaloinen.

KUVA JUHO KYTÖWÄKI

Metso viihtyy hyvin Kintulammin alueen monipuolisissa metsissä.

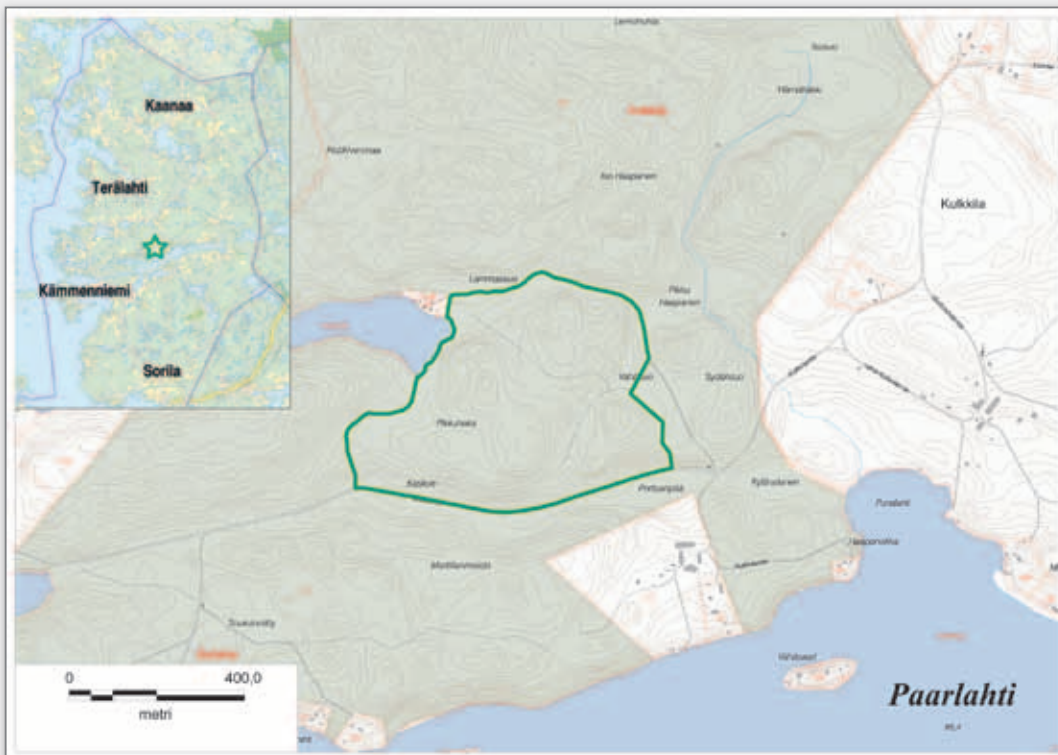
KUVA JUHO KYTÖWÄKI

Ennallistettava kohde: Kylmäsuo.

22. Teisko, Pikkuhaka

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 26,30 ha

Kylä: Kulkkila

Kiinteistö: 1:146

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Rantayleiskaava: V, N82

Kohteen tyyppi: Vanha metsä, lahoppuusto, kasvikohte, linnustokohte

KUVAUS: Hirvijärven kaakkoispuolella oleva järeärunkoinen, varttunut kuusimetsä. Alueella kasvaa alueellisesti uhanalaista pussikämmekkää ja metsän eteläpuolella olevan entisen pellon reunalla rauhoitettua lehtoneidonvaippaa. Kohteelta on myös havaintoja liito-oravasta ja lintulajistoon kuuluvat tai ovat kuuluneet mm. vaarantuneet mehiläis- ja hiirihaukka, viiru-, lehto-, helmi- (silmälläpidettävä) ja varpuspöllö sekä teeri (silmälläpidettävä). Alueella on myös kohtalaisen paljon maapuuta ja kääpälajistoon kuuluu mm. silmälläpidettävä kääpäläkääpä. Alueen länsilaidassa on rehevä purontokko; puro laskee Hirvijärvestä. Notkossa kasvaa mm. humalaa, metsälehmusta, lehto-orvokkia, silmälläpidettävää korpinnurmikkaa, näsiää, koiranheisiä, lehtopähkämöä ja kevätlinnunhernettä.

SUOJELTAVAT LAJIT: Lehtoneidonvaippa ©, korpinnurmikka (NT), liito-orava (VU, Dir IVa), mehiläis- ja hiirihaukka (VU), helmipöllö (NT), teeri (NT), kääpäläkääpä (NT).

SUOJELUN TARKOITUS: Säilyttää metsä järeänä, vanhana sekä säilyttää rehevän purontokkon kasvillisuus.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alueella on luontodirektiivin IVa tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Metsälaki: lähteiden, purojen ja pysyvän vedenjuoksu-uoman muodostavien norojen sekä pienten lampien välittömät lähiympäristöt.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: METSO-kohte.

Suojelun tavoitetaso: Rauhoitus luonnonsuojelulla.

HOITO:

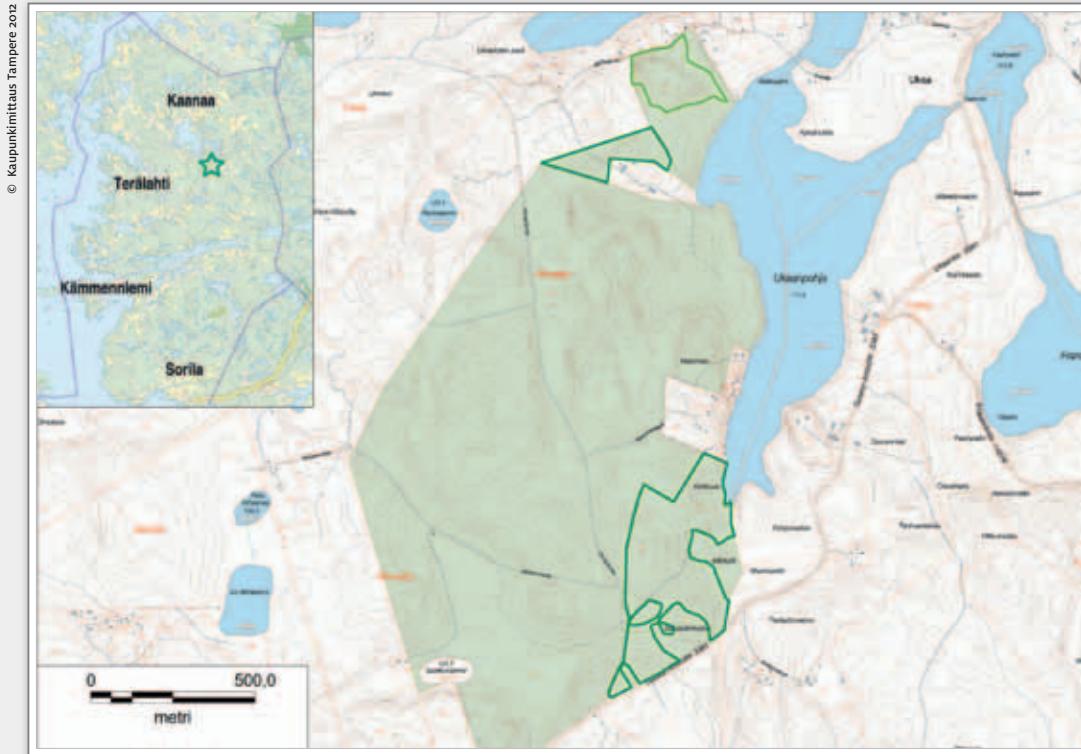
Seuranta: Perusselvitys vuonna 2018.

UHAT: Lahoppuuston poisto, kuluminen.

Pikkuhaan metsässä voi havaita erämaista tunnelmaa.

23. Teisko, Nalli

SUOJELTAVAT LAJIT: Liito-orava (VU, Dir IVa), raidankehkojäkäkä (NT), soikkokaksikko, RT, ®

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella vanhaa, runsaasti lehtipuuta kasvavaa metsää

SUOJELUN PERUSTE: Alueella on luontodirektiivin IVa tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Arvometsä.

Suojelun tavoitetaso: Rauhoitus luonnonsuojelulla.

HOITO: -

Rakenteet: -

Seuranta: Inventointi alueen kääpälajistosta tehdään v. 2017.

UHAT: Lisääntyvän retkeilyn aiheuttama maaston kuluminen ja roskaantumisen.

Pinta-ala: 19,5 ha

Kylä: Kiimajoki

Kiinteistö: 1:142, 1:50

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Rantayleiskaava V

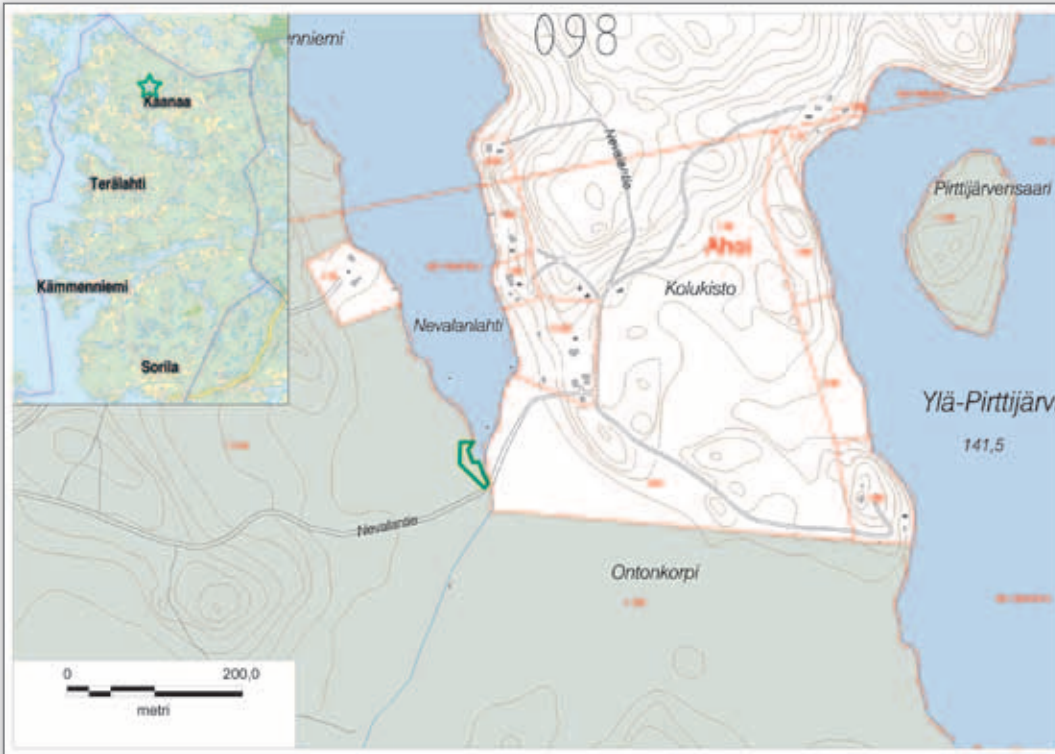
Kohteen tyyppi: Vanha metsä

KUVAUS: Nallin alue koostuu pohjoisesta ja eteläisestä osa-alueesta. Pohjoinen osa-alue on tuoretta ja lehtomaista metsää, jossa on vanhaa, erirakenteista ja monipuolista puustoa., visuaalisestikin komea laakakallio, tihkupintaista korpea, lehtoa ja järeitä haapoja. Lehdossa kasvaa mm. lehto-orvokkia ja pähkinäpensasta, joka lienee tosin viljelykuperää. Pohjoisosassa

elää mm. vaarantunut liito-orava. Kasvistosta mainittakoon rauhoitettu valkolehdokki, jäkälistä silmällä pidettävä raidankehkojäkäkä, kääpälajistosta harvinaisohko ketunkääpä ja muusta sienistöstä Pirkanmaalla harvinaiset silkkivalmuska, sysiseitikki ja karvasmaitohiippo. Metsäsuunnitelmaehdotuksessa Nallin pohjoisosan metsät on määritelty arvometsiksi. Eteläosassa on metsälain mukainen lehto ja puronotko. Lehtomaisuutta ilmentävät lehto-orvokki, sinivuokko, mustakonnanmarja ja alueellisesti uhanalainen, rauhoitettu soikkokaksikko. Lisäksi liito-oravasta on tehty siellä havaintoja. Kaikkiaan Nallin alueella on lukuisia arvokkaita kohteita, joilla on luonnonsuojelullista merkitystä. Nallin osa-alueet täyttävät suureksi osaksi METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet.

24. Teisko, Velaatta, Ala-Pirttijärvi, Nevalanlahti

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 0,07 ha

Kylä: Ahoi

Kiinteistö: 1:116

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Rantaleiskaava: V

Kohteen tyyppi: Kasvikohde

KUVAUS: Järven eteläisimmän kärjen länsipuolen suoreunuksella on runsaasti alueellisesti uhanalaista hoikkavillaa. Kesän 2009 tarkastuksessa esiintymä todettiin elinvoimaiseksi.

SUOJELUN TARKOITUS: Säilyttää toinen Tampereen hoikkavillaesiintymistä.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi. Metsälaki: karukkokankaita puuntuotannollisesti vähätuottoisemmat hietikot, kalliot, kivikot, louhikot, vähäpuustoiset suot ja rantaluhdat.

SUOJELTAVAT LAJIT: Hoikkavilla (RT).

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Metsälaki.

Suojelun tavoitetaso: Rauhoitus luonnonsuojelulla.

HOITO: -

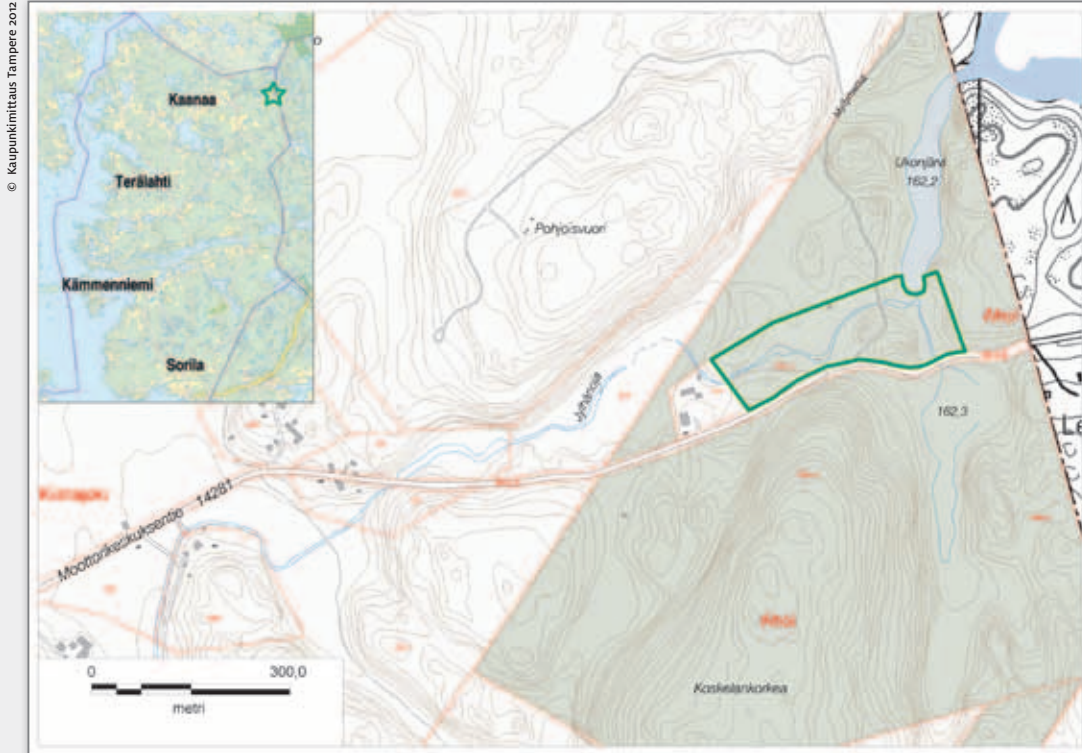
UHAT: Vesitalouden muutokset, maankäyttö.

KUVALASSE KOSKONEN

Hoikkavilla on Nevalanlahden kasviharvinaisuus.

25. Teisko, Koskela, Jylhänperä

SUOJELUN TARKOITUS: Säilyttää lahoppuustoinen vanhako metsä ja mesipillikäävän esiintyminen.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alueella on erikoinen tai harvinainen luonnonmuodostuma. Metsälaki: lähteiden, purojen ja pysyvän vedenjuoksu-uoman muodostavien norojen sekä pienten lampien välittömät lähiympäristöt.

SUOJELTAVAT LAJIT: Mesipillikäpä (NT).

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: METSO-kohde, metsälaki.

Suojelun tavoitetaso: Rauhoitus luonnonsojeluilla.

HOITO: -

UHAT: -

KUVA LASSE KOSKINEN

Pinta-ala: 3,68 ha

Kylä: Ahoi

Kiinteistö: 5:0

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Rantayleiskaava: M, W

Kohteen tyyppi: Vanha metsä, METSO-kohde

KUVAUS: Monipuolinen vanhako metsäalue, jossa on puronvartta, rehevää lehtoa ja kalliometsää. Lahoppuuta on melko paljon ja lahoppuustona on myös esim. haapaa. Tämä onkin taannut silmälläpidettävän mesipillikäävän (1. havainto Pirkanmaalta) esiintymisen alueella (havainnot vuosilta 2010–2011). Lähistöllä kasvaa myös Tampereella harvinaista kulleroa. Ukonjärven rannassa on jännittävä luolamainen muodostelma.

Mesipillikäävän ainoa tunnettu pirkanmaalainen esiintymä on Jylhänperässä.

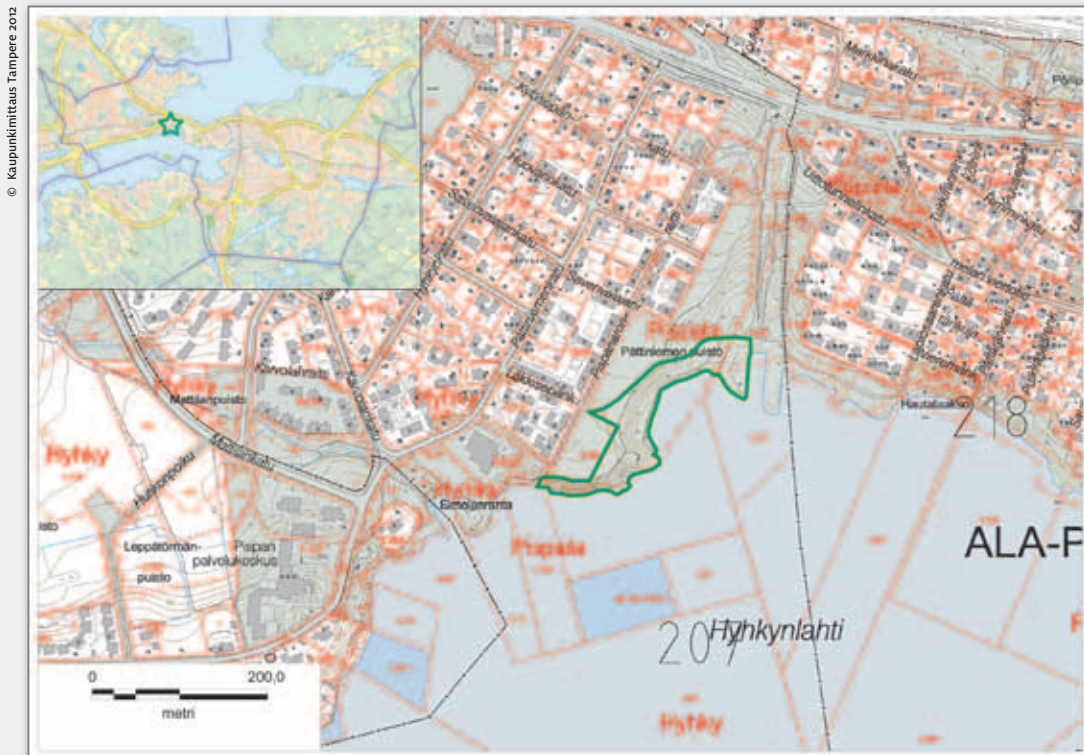

KUVA HARRI SUJONEN

11. OSITTAIN LUONNONSUOJELULAILLA RAUHOITETTAVAT KOHTEET

KOHDEKORTTI	SIVU
26. Hyhky, Pättiniemenpuisto	63
27. Särkijärvi, Lahdenperä	64
28. Vuores, Koukkujärvi	65
29. Lukonmäki, Pitkäahde	66
30. Aitolahti, kirkon notko	67
31. Kallionpää	68

26. Hyhky, Pättiniemenpuisto

SUOJELTAVAT LAJIT: Kynäjälava (VU, ®), nuijasarvisieni (EN, eR).

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella rantalehtoa.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Merkittävä viherverkon osa.

Suojelun tavoitetaso: Jos nuijasarvisienen etsintä tuottaa tuloksia, voidaan ainakin osa alueesta rauhoittaa luonnonsuojelulla, muuten viherverkon osa.

HOITO: Rannan suuntaisesti kulkee paljon käytetty polku. Alue on osaksi roskaantunut läheisen asutuksen vuoksi ja mm. keväällä 1993 puustoa raivattiin luvatta. Kohde on säilytettävä luonnontilaisena ja roskaantuminen on estettävä.

Seuranta: Kynäjälavaesiintymiä ja niiden kuntoa seurataan 10 vuoden välein vuodesta 2013 lähtien, nuijasarvisientä etsitään alueelta vuoden välein. Lajia etsittiin vuonna 2012 tuloksetta. Mikäli etsinnät ovat edelleen tuloksettomia, etsintää jatketaan enintään kolmena vuotena peräkkäin.

Rakenteet: Tarvittaessa polkujen parantaminen.

UHAT: Asukkaiden raivausvaatimukset, roskaantuminen

Pinta-ala: 1,13 ha

Kylä: Hyhky

Kiinteistö: 1:235, 1:237, 2:452

Omistaja: Tampereen kaupunki

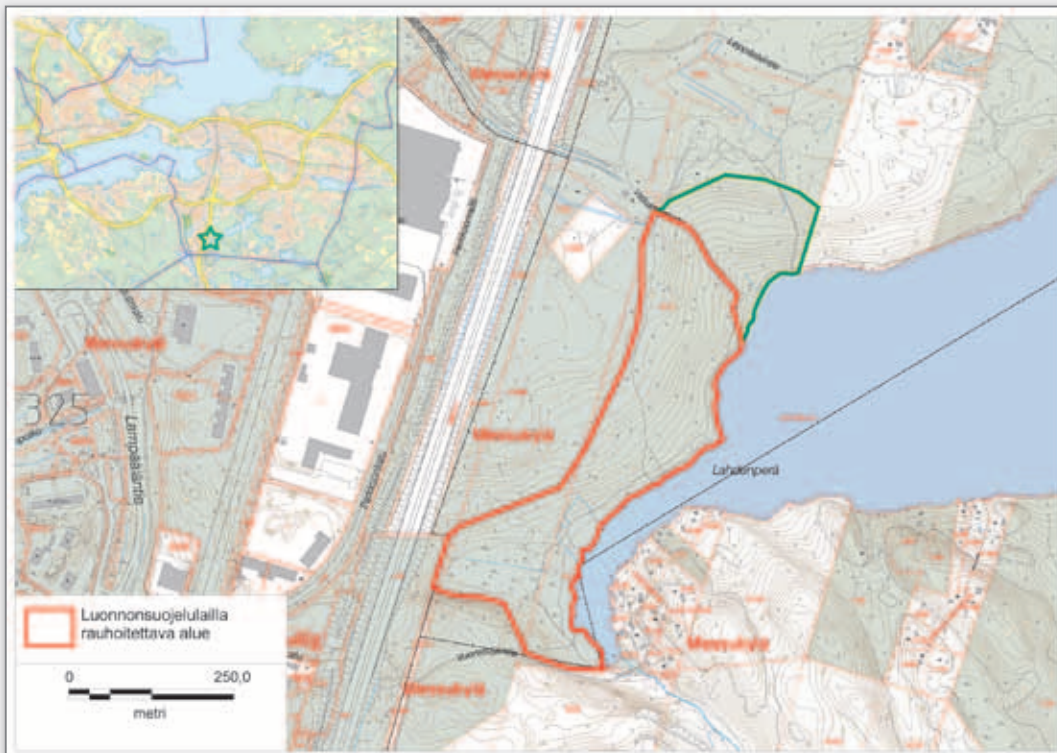
Kaavat: Yleiskaava: VLK, VLM,W,
kevyen liikenteen reitti, L6

Kohteen tyyppi: Lehto, kasvukohde, lahoppuusto

KUVAUS: Pyhäjärveen rajoittuva kapea rantalehto, jonka puusto koostuu pääasiassa tervalepistä, vaahteroista ja tuomista. Alueella kasvaa myös pari kynäjälavaa. Harvinaisemmista kasveista mainittakoon vata, kyläkellukka, kotkansiipi, lehtopalsami ja kevätlinnunsilmä. Lisäksi rantakasvina kasvaa piurua. Sienistöstä mainittakoon erittäin uhanalainen, erityisesti suojeltava nuijasarvisieni. Se voi olla hävinnyt alueelta, koska kasvualustana ollut lepänkanto on lahonnut näkymättömiin. Tosin sienelle soveltuvaa ympäristöä on edelleen olemassa. Alueelta on löydetty muitakin harvinaisia sienilajeja, mm. kuoriaisloisikka. Linnustosta mainittakoon pikkutikka, jolle Pyhäjärven rantalehdot ovat tärkeitä pesimäympäristöjä. Kantakaupungin ympäristö- ja maisemaselvityksessä merkittävä viherverkon osa.

27. Särkijärvi, Lahdenperä

© Kaupunkimitaus Tampere 2012

Pinta-ala: 12,82 ha, josta luonnonsuojelualueeksi 10,06 ha

Kylä: Messukylä

Kiinteistö: 11:269, 12:14

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Vuoreksen osayleiskaava:

VLM-1, s-1, luo-1, lm-1

Lahdesjärven osayleiskaava: VLM-3, s-1,

hule-1, ulkoilureitti

Kohteen tyyppi: Kasvikohde, lehtokohde

KUVAUS: Alun perin rehevä lehmuslehto, joka rajautuu Särkijärveen. Järven rantavyöhykkeellä olevalla kosteikkoalueella kasvaa mm. silmälläpidettävää korpinurmikkaa ja korpisorsimoa, joka on kansainvälinen vastuulaji. Korpisorsimoa kasvaa Lahdenperän-

lahden ja moottoritien välialueella parisataa yksilöä ja esiintymä on kantakaupungin suurin. Alueella kasvaa myös harvinaisehkoa varstasaraa sekä mätässaraa ja silmälläpidettävää hentosaraa. Vuonna 2012 alueella havaittiin mm. pikkusieppo ja idänuunilintu. Itse lehto hakattiin voimakkaasti 1980-luvun loppupuolella, jolloin lehdon valo-olot muuttuivat ratkaisevasti. Tästä seurauksena lehtokasvit alkoivat kärsiä heinittymisen vuoksi. Lehtokasvillisuus on jossain määrin elpynyt ja metsälehmusta kasvaa alueella edelleen runsaasti. Niinpä alueen lehmusten pudonneilta oksilta on löydetty silmälläpidettävän niinijäärän syömäjälkiä.

TEHDYT SELVITYKSET:

Kääntönen, M. 2012: Korpipainanteesta ja korpisorsimosta (*Glyceria lithuanica*) Tampereen kantakaupungin Särkijärven Lahdenperässä. – Talvikki 36: 2–5.

SUOJELTAVAT LAJIT: Korpisorsimo (vas), korpinurmikka (NT), hentosara (NT), niinijäärä (NT).

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella lehtokasvillisuutta ja rannan kosteikkokasvillisuutta.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alue on muutoin niin edustava, tyypillinen tai arvokas, että sen suojelu voidaan katsoa luonnon monimuotoisuuden tai kauneuden säilyttämisen kannalta tarpeelliseksi.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Kaavamerkinnät: luonnonmukaisena säilytettävä tontin osa, jota on hoidettava niin, että maiseman luonne ei olennaisesti muutu ja luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue, ekologinen käytävä.

Suojelun tavoitetaso: Alueen arvokkain osa, kartassa punaisella rajattu alue on tarkoitus rauhoittaa luonnonsuojelulaille (n. 10 ha). Muulle alueelle riittää kaavamerkintä.

HOITO:

Seuranta: Seurataan korpisorsimon ja korpinurmikan esiintymiä 10 vuoden välein, seuraavan kerran vuonna 2020.

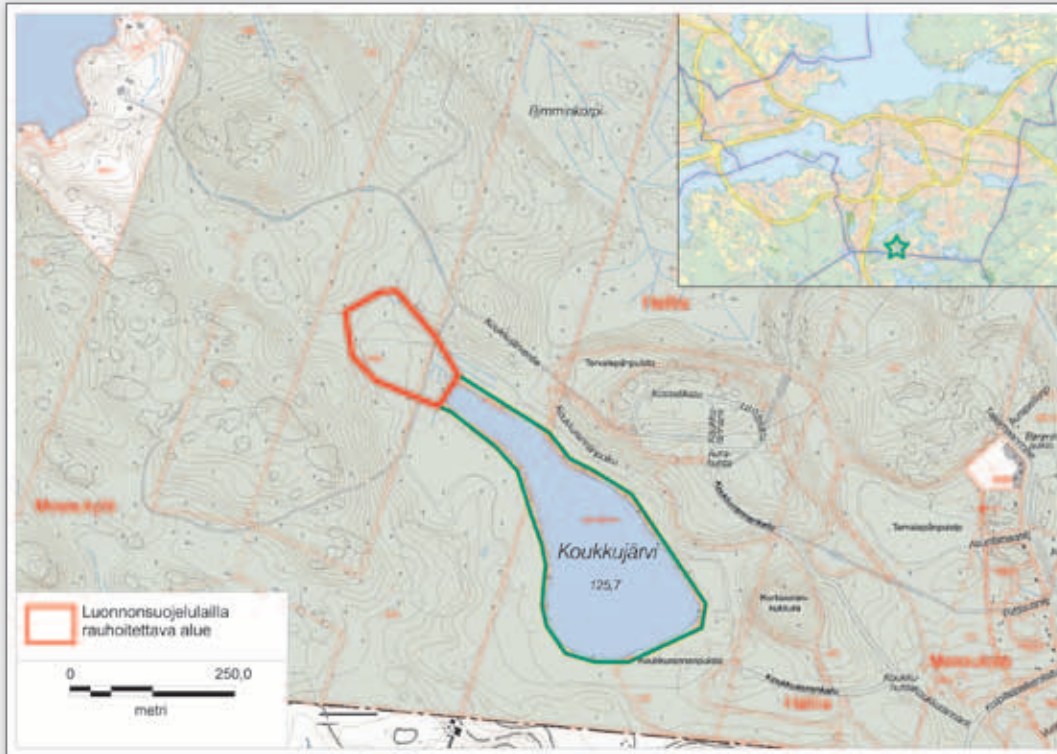
UHAT: Uhkana voi edelleen olla avohakkuun jälkeinen heinittyminen ja sen vaikutus lehtokasvillisuuteen.

Lahdenperän lehtomaisuutta: keskellä silmälläpidettävä korpinurmikka.

28. Vuores, Koukkujärvi

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 8,31 ha, josta luonnonsuojelualueeksi 1,75 ha

Kylä: Messukylä

Kiinteistö: 1:32, 4:12, 8:103

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Vuoreksen osayleiskaava:

VLL-1, s-1, luo-1, W, sv-1

Asemakaava: VLL, luo-1

Kohteen tyyppi: Hyönteiskohde, tervaleppäkorpi

KUVAUS: Rehevähkö pikkujärvi, jossa kasvaa lummetta ja ulpukkaa. Järveltä on havaittu harvinaista direktiivilajia lummelampikorentoa. Itäranta on kauttaaltaan potentiaalista lummelampikorenon esiin-

tymisaluetta. Se on luontodirektiivin liitteen IVa mukainen laji ja rauhoitettu. Sen lisääntymispaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on siten kiellettyä. Järven pohjoisosassa on luonnonsuojelulain mukainen tervaleppäkorpi. Linnusto on tavanomaista metsälajistoa.

TEHDYT SELVITYKSET:

Korte, K. 2009: Vuoreksen Koukkujärven asemakaava-alueen eliöstö- ja biotooppiselvitys. –Tampereen kaupunki, suunnittelupalvelut, 10 s.

Rintamäki, P. 2008: Tampereen Vuoreksen Virolaisen–Koukkujärven alueen linnustoselvitys, - Tampereen kaupunki, kaupunkiympäristön kehittäminen, 8 s.

SUOJELTAVAT LAJIT:

Lummelampikorento (Dir IVa, @).

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella itärannan ranta- ja vesikasvillisuutta ja sen mukaisesti lummelampikorenon esiintymispaikkoja ja tervaleppäkorpea.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella on luontodirektiivin IVa tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja sekä luonnonsuojelulain tarkoittama suojeltava luontotyyppi.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Osayleiskaavan kaavamerkinnyt s-1 ja luo-1.

Suojelun tavoitetaso: Osayleiskaavan merkintä. Kartassa punaisella rajattu tervaleppäkorpi (1,75 ha) rauhoitetaan luonnonsuojelulla.

HOITO: -

SEURANTA: Lummelampikorenon esiintymän seuranta 10 vuoden välein, vuodesta 2013 lähtien.

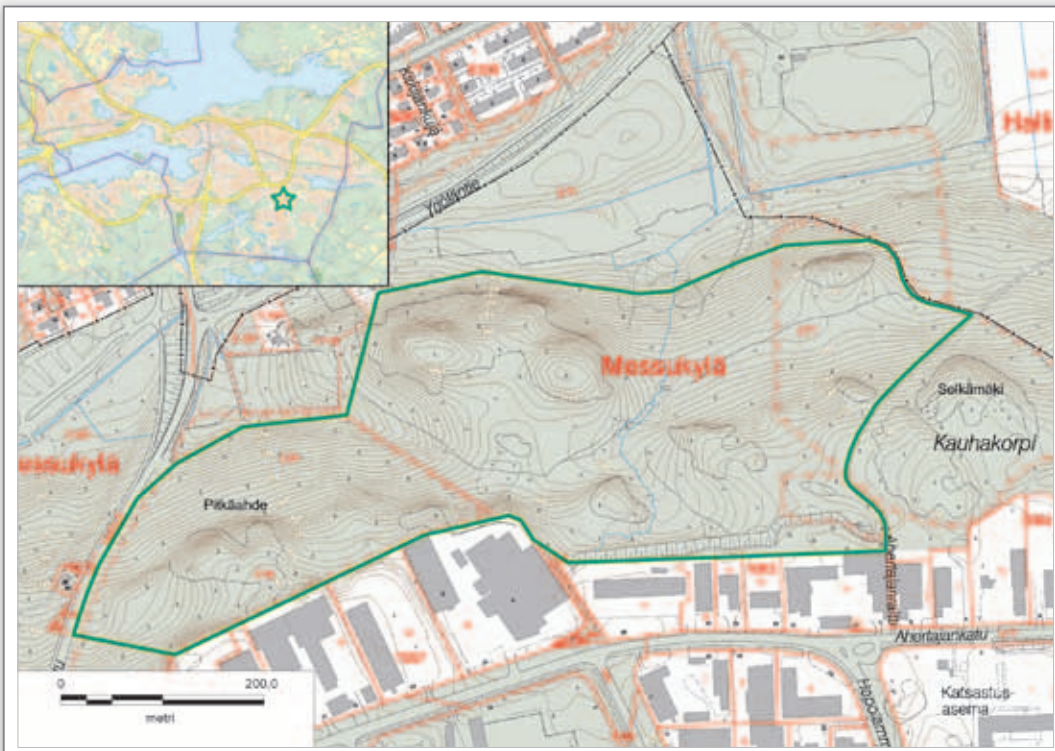
UHAT: Veden pinnan muutokset ja rantojen käsittely.

Koukkujärven rannoilla lentelee direktiivilaji lummelampikorento.

29. Lukonmäki, Pitkäahde

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 18,34 ha

Kylä: Messukylä

Kiinteistö: 2:24, 5:77

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Yleiskaava: VLM, T-3, liikennealue
Asemakaava: VM, katualue

Kohteen tyyppi: Monimuotoisuuskohte,
lehtokohde, kasvikohte, hyönteiskohde

KUVAUS: Alueella on rehevää lehto- ja purovarsilajistoa: tavanomaisen lehtolajiston (lehtotähtimö, lehtokuusama, koiranvehniö, sinivuokko, haisukurjenpolvi, mustakunnanmarja, lehtopalsami, näsiä, lehto-orvokki) lisäksi alueella kasvaa harvinaisempaa lehto- ja lähdelajistoa kuten keräpääpoimulehti, keltavuokko, hetekaali, silmälläpidettävä korpinurmikka,

tesmayrtti, velholehti, lehtopähkämä, kaiheorvokki (vastuulaji) ja jalkasara. Isoalvejuuri kasvaa rinteessä hyvin runsaana. Alueella on kohtalaisesti runsaasti lahoppuuta ja vuonna 2011 sieltä löytyi harvinainen rusokääpä. Vuonna 2012 alueelta löydettiin silmälläpidettävät pohjanrypykkä ja rusokantokääpä. Siellä asustaa myös liito-oravia ja niille sopivia kolohaapoja on myös kohtalaisesti. Paras alue sijoittuu Lukonojanmäen koillispuolelle, mutta lehtokasvillisuutta, kuten keltavuokkoa ja lehtotähtimöä, on myös mäen luoteispuolen rinteellä. Alueella kasvaa myös jaloja lehtipuita, kuten vaahteroita ja metsälehmuksia. Alueen hyönteislajistosta mainittakoon silmälläpidettävä lehmusenoksajäärä ja vuonna 2011 tavattu keisarinviitta-perhonen. 1970-luvulta alueelta on näköhavainto koivuhiirestä (Dir IVa). Itäosassa on maisemallisesti edustava louhikko ja siinä pieni luola. Rajausta on luontoselvityksissä syytä tarkistaa.

SUOJELTAVAT LAJIT: Liito-orava (VU, Dir IVa), lehmusenoksajäärä (NT), korpinurmikka (NT), pohjanrypykkä (NT), rusokantokääpä (NT), kaiheorvokki (vas).

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella arvokasta ja monipuolista lehtokasvillisuutta ja lehmusenoksajäärän elinympäristöä.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alueella on luontodirektiivin IVa tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Kaavamerkintä.

Suojelun tavoitetaso: Osa aluetta luonnonsuojelulla rauhoitettavaksi perusselvitysten tuomien tietojen perusteella, sen vuoksi kartassa koko alue on rajattu vihreällä.

HOITO: Metsän käsittely niin, että lehmuksia, haapoja ja lahoppuuta säilytetään.

Seuranta: Lehmusenoksajäärän esiintymää seurataan 10 vuoden välein, seuraavan kerran vuonna 2015. Alueella tehtiin kasvistikartoitus vuonna 2012. Koivuhiirtä etsitään alueelta.

UHAT: -

Pitkäahteen lehdossa herättävät huomiota isoalvejuurikasvustot.

30. Aitolahti, kirkon notko

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi. Metsälaki: lähteiden, purojen ja pysyvän vedenjuoksu-uoman muodostavien norojen sekä pienten lampien välittömät lähiympäristöt.

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella humalalehdon monipuolista kasvillisuutta.

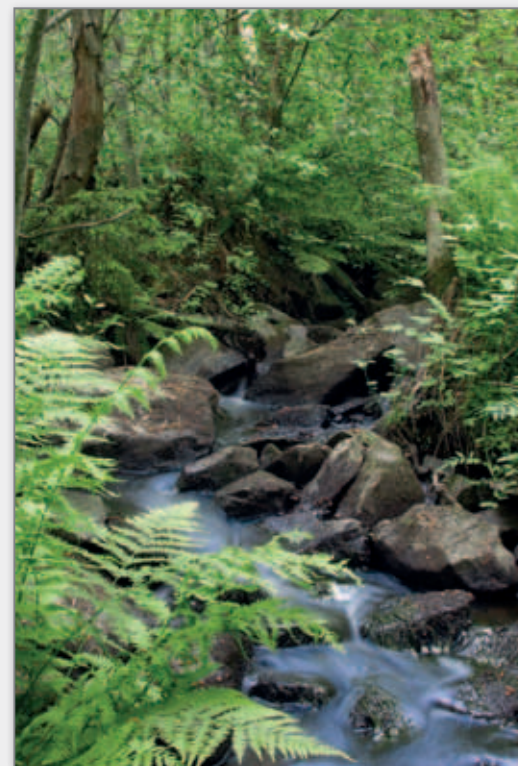
SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytilanne: Metsälaki.

Suojelun tavoitetaso: Luonnonsuojelulain mukainen rauhoitus ainakin kaupungin omistamalle osalle, yksityisen maasta neuvotellaan maanomistajan kanssa.

HOITO: -

UHAT: Puronvarren raivaaminen, maankäyttö ja liiallinen siistiminen.

Aitolahden kirkon notkon humalalehtoa.

Pinta-ala: 0,96 ha

Kylä: Laalahti

Kiinteistö: 1:38, 3:122

Omistaja: Tampereen kaupunki, yksityinen

Kaavat: Rantayleiskaava: M, V, N, W

Nurmi-Sorilan osayleiskaavaehdotus:
VLM-6, luo, slep-1

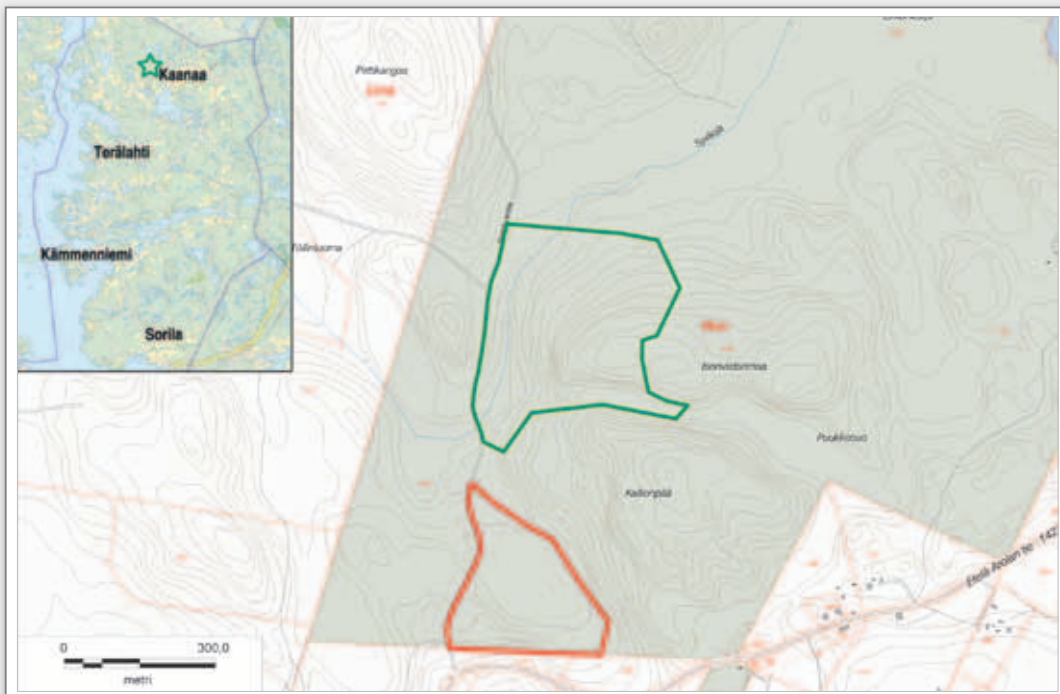
Kohteen tyyppi: Monimuotoisuuskohde,
lehtokohde, kasvukohde.

KUVAUS: Rehevä, ryteikköinen puronvarsilehto, jossa on pieniä koskiosuuksia. Puronvarsilajisto on runsasta, esim. lehtokuusama, keltavuokko, mäkilehtoluste, humala, lehtopalsami, kotkansiipi, mustakonnanmarja, kevätlehtoleinikki, lehtoleinikki ja lehto-orvokki. Lisäksi puronvarressa kasvaa kookkaita tuomia, lehmuksia ja tervaleppiä. Humala lienee luonnonvarainen. Keltavuokon luonnonvaraiset esiintymät ovat Suomen pohjoisimpia.

TEHDYT SELVITYKSET:

Kääntönen, M. 1992: Tampereen Aitolahden kirkon humalalehdon kasvisto. – Talvikki 16: 13–21.

31. Kallionpää

Pinta-ala: 18,9 ha,
josta luonnonsuojelualueeksi 6,2 ha

Kylä: Ahoi

Kiinteistö: 1:116

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Rantayleiskaava: V

Kohteen tyyppi: Suokohde, METSO-kohde

KUVAUS: Alue koostuu kahdesta osasta. Kallionpäänimisen kallioalueen lounaispuolella on harvapuustoinen räme, jossa on kolme lähdettä. Rämeeellä kasvaa muun tavanomaisen rämekasvillisuuden joukossa runsaasti vaiveroa, ainoalla tamperelaisella kasvupaikallaan. Isonviidanmaan länsiosassa on 400 metriä pitkä pohjois-eteläsuuntainen puronvarsikuvio, jonka ympärillä on tuoretta kuusivaltaista kangasta. Siinä kasvaa isoja saniaisia (mm. kotkansiipi). Kuusimaapuilla kasvaa vanhan metsän indikaattorina tunnettua ruostekääpää.

SUOJELTAVAT LAJIT: Vaivero.

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella vanhaa metsää, luonnonkauniita suoaikkuja ja lähteitä.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alue on muutoin niin edustava, tyypillinen tai arvokas, että sen suojelu voidaan katsoa luonnon monimuotoisuuden tai kauneuden säilyttämisen kannalta tarpeelliseksi.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: METSO-kohde, metsäläki.

Suojelun tavoitetaso: Luonnonsuojelualue Kallionpään länsipuolella olevalle vaiveroa kasvavalle rämeele, kartassa punainen raja (6,2 ha). Muut alueet (12,7 ha) arvometsäksi.

HOITO: -

SEURANTA: Luonnontieteelliset perusinventoinnit käynnistetään vuonna 2014.

UHAT: -

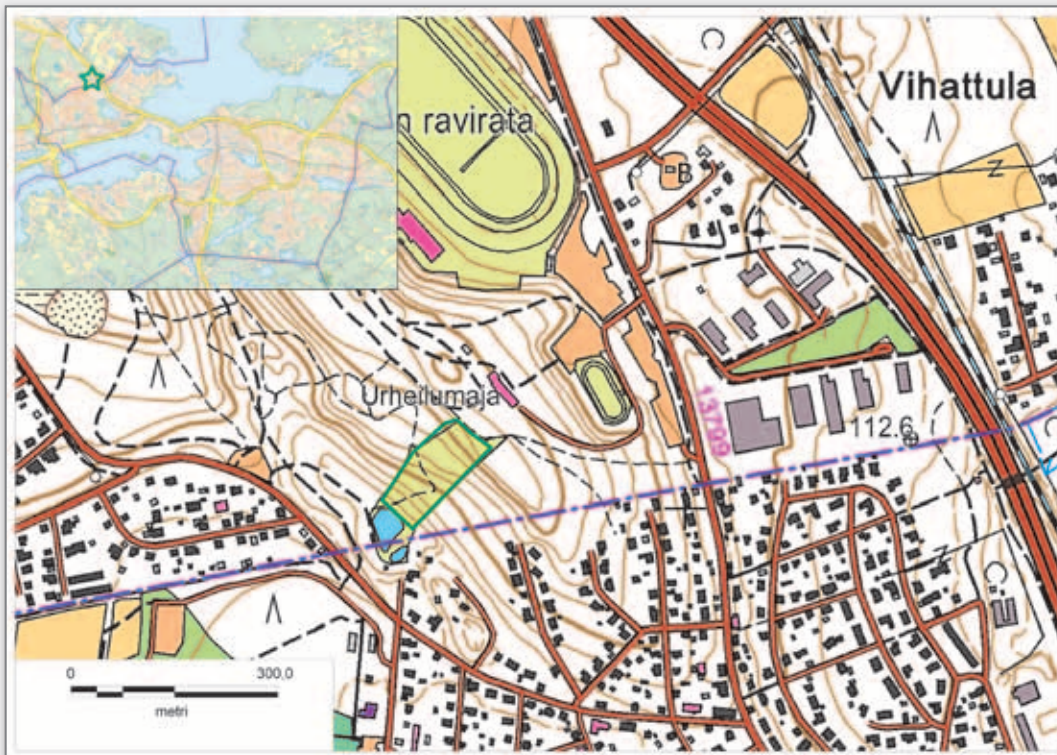

12. MUUT KOHTEET

KOHDEKORTTI	SIVU		SIVU
32. Ylöjärvi, Horha, laskettelurinteet.....	70	50. Hervantajärven luoteispuoli	88
33. Pyhäjärven rantaosuus: Villilänniemi-Raholan puhdistamo.....	71	51. Hallila, Lukonlahden ja Lahdesjärven välinen metsä.....	89
34. Rahola, Pyhäjärven ranta, Simolankatu 71.....	72	52. Messukylä, Aakkulanharju	90
35. Epilänharju	73	53. Haihara	91
36. Pohtola, Lintulampi	74	54. Hikivuori	92
37. Pispalan paahderinteet.....	75	55. Kaukajärvi, Levonmäki.....	93
38. Tahmela, Tahmelan lähde ja Lorisevanpuisto.....	76	56. Kaukaniemi	94
39. Kauppi, vesitornin alue.....	77	57. Linnainmaa, Länkiniitynmäki	95
40. Kauppi, Tuomikallio.....	78	58. Soukonvuoren pohjoispuolinen alue	96
41. Kalevankangas.....	79	59. Atala, Samoilijanpuisto–Kenkirajanpuisto	97
42. Rantaperkiö, Härmälän rantapuisto	80	60. Kumpula, Ojala.....	98
43. Sarankulma, Korvenojanpuisto	81	61. Tiikononjan keto.....	99
44. Multisilta, Rajamäki.....	82	62. Tiikononjan varsi	100
45. Särkijärvi, Leppänen.....	83	63. Teisko, Iso-Murron haka	101
46. Vuores, Tervalepänpuisto	84	64. Teisko, Velaatan Nuutilanlahti.....	102
47. Vuores, Pilkkakuusenharju.....	85	65. Teisko, Ylä-Pirttijärven itäpuoli	103
48. Suolijärven länsiranta	86	66. Teisko, Keskisen Pirttijärven rantametsät	104
49. Vormiston Myllyoja	87	67. Teisko Kapee, Niemi- ja Ala-Kapeen niityt.....	105

32. Ylöjärvi, Horha, laskettelurinteet

© Sisältää Maanmittauslaitoksen Maastietokannan 06/2012 aineistoa / Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 1,10 ha
Kylä: Teivaala
Kiinteistö: 1:388, 1:389
Omistaja: Tampereen kaupunki
Kaavat: Asemakaava
Kohteen tyyppi: Hyönteiskohde, kasvikohte, paahderinne

KUVAUS: Rinteellä kasvaa runsaasti silmälläpidettävää kangasajuruohoa, jota käyttää ravintokasvinaan pari harvinaista pikkuperhosta. Näistä timjamijäytäjäksi on vaarantunut ja ajuruohosulkanen (kuvassa) silmälläpidettävä. Molempia lajeja tavattiin vuoden 2012 selvityksessä runsaasti. Lisäksi kohteella elävä helmikkähitukoi on Tampereen alueella harvinainen. Kangasajuruohon seurana rinteellä kasvaa myös niukasti harjumasmaloo luontaisen oloisella paikallaan. Kohde sijoittuu Tampereen kaupungin omistamalle maalle Ylöjärven kunnan puolella.

KUVA LASSE KOSONEN

SUOJELTAVAT LAJIT: Kangasajuruoho (NT), jonka säilymisen myötä pikkuperhoslajistokin säilyy.

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella rinteiden kangasajuruohokasvustoja ja tätä kautta varmistaa harvinaisten pikkuperhosten esiintyminen.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi.

SUOJELUN TAPA: Hoito.

HOITO: Rinteelle on kasvanut jossain määrin mäntytaimikkoa. Paahderinteiden luonne säilyy taimikon ym. kasvuston raivauksella. Tällä varmistetaan kangasajuruohon menestyminen ja sitä kautta vaikutetaan harvinaisten pikkuperhosten säilymiseen.

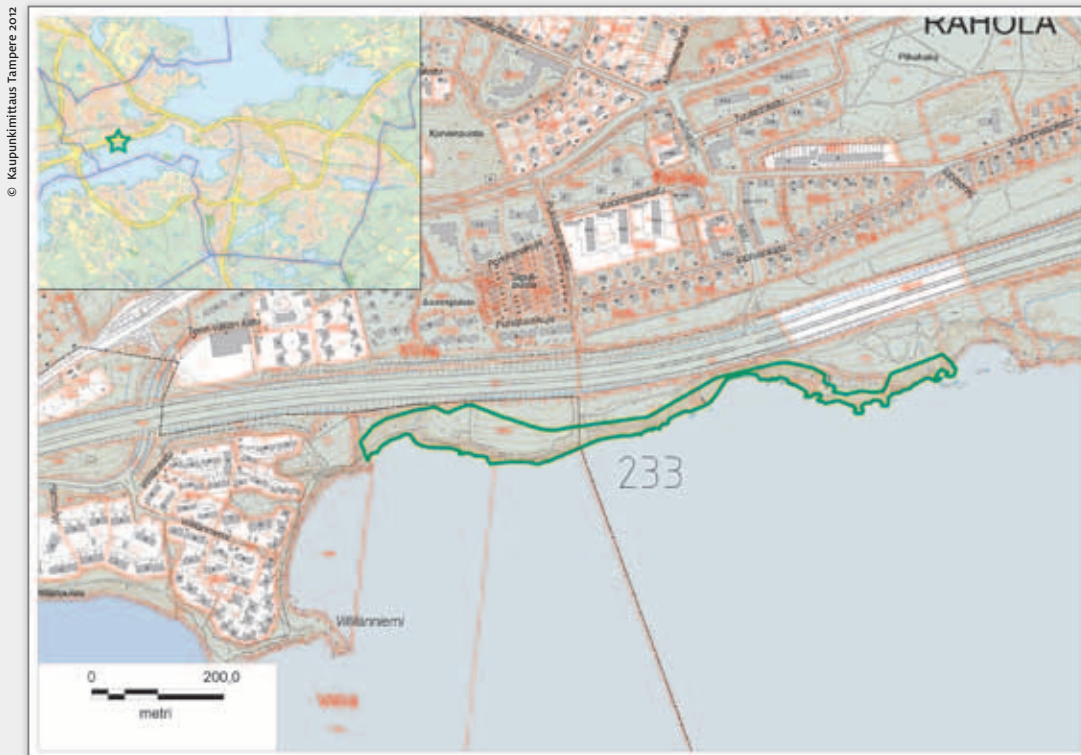
Seuranta: Ajuruohokasvustojen laajuutta ja kuntoa seurataan 10 vuoden välein. Viimeksi vuonna 2012.

UHAT: Maiseman umpeutuminen ja sen vaikutus kangasajuruohon esiintymiseen sekä maankäyttö.

Horhan rinteillä kasvaa runsaasti kangasajuruohoa ja sen seuralaisena elää harvinaisia pikkuperhosia.

33. Pyhäjärven rantaosuus: villilänniemi-Raholan puhdistamo

Pinta-ala: 3,04 ha

Kylä: Hyhky

Kiinteistö: 1:206, 233P, 233L

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Yleiskaava: VLM, VU, ET,

liikennealue, ev, N8, L5

Asemakaava: VL, VL-4, LV-1, s-6, va, VV

Kohteen tyyppi: Monimuotoisuuskohte,
lehtokohte, kasvikohte, lahopuusto

KUVAUS: Rantavyöhyke on ainoita kantakaupungin vielä luonnontilaisia rantoja, jossa kasvaa edustavaa puustoa ja monipuolista kasvillisuutta. Näyttävimpä ovat kookkaat harmaalepät ja männyt. Uimarannan

lähistöllä kasvaa kookas, luonnonmuistomerkkinä rauhoitettu kynäjalava, jota on tosin ilkkivaltaisesti turmeltu. Sen vieressä kasvaa harvinaisen suuri tuomi. Rantapalteen kasvillisuus on pääasiassa lehtokasvillisuutta, mm. mustakannonmarja, lehtopalsami, lähdetähtimö, lehtoarho, koiranheisi, punaherukka ym. Eteläistä jäkälälajistoa edustavat rantakallioilla kasvavat vainiolaakajakälä ja siloruskokarve. Sienilajistosta mainittakoon harvinainen runkohtyvinokas. Rantavyöhyke on kauttaaltaan potentiaalista vaarantuneen kynäjalavan (sivu 14) lisääntymisaluetta. Alueen poikki kulkee kevyen liikenteen väylä. Kantakaupungin ympäristö- ja maisemaselvityksessä alue on kirjattu merkittäväksi vihaverkon osaksi.

SUOJELTAVAT LAJIT: Kynäjalava (VU, ©).

SUOJELUN TARKOITUS: Säästää arvokas rantavyöhyke ja turvata kynäjalavan lisääntymisalue.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alue on muutoin niin edustava, tyyppillinen tai arvokas, että sen suojele voidaan katsoa luonnon monimuotoisuuden tai kauneuden säilyttämisen kannalta tarpeelliseksi.

SUOJELUN TAPA:

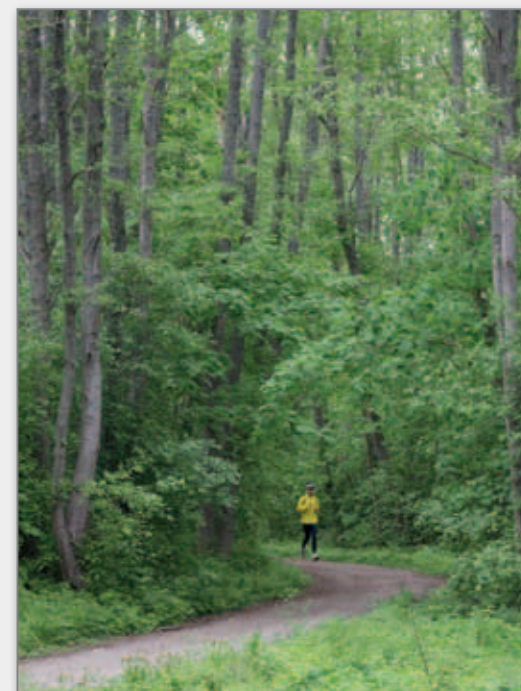
Suojelun nykytila: Vihaverkon osa.

Suojelun tavoitetaso: Kynäjalavat kartoitetaan alueelta. Merkittävimmät kynäjalavat rauhoitetaan luonnonmuistomerkiksi.

HOITO: Raivataan tiheää lehtipuuvesaikkoo kynäjalavan taimien kasvun edistämiseksi.

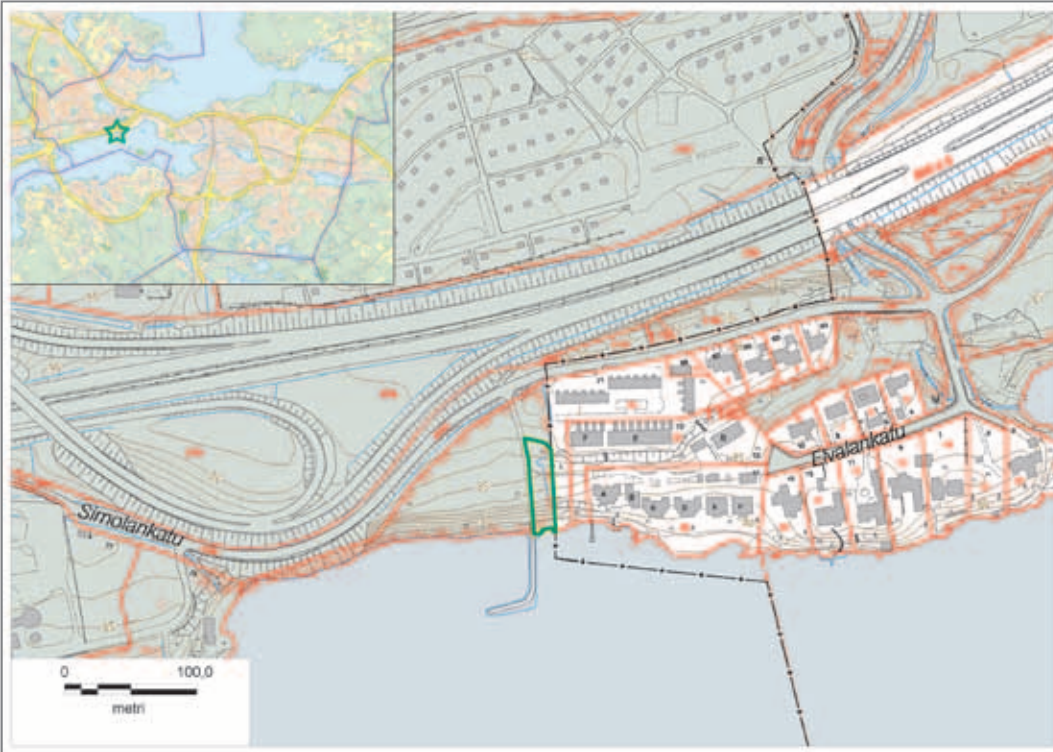
Seuranta: Kynäjalavaesiintymiä seurataan 10 vuoden välein, seuraavan kerran vuonna 2013.

UHAT: Pensaikoituminen, kuluminen ja ilkkivalta.

34. Rahola, Pyhäjärven ranta, Simolankatu 71

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 0,12 ha

Kylä: Hyhky

Kiinteistö: 233P

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Yleiskaava: VLM, ev, AP, W

Asemakaava: VL, s-2, lv-2

Kohteen tyyppi: Kasvikohde

KUVAUS: Osoitteen kohdalta Pyhäjärven rantarinteeltä löydettiin vuonna 1999 harvinaisen hentokiurunkannuksen esiintymä, joka havaittiin paikalla jo 1950-luvulla, mutta joutui sittemmin unohduksiin. Esiintymä on ainoa tiedossa oleva Tampereelta. Kasvia kasvaa Pyhäjärven viettävässä loivassa rinteessä lehtomaisessa, harvapuustoisessa rantametsässä melko runsaasti. Paikka on tarkistettu vuonna 2012.

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella arvokasta kasvi-esiintymää.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi.

SUOJELTAVAT LAJIT: Hentokiurunkannus.

SUOJELUN TAPA: Tiedon jakaminen asukkaille ja alueen säilyttäminen luonnontilaisena.

HOITO: Esiintymää seurataan säännöllisesti, koska lähiasukkaat ovat kantaneet joinakin vuosina lehtoon puutarha- ja muuta risujätettä, joka uhkaa esiintymää. Jaetaan tietoa lähiasukkaille lajista ja sen säilyttämisestä.

Seuranta: Seurataan hentokiurunkannuseesiintymää 10 vuoden välein vuodesta 2016 lähtien.

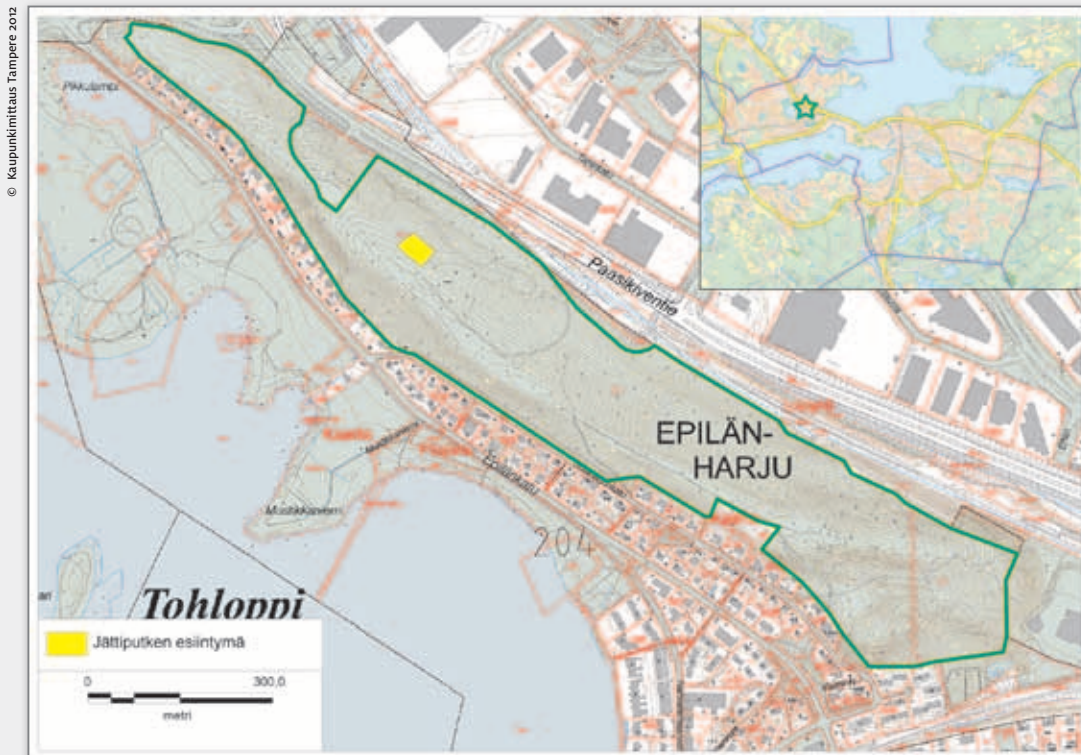
UHAT: Ks. hoito.

KUVA LASSE KOSKONEN

Hentokiurunkannus tunnetaan Tampereen ainoalta kasvupaikaltaan 1950-luvulta lähtien.

35. Epilänharju

SUOJELTAVAT LAJIT: Ahokissankäpälä (NT), sarjatalvikki (NT), ketonoidanlukko (NT), sysikieli (NT).

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella harvalukuista harju- ja ketokasvillisuutta.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Kaavamerkinnot s-5 ja VL.

Suojelun tavoitetaso: Kaavan mukainen suojelutaso on riittävä.

HOITO: Kuluneisuutta estetään olemassa olevaa polkuverkostoa parantamalla. Tarkempi rajausta eri osaluista on tarpeen. Jättiputken leviäminen maastoon estetään.

Seuranta: Silmällä pidettäviä lajeja seurataan 10 vuoden välein, seuraavan kerran vuonna 2015.

UHAT: Kuluminen, jättiputken leviäminen.

Epilänharjun maastossa kukkivat kalliokieli.

Pinta-ala: 30,09 ha

Kylä: Lielähti

Kiinteistö: 204P

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Yleiskaava: VLM, liikennealue, AP, rd, pv-1, kevyen liikenteen reitti, N11
Asemakaava: VL, s-5, LT

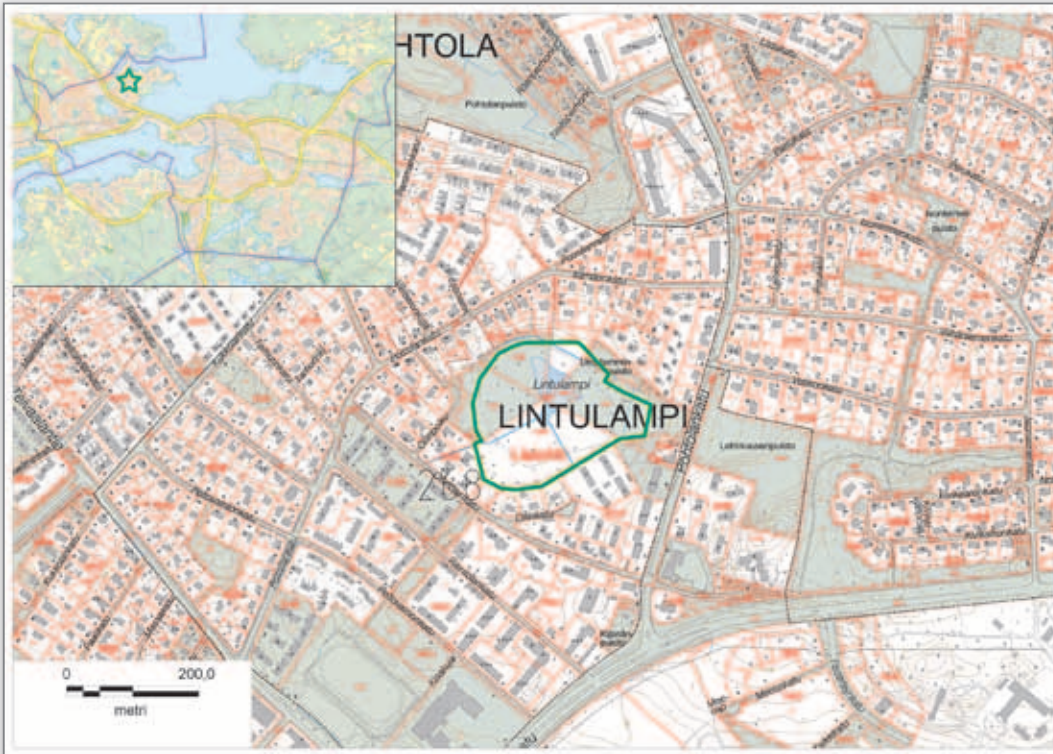
Kohteen tyyppi: Kasvikohde

KUVAUS: Suurin osa Epilänharjusta on säilynyt melko luonnontilaisena, vaikka itäisin osa on kaivettu melko perusteellisesti. Etelärinteellä on paikoin säilynyt keto- ja harjukasvillisuutta ja kasvilajistoa, ku-

ten harjuhäränsilmä, keltatalvikki ja mäkitervakko. Länsiosassa kasvaa myös harvalukuista, silmälläpidettävää sarjatalvikkia. Edelleen jäljellä olevaa kasvustoa ovat silmälläpidettävä ahokissankäpälä, kalliokieli, ketokeltto, kevätlinnunherne, hietavokki ja mäkilehtoluste. Harjun laella kasvaa edelleen myös silmälläpidettävä ketonoidanlukko, keltasauramo ja karvaskallioinen. Itäpuolen ketolaikuilla on tavattu harvinaista sienilajistoa, kuten silmälläpidettävä sysikieli ja karvakieli. Alue on paikoin kulunut. Kaukasianjättiputki on leviämässä harjun keskiosiin. Kantakau-pungin ympäristö- ja maisemaselvityksessä alue on merkittävä viherverkon osa.

36. Pohtola, Lintulampi

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 4,08 ha

Kylä: Lielähti

Kiinteistö: 1:16, 1:162, 1:267, 268P

Omistaja: Tampereen kaupunki, yksityinen

Kaavat: Yleiskaava: VLL, W, AP

Asemakaava: P

Kohteen tyyppi: Monimuotoisuuskohte, kosteikko, kasvikohte.

KUVAUS: Pieni lampiekosysteemi, jonka ympärillä on kosteapohjainen koivuvaltainen metsä. Itse lampi on hapan ja keskiravinteinen, ja lammessa kasvaa mm. melko harvinaista pikkuvitaa. Lammen ympäristön kosteassa osassa on säilynyt tyypillistä ja monipuolista suokasvistoa, kuten silmälläpidettävää ja rauhoitet-

tua suovalkkua ja alueellisesti uhanalaista harajuurta, pohjanpajua, riippa- ja tähtisaraa, suokukkaa ja isokarpaloo. Muussa kasvillisuudessa on nähtävissä myös kulttuurin vaikutus – alueen ympäristöä on rakennettu voimakkaasti. Alueen rehevyydestä kertovat soreahiirenportaan laajat kasvustot. Ainakin alueen eteläosassa vieraslaji, jättipalsami on levinnyt metsään. Alueella risteilee jonkin verran polkuverkostoa ja alue on virkistyskäytössä. Kantakaupungin ympäristö- ja maisemaselvityksen mukaan se on merkittävä viherverkon osa.

TEHDYT SELVITYKSET:

Anonyymi, 1994: Lintulammen virkistysalueen kasvit ja luonto. – Raportti, 12 s. Tampereen kaupungin ympäristön-suojeluyksikkö.

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella lampea ja suokasvistoa sekä luonnontilaisen oloista metsää.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi.

SUOJELTAVAT LAJIT: Suovalkku (NT, ©), harajuuri (RT).

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Merkittävä viherverkon osa.

Suojelun tavoitetaso: Kaavamerkintä riittää.

HOITO: Polustoa hoitamalla alueen virkistysmahdollisuuksia pidetään yllä. Jättipalsamin leviäminen lehtoon estetään.

Rakenteet: Polkuverkoston kunnossapito, tarvittaessa pitkospuut sopiviin paikkoihin.

Seuranta: Suovalkkuesiintymän seuranta 10 vuoden välein, seuraavan kerran vuonna 2013.

UHAT: Jättipalsamin leviäminen rantametsään, roskaantumisen.

37. Pispalan paahderinteet

Pinta-ala: 0,69 ha

Kylä: Pispala

Kiinteistö: 1:322, 2:106, 2:324

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Yleiskaava: AP, pv-1, rd

Asemakaava: P, VP

Kohteen tyyppi: Hyönteiskohde

KUVAUS: Harjun etelärinteet paahderinteet edustavat niukkakasvista ja kuivaa harjuluontoa. Näille alueille on erikoistunut joukko hiekkapohjaista paahdeympäristöä suosivaa hyönteislajistoa. Tällaisia ketolaikkuja on Provastinkadun ja Pispankadun välisessä rinteessä ja uittotunnelin yläpuolella. Vuosina 2009–2010 täältä saatiin useita harvinaisia pikkuperhoslajeja, kuten silmälläpidettävä kohokkipikkumittari ja vyöneilikayökkönen. Provastinkadun paahderinteet-

sä tavattiin muutamia merkittäviä kovakuoriaislajeja, kuten ristikkukaisilla elävä *Ceutorhynchus sulcicollis* -kärsäkäs, ensimmäistä kertaa Pirkanmaalla. Myös Uittotunnelin yläpuolella, ns. Pispalan kedolla tavattiin muutamia merkittäviä, Pirkanmaalla harvinaisia kovakuoriaislajeja. Näiden joukossa ovat mm. edellä mainittu *Ceutorhynchus sulcicollis* ja *Anotylus insecatus* -lyhytsiipinen, joiden esiintymät ovat pohjoisimmat tunnetut Suomessa. Ongelmana on ollut umpeenkasvu, joka ilman hoitoa hävittänee aukkopaikkojen kasvillisuuden ja sitä myöten harvinaisen hyönteislajiston. Lisäksi lupiini on levinnyt osaan ketolaikuista.

TEHDYT SELVITYKSET:

Leivo, J. & Salokannel, J. 2011: Loppuraportti Pispalan–Tahmelan alueen hyönteiselvityksestä 2009–2010. – Raportti, 27 s. Tampereen kaupunki.

SUOJELTAVAT LAJIT: Kohokkipikkumittari (NT) ja muut harvinaiset hyönteislajit.

SUOJELUN TARKOITUS: Säilyttää uhanalainen luontotyyppi ja sitä kautta harvinainen hyönteislajisto.

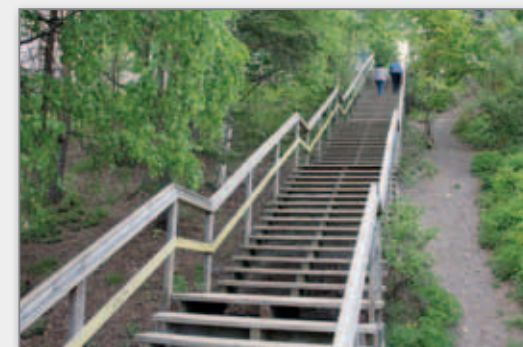
SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi.

SUOJELUN TAPA: Aktiivinen hoito.

HOITO: Paahderinteiden luonne säilytetään aktiivisella hoidolla. Pispalanketo niitetään. Provastinpuiston, Porraspuiston ja Porraspuistikon puustoa harvennetaan. Lupiinin leviäminen ketolaikuille estetään.

Seuranta: Harvinaista hyönteislajistoa seurataan 10 vuoden välein, seuraavan kerran vuonna 2020.

UHAT: Erityisesti Pispalan kedolla heinittyminen ja pensoittuminen. Lupiinin leviäminen.

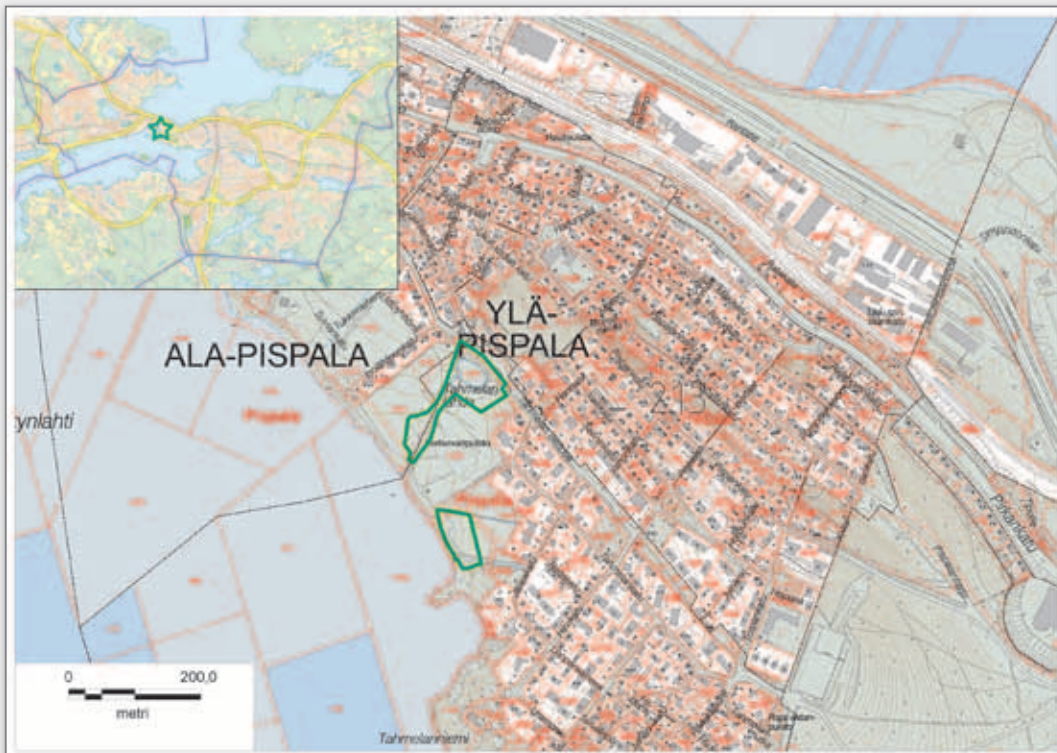

Harvinainen hyönteislajisto suosii paahderinteitä. Yläkuvassa Pispalan portaat Porraspuiston ja Portaanrinteen välissä, alakuvassa Provastinpuisto.

38. Tahmela, Tahmelan lähde ja Lorisevanpuisto

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 1,20 ha

Kylä: Pispala

Kiinteistö: 2:324, 2:352, 2:359, 2:452

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Yleiskaava: VLK, AP, rd, rp, M9

Asemakaava: P

Kohteen tyyppi: Hyönteiskohde, kasvukohde

KUVAUS: Tampereen suurin lähde. Läheisyydessä kasvaa tyypillisiä lähdepaikkojen ja lehtojen kasveja kuten lehtotähtimö, lähdetähtimö, vata, lehtopalsami ja koiranvehniö. Lähteestä etelään johtavan puronvarren puusto koostuu komeista harmaa- ja tervalepistä. Rannassa kasvaa maisemallisesti näyttävä, luonnonmuistomerkiksi rauhoitettu kynäjalava. Kulttuurivai-
kutteisista kasveista alueella kasvaa myös kyläkellukkaa. Vuonna 2000 lähteeltä löydettiin vaarantunut kovuoriainen, pyörörutavesiäinen. Vesihyönteisiä

tutkittiin tarkoin kesällä 2009 ja aineistosta määritettiin pari harvinaista ja vaarantunutta pikkuvaaksiaislajia, lähdeparvikirsikäs ja ujonorokirsikäs sekä kaksi kansainvälistä vastuulajia: pikkuvaaksiaislaji *Metalimnobia charlesi* ja perhossääskilaji *Pneumia bugeciana*. Suomelle uutena sieltä löydettiin myös *Lepiseodina rotschildii*-perhossääski. Lähteen vesi on 1990-luvulla tehdyn ruoppauksen jälkeen pysynyt ruskeana, kun pohjan rauta- ja mangaanipitoista sedimenttiä on alkanut seota vesikiertoon, eivätkä puhdistustyöt ole tuottaneet tulosta. Myös Lorisevanpuiston eteläpuolella on arvokasta tihkupintaa ja lähteisyyttä.

TEHDYT SELVITYKSET:

Salmela, J. 2009: Tahmelan lähteikön aikuiset semiakvaattiset sääsket (*Diptera*, *Nematocera*) ja vesihyönteiset (*Trichoptera*, *Plecoptera*) – lajisto, metodologia ja suojeluarvo. – Raportti, 16 s. Tampereen kaupunki.

SUOJELTAVAT LAJIT: Kynäjalava (VU, ®), lähdeparvikirsikäs (VU), ujonorokirsikäs (VU) ja pyörörutavesiäinen (VU).

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella lähdekasvillisuutta ja sitä kautta harvinaisia hyönteisiä ja kynäjalavia.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi.

SUOJELUN TAPA: Luonnonsuojelulaki kynäjalavien suojaamiseksi, muuten alueella riittää kaavamerkintä.

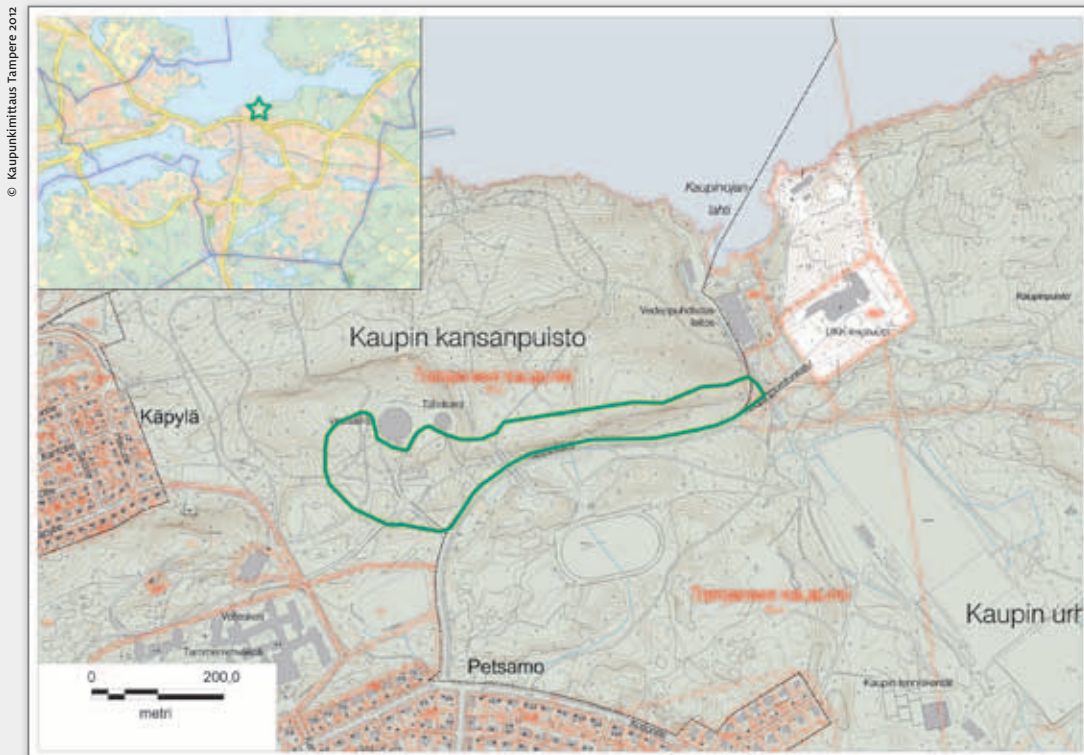
HOITO: Aluetta on hoidettava niin, että alueen tihkupinnat säilyvät ja lehtikariketta on saatavilla hyönteisten ravintoresurssina. Puuston poistamista ja harventamista on vältettävä lehdon ja lähteikön alueella. *Seuranta:* Kynäjalavien seuranta 10 vuoden välein, vuodesta 2013 alkaen. Harvinaisia vesihyönteisiä tutkitaan seuraavan kerran vuonna 2020.

UHAT: Rantojen raivaaminen ja lähdealueen vesitalouden muutokset.

Tahmelanlähteen vesi on sameaa kuin hernerokka.

39. Kauppi, vesitornin alue

SUOJELTAVAT LAJIT: Kuultomittari (NT).

SUOJELUN TARKOITUS: Säilyttää silmälläpidettävän kuultomittarin elinolosuhteet.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi.

SUOJELUN TAPA: Varttuneiden kuusien säästäminen.

HOITO:

Seuranta: Kuultomittariesiintymän seuranta 10 vuoden välein v. 2012 lähtien.

UHAT: Kuultomittarille epäedullinen metsänkäsittely.

Pinta-ala: 5,13 ha

Kylä: Tampereen kaupunki

Kiinteistö: 2:0

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Kauppi–Niihaman osayleiskaava:

VLL-2, et, LP-1, katualue

Asemakaava: VL, katualue

Kohteen tyyppi: Hyönteiskohde

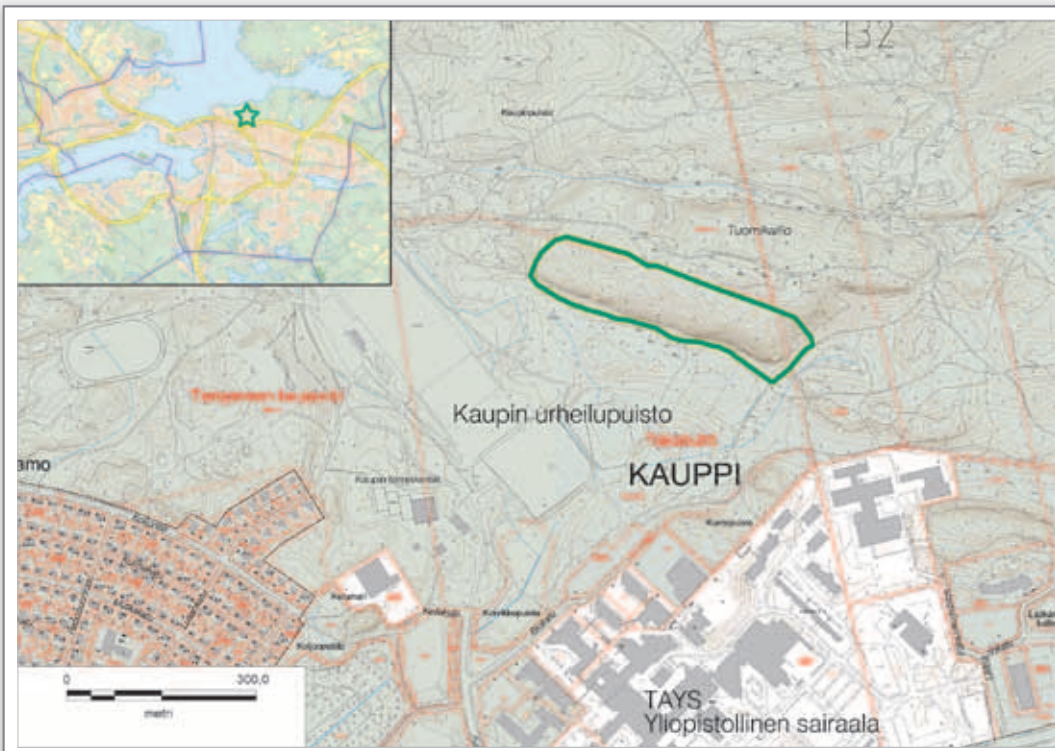
KUVAUS: Alue sijoittuu Kaupin länsiosaan vesitornin eteläpuolen ja UKK-instituutin välimaastoon. Täällä etelärinteellä on tiheää kuusikkoa, missä elää silmälläpidettävä kuultomittari. Alue on sen tunnetuin esiintymispaikka Suomessa, *locus classicus*, josta se tunnetaan jo noin 80 vuoden ajalta. Vuonna 2012 lajia ei löydetty paikalta. Kuultomittari suosii valoisia kuusikoita, joista se on löydettävissä varhain keväällä.

Harvinainen kuultomittari suosii isoja kuusia.

40. Kauppi, Tuomikallio

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 4,11 ha

Kylä: Takahuhti

Kiinteistö: 23:0, 19:85

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Osayleiskaava: s-2

Kohteen tyyppi: Kalliokohde

KUVAUS: Kallioalue alusmetsineen. Alusmetsä on osaksi lehtomaista käenkaali-oravanmarja-sinivuokkotyyppin metsää, jossa on kohtalaisesti lehtilahopuuta. Valtapuustona ovat kuusi, koivu ja haapa, seassa on jonkin verran iäkkäitä tuomia. Myös muutamia tamentaimia kasvaa alueella. Kallion päällä on ahkerassa virkistyskäytössä oleva alue, jossa käy paljon auringonpalvoja. Harvinaisista kasveista mainittakoon kalliohatikka, jota kasvaa siellä täällä kalliolla. Virkistyskäytön aiheuttama kohtuullinen kuluminen saattaa suosia jopa tätä yksivuotisen lajin esiintymistä. Kallioseinämän sammallajisto vaatii selvittämistä. Jäkälälajistosta mainittakoon harvinainen pallotinajäkälä.

SUOJELTAVAT LAJIT: Kalliohatikka, pallotinajäkälä.

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella kalliokasvillisuutta.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi.

SUOJELUN TAPA: Kaava.

HOITO:

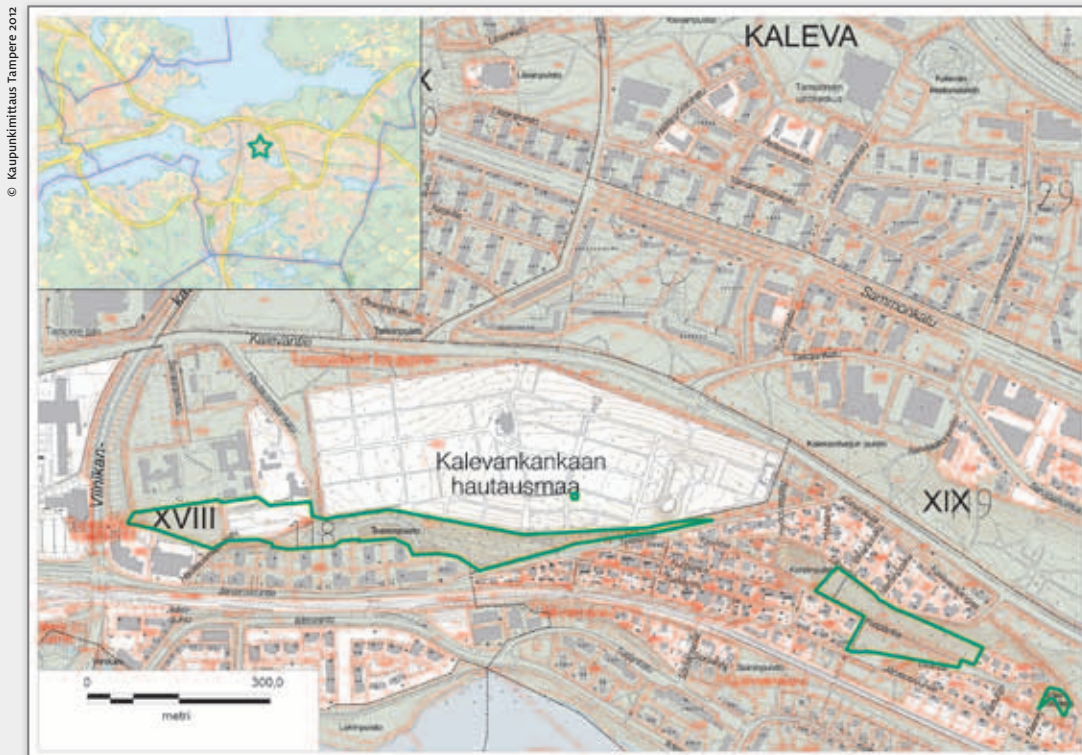
Seuranta: Kalliohatikkaesiintymän seuranta 10 vuoden välein, seuraavan kerran vuonna 2019. Kallioalueen sammallajisto kartoitetaan vuonna 2019.

UHAT: Kuluminen.

Tuomikallion maasto on haluttua virkistysaluetta.

41. Kalevankangas

SUOJELTAVAT LAJIT: Oliivineilikkayökkönen (NT), vyöneilikkayökkönen (NT), isoharmiokärsäkäs (NT), haisumantumukula (VU), kasvilajisto.

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella arvokasta harjuja ketokasvillisuutta ja mm. silmälläpidettävän oliivineilikkayökkösen ravintokasvia, nuokkukohokkia ja uhanalaisten hyönteisten kasvualueita.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alueella on harvinaistuva perinluontotyyppi.

SUOJELUN TAPA: Hoito.

Suojelun nykytila: Kaavassa virkistysaluetta.

Suojelun tavoitetaso: Kaavamerkinnot riittävät.

HOITO: Niittotoimenpitein on estettävä ketoalueita pensoittumasta ja nuokkukohokin kasvupaikkoja umpeutumasta.

Seuranta: Harvinaista hyönteislajistoa ja nuokkukohokkiesiintymiä seurataan 10 vuoden välein vuodesta 2015 lähtien, haisumantumukulaa vuosittain, ainakin kolmena vuonna perästyen.

UHAT: Maankäytön muutokset.

Pinta-ala: 5,79 ha

Kylä: Järvensivu, Hatanpää

Kiinteistö: 1:4, 2:9, 2:10, 118K, 130P, 336, 648

Omistaja: Tampereen kaupunki, VR

Kaavat: Yleiskaava: VLM, VL, PK, AK, EH, AP, PY, rd

Asemakaava: VM-3, PI, VP-7, VL, pp

Kohteen tyyppi: Hyönteiskohde,

kasvikohde, sienikohde

KUVAUS: Rautatien pohjoispuolella ja hautausmaan aidan eteläpuolella on lukuisia harjujen ja hiekkamaiden kasvilajien esiintymispaikkoja. Aukkopaikoilla kasvavat mm. silmälläpidettävät ahokissankäpälä, sarjatalvikki ja kelta-apila, nuokkukohokki, harjuhärnsilmä, metsänätkelmä, harjusormisara, mäkipirvilä, jänönapila, harmio ja pölkkyruoho. Hautausmaan aidan hiekkaisella rinteellä kasvaa maisemallisesti näyttävä kasvusto neidonkieltä. Tikantien ja Tilhen-

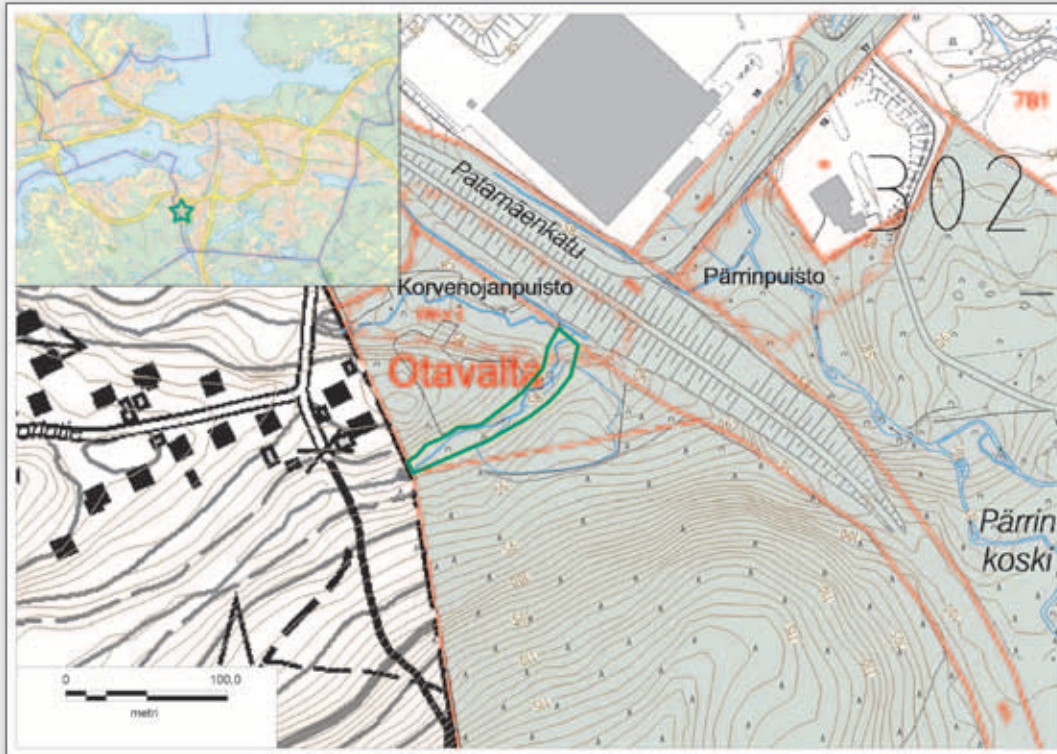
tien välisellä harjukedolla kasvaa ahokissankäpälää, kuminaa, nuokkukohokkia ja myös näsiää. Edelleen lähistöllä kasvaa kanervisaraa, nuokkukohokkia, mäkitervakkoa ja kangaskortetta. Hyönteislajistossa on pari merkittävää lajia, nuokkukohokilla elävä, silmälläpidettävä oliivineilikkayökkönen. Vyöneilikkayökkönen ja kannusruohoyökkönen ovat myös alueen melko harvinaisia perhosia. Kovakuoriaisista mainittakoon valtakunnallisesti silmälläpidettävä isoharmiokärsäkäs. Kalevankankaan hautausmaan alueelta löytyi vuonna 2010 lisäksi vaarantuneeksi luokiteltu kupusienilaji, haisumantumukula (kasvupaikka merkitty karttaan vihreällä täplällä).

TEHDYT SELVITYKSET:

Piirainen, T. 1998: Kalevankankaan nuokkukohokitalkoot ja perhoshavaintoja alueelta. – Raportti hyönteistutkimuksista ja seurannasta Tampereella 1998. – Tampereen kaupunki, 28–29.

43. Sarankulma, Korvenojanpuisto

© Kaupunkimitäus Tampere 2012

SUOJELTAVAT LAJIT: Kaislasara (NT).

SUOJELUN TARKOITUS: Säilyttää silmälläpidettävän kaislasaran kasvupaikka.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi.

SUOJELUN TAPA: Nykytilan säilyttäminen.

HOITO: Kasvustojen säilyttämiseksi rannat jätetään raivaamatta.

Seuranta: Kaislasaraesiintymää seurataan 10 vuoden välein, vuodesta 2012 lähtien.

UHAT: -

Pinta-ala: 0,18 ha

Kylä: Härmälä

Kiinteistö: 2:0

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Yleiskaava: VLM, liikennealue

Asemakaava: VL-7

Kohteen tyyppi: Kasvikohde

KUVAUS: Saukonojan Tampereen puoleisella osalla ennen peltoa ja Valmetin rataa kasvaa silmälläpidettävää kaislasaraa. Paikalla kasvavat myös mm. lehtopalsami, kotkansiipi ja lehtotähtimö.

Korvenojanpuiston rehevyyttä: kotkansiipiä ja lehtotähtimöä.

44. Multisilta, Rajamäki

© Kaupunkimitaus Tampere 2012

Pinta-ala: 5,82 ha

Kylä: Messukylä

Kiinteistö: 1:8

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Yleiskaava: VLM, Im-1, N-29

Asemakaava: EV, katualue

Kohteen tyyppi: Lehtokohde

KUVAUS: Mäellä ja sen rinteillä ja eteläpuolen kosteikossa kasvaa eteläistä lehtolajistoa, keltavuokkoa, lehtomikkää, kevätetikkoa, kevätlinnunhernettä, metsämaarianheinää, näsiä ja lehtoleinikkiä. Kevätetikkoa on arveltu viljelyperäiseksi. Mäellä kasvaa kallioiden välissä tummaraunioista ja alueen eteläosissa on istutettuja tammia ja tervaleppäkorpimaista lehtoa suursaniaisineen. Suppealle alalle oli levinnyt myös jättiputki.

SUOJELTAVAT LAJIT: -

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella arvokasta, pieni-muotoista lehtokokonaisuutta.

SUOJELUN PERUSTE: Alue on muutoin niin edustava, tyypillinen tai arvokas, että sen suojeleminen voidaan katsoa luonnon monimuotoisuuden tai kauneuden säilyttämisen kannalta tarpeelliseksi.

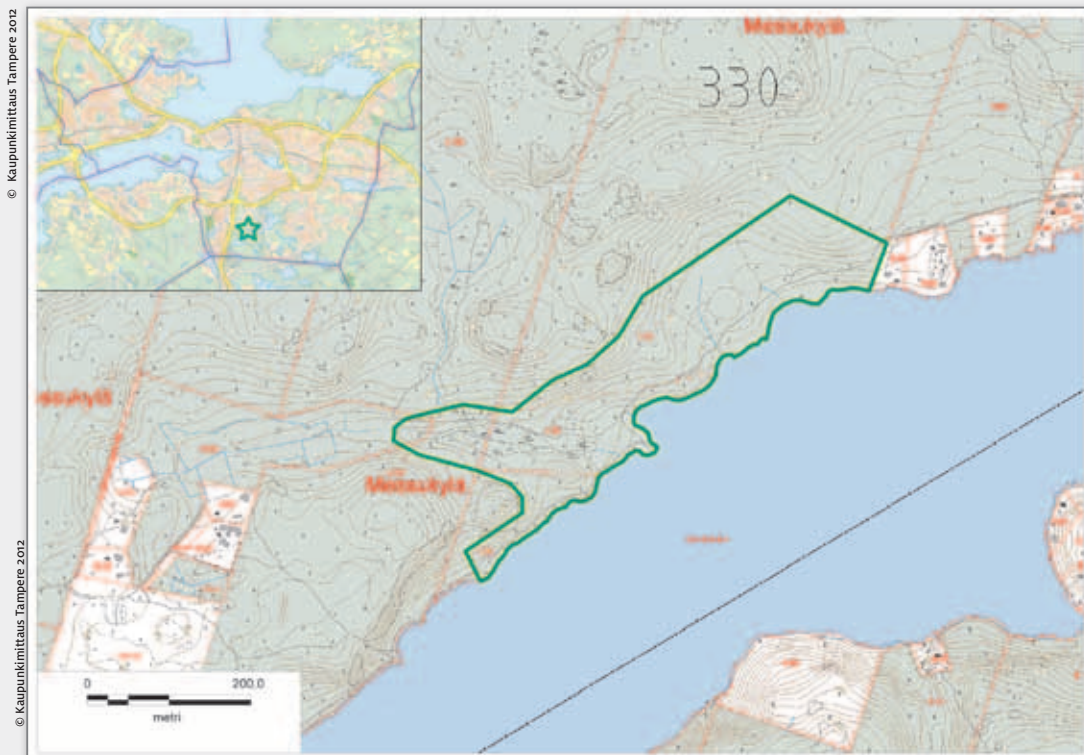
SUOJELUN TAPA: Yleiskaavan merkintä riittää: maiseman- ja luonnonhoitoalueeksi varattu lähivirkistys-alue.

HOITO: Jättiputken poisto.

Seuranta: Alueen kasvillisuus inventoidaan vuonna 2014.

UHAT: Kuluminen ja roskaantuminen, erityisesti Rajamäen kalliolla. Jättiputken leviäminen.

45. Särkijärvi, Leppänen

Pinta-ala: 7,21 ha

Kylä: Messukylä

Kiinteistö: 3:20, 3:22, 4:22

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Vuoreksen osayleiskaava:

VLM-1, s-1, luo-1, ulkoilureitti

Lahdesjärven osayleiskaava: VLM-3, s-1, ulkoilureitti

Kohteen tyyppi: Kasvikohde, lehtokohde, tervaleppäkorpi

KUVAUS: Järven länsipuolella sijaitsee pienialainen tervaleppäkorpi. Pohjoisesta ja lännestä laskevien puron yhtymäkohdassa kasvaa korven rehevyyttä ilmentävää kotkansiipeä. Alueella on myös muita alueen rehevyyttä ja lehtomaisuutta ilmentäviä kasvilajeja kuten lehtokuusama, metsälehmus, kevätlehtoleinikki, kevätlinnunsilmä, lehtokorte ja isoalvejuuri. Järven lähellä korpi muuttuu kapeaksi puronvarsikorveksi,

jossa on huomiota herättävän laaja lehtopalsamikasvusto. Lähistön rantametsissä on muutamia vaatelaita lehtokasveja kuten lehtomikkä, mäkilehtoluste, keltavuokko ja lehtotähtimö. Lintulajistosta mainittakoon luonnontilaisuutta ilmentävä idänuunilintu. Sienilajistossa on havaittu mm. valtakunnallinen harvinaisuus, vaarantunut valkoriahmakääpä, joka löydettiin vuonna 2008 haavan lahopuulta, mutta ei ole nähty sittemmin (tarkistettu vuonna 2009).

TEHDYT SELVITYKSET:

Korte, K. 2002: Särkijärven ja sen luoteispuolisen alueen eliöstö- ja biotooppiselvitys. – 41 s., Tampereen kaupunki, kaavoitusyksikkö.

Tampereen kasvitieteellinen yhdistys ry. 1993: Särkijärven luoteispuolisten soiden kasvillisuus Tampereen Lahdesjärven kaupunginosassa. – Raportti 7 s., Tampereen kaupunki.

SUOJELTAVAT LAJIT: Valkoriahmakääpä (VU).

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella metsälain mukaista kohdetta ja valkoriahmakäävän kasvupaikkaa.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alue on muutoin niin edustava, tyyppillinen tai arvokas, että sen suojeleminen voidaan katsoa luonnon monimuotoisuuden tai kauneuden säilyttämisen kannalta tarpeelliseksi.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Kaavamerkinnät: luonnonmukaisena säilytettävä tontin osa, jota on hoidettava niin, että maiseman luonne ei olennaisesti muutu sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue, ekologinen käytävä, metsälaki.

Suojelun tavoitetaso: Kaavamerkinnät ja metsälaki riittäviä.

HOITO: -

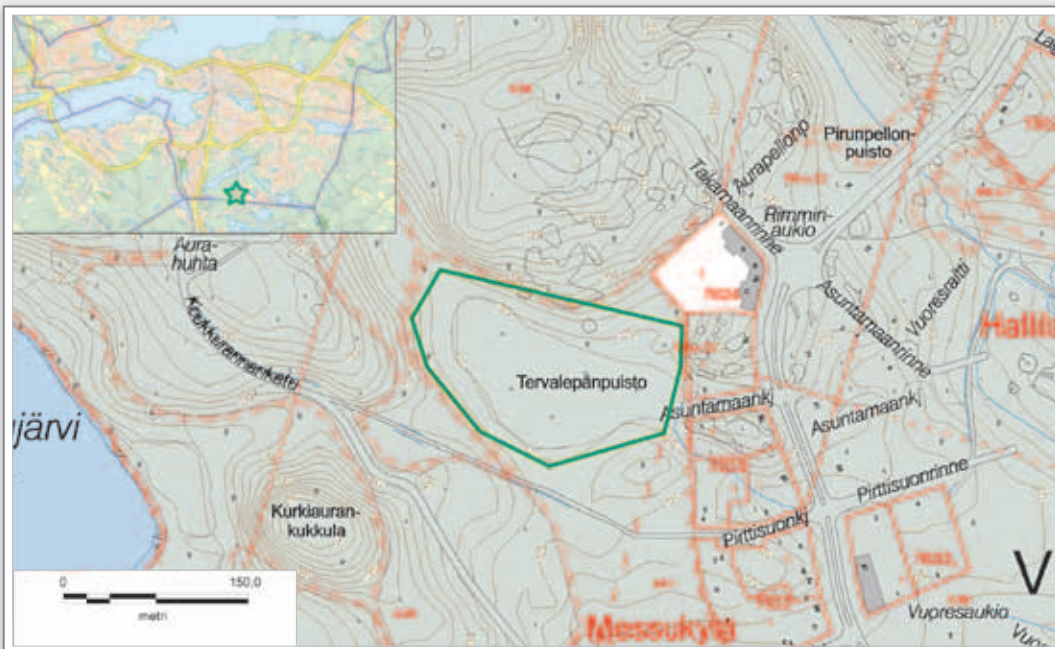
Seuranta: Alueella tehdään kääpäkarttoitus 2014.

UHAT: Lahopuuston poisto.

46. Vuores, Tervalepänpuisto

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 2,34 ha

Kylä: Hallila

Kiinteistö: 3:29

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaava: Vuoreksen osayleiskaava: VLK-1,
luo-1, AP-6, AK-7, luo-1, ulkoilureitti
Asemakaava: VL, luo-2

Kohteen tyyppi: Suokohde, tervaleppäkorpi

KUVAUS: Alueella kasvaa runsaasti isoja tervaleppiä, joten se muistuttaa luonnonsuojelulain mukaista tervaleppäkorpea, vaikkakaan aluskasvillisuus ei sovellu puhtaan tervaleppäkorven luonteenpiirteisiin. Korven pohjalla kasvaa nykyisin tiheää kuusitaimikkoa, joka on poistettava.

TEHDYT SELVITYKSET:

Korte, K. 2000: Vuoreksen osayleiskaava-alueen luontselvitys. – Tampereen kaupunki/kaavoitusyksikkö, 56 s.

SUOJELUN TARKOITUS:

Säilyttää tervaleppäkorpimainen luontotyyppi.

SUOJELUN PERUSTE: Mahdollisen luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisen luontotyyppin suojeleminen.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Kaavamerkintä luo-2.

Suojelun tavoitetaso: Kaavamerkintä on riittävä.

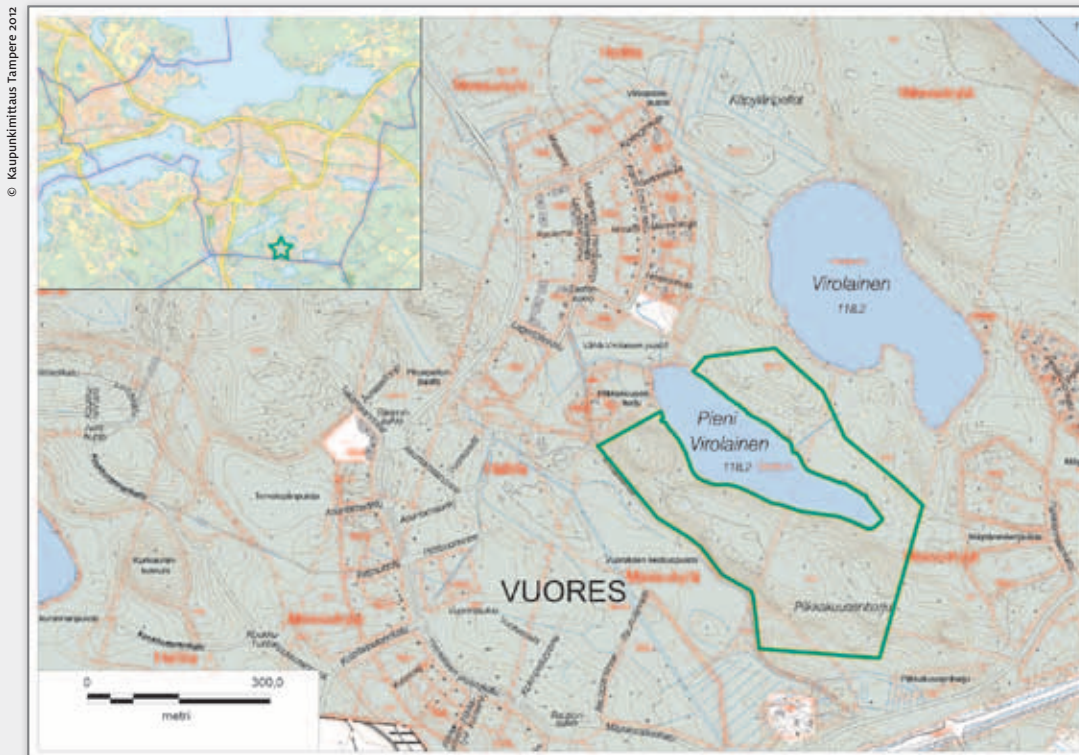
HOITO: Kuusitaimikon poistaminen.

RAKENTEET: Pitkospuiden rakentaminen.

UHAT: Vuoreksen tiivis rakentaminen, vesitalouden muutokset.

47. Vuores, Pilkkakuusenharju

SUOJELTAVAT LAJIT: Hirvenkello (VU), liito-orava (VU, Dir IVa)

SUOJELUN TARKOITUS: Säilyttää lehtoharjanteen ominaispiirteet ja hirvenkelloesiintymän elinmahdollisuudet.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alueella on luontodirektiivin IVa eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

SUOJELUN TAPA: Osayleiskaavamerkinnät: VLK -1 = kaupunkipuistoksi varattu lähivirkistysalue.

HOITO: Hirvenkelloesiintymän alueelta raivataan nousevaa vesaikkoa.

Seuranta: Hirvenkellon esiintymistä seurataan 6 vuoden välein, seuraavan kerran vuonna 2013.

UHAT: Vuoreksen rakentaminen, hirvenkellopaikan umpeutuminen.

Pinta-ala: 11,69 ha

Kylä: Messukylä

Kiinteistö: 1:63, 22:0

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Vuoreksen osayleiskaava: VLK-1, s-1, VL-1, W

Asemakaava: VLL

Kohteen tyyppi: Lehtokohde, METSO-kohde, kasvikohte

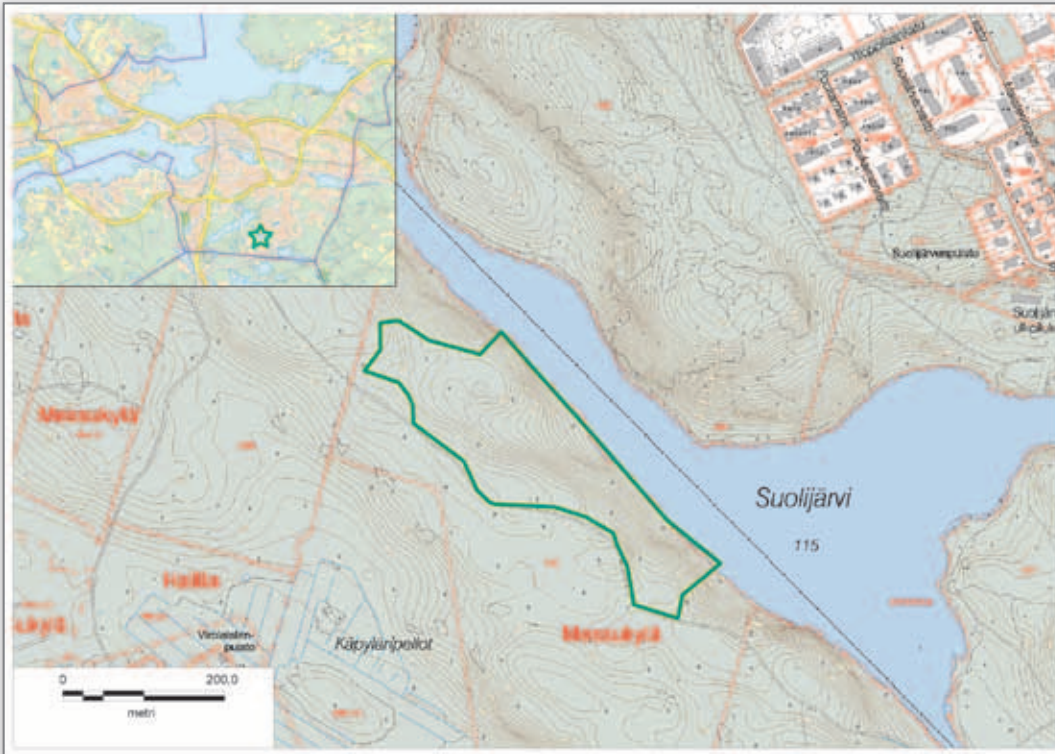
KUVAUS: Monilajinen lehtoharjanne, jossa kasvaa lukuisia lehtokasveja, kuten lehto-orvokki, kevätlinnunherne, lehtokuusama, lehtoimikkä, lehtoleinikki, mäkiliehtoluste, näsiä, mustakonna-marja ja runsaasti metsälehmusta. Alue on myös liito-oravan elinpiiriä. Lähitöltä, tien varresta on löytynyt niukalti vaarantunutta hirvenkelloa, mutta Virolaisten järvien välisellä kannaksella on suurehko hirvenkelloesiintymä. Kasvupaikka on kuitenkin pahoin umpeutunut ja lajin nytytila on tarkistamatta.

TEHDYT SELVITYKSET:

Korte, K. 2000: Vuoreksen osayleiskaava-alueen luontoselvitys. – Tampereen kaupunki/kaavoitusyksikkö, 56 ss.

48. Suolijärven länsiranta

© Kaupunkimitaus Tampere 2012

Pinta-ala: 5,04 ha

Kylä: Messukylä

Kiinteistö: 1:63

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Osayleiskaava: VLM-1, luo-1, W, s-1

Kohteen tyyppi: Lehtokohde, METSO-kohde

KUVAUS: Suolijärven viettävä tuore, lehtomainen kangas, jolle leimaa-antavaa on jopa kookkaina, järeärunkoisina yksilöinä kasvava metsälehmus. Rinteen painanteissa kasvaa lehtolajistoa, kuten mustakannonmarjaa, näsiä, lehtoimikkää, lehto-orvokkia, lehtoleinikkiä, alueellisesti uhanalaista ja rauhoitettua soikkokaksikkoo, lehtotähtimöä, suokeltoa, keräpää- ja lähteikköpoimulehteä, kevätlinnunhernettä, silmälläpidettävää korpinurmikkaa, kotkansiipeä, keltavuokkoa ja rauhoitettua valkolehdokkia.

SUOJELTAVAT LAJIT: Korpinurmikka (NT), soikkokaksikko (RT, ®), valkolehdokki ®.

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella METSO-kohdetta, sen kasvistoa ja sen myötä jalopuumetsää.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alue on muutoin niin edustava, tyypillinen tai arvokas, että sen suojelu voidaan katsoa luonnon monimuotoisuuden tai kauneuden säilyttämisen kannalta tarpeelliseksi.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Kaavamerkinnyt, METSO-kohde.

Suojelun tavoitetaso: Arvometsä.

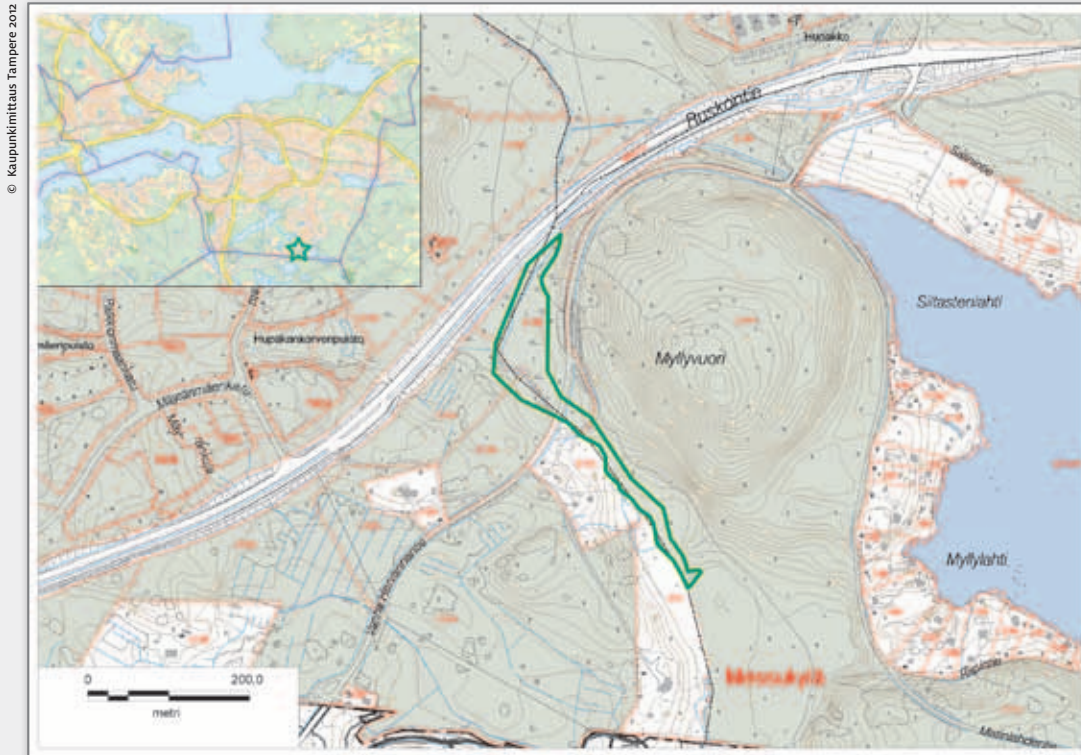
HOITO: -

SEURANTA: Arvokasta kasvilajistoa seurataan 10 vuoden välein, vuodesta 2016 alkaen.

UHAT: Kuluminen.

49. Vormiston Myllyoja

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella puronvarsi vesiperhoslajiston säilyttämiseksi.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alue on muutoin niin edustava, tyypillinen tai arvokas, että sen suojelu voidaan katsoa luonnon monimuotoisuuden tai kauneuden säilyttämisen kannalta tarpeelliseksi.

SUOJELUN TAPA: Kaavamerkinnyt: VLM :Maiseman- ja luonnonhoitoalueeksi varattu lähivirkistysalue.

HOITO: -

Seuranta: Puron vesiperhoslajistoa seurataan 10 vuoden välein, vuodesta 2015 lähtien, kasvistikartoitus käynnistetään vuonna 2015.

UHAT: Vesitalouden muutokset, roskaantuminen.

Pinta-ala: 1,43 ha

Kylä: Messukylä

Kiinteistö: 2:105, 2:119, 2:124

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Yleiskaava: VLM, VLM-1, LT

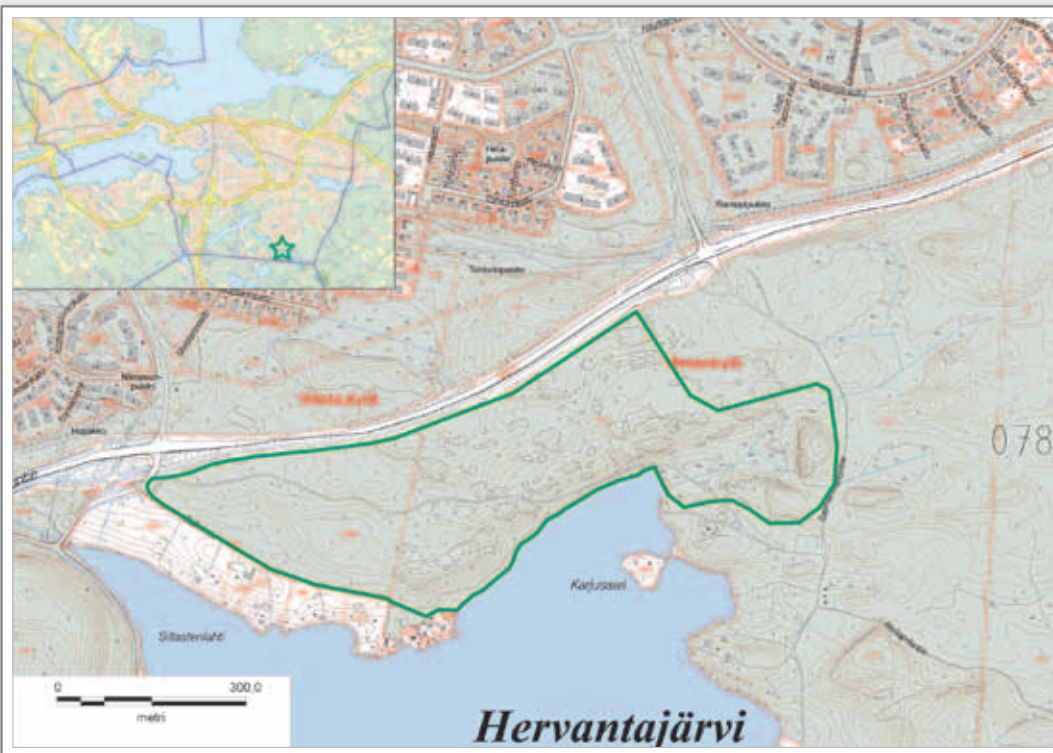
Kohteen tyyppi: Puronvarsi, hyönteiskohde

KUVAUS: Vuolaasti virtaava, luonnonkaunis metsäpuro, jossa myös koskimaisia kohtia. Vesiperhoslajistossa on mm. harvinainen sysiharjakas.

50. Hervantajärven luoteispuoli

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 22,11 ha

Kylä: Messukylä

Kiinteistö: 2:105, 5:77

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Yleiskaava: VLM, SE, VLK, liikennealue
Hervantajärven osayleiskaavaehdotus:
VKV-1, luo-1, s-2, meluntorjunta, ulkoilureitti

Kohteen tyyppi: Vanha metsä, METSO-kohde

KUVAUS: Vanha lahpuustoista havumetsää, jossa asustaa mm. liito-orava. Lintulajistosta mainittakoon pyy, pohjantikka, harmaapäätikka ja varpuspöllö. Myös kanahaukka on pesinyt alueella. Hyönteisistä mainittakoon Pirkanmaalla harvinainen hammasyökönen. Kasvilajisto koostuu lehtolajeista: mustakonanmarja, lehto-orvokki, alueellisesti uhanalainen harajuuri, lehtotähtimö, kevätlehtoleinikki, mäki-lehtoluste, rauhoitettu valkohedokki ja alueellisesti uhanalainen pussikämmekkä. Sienistöistä mainittakoon rikkiorakas, jonka esiintymä on Suomen pohjoisimpia ja Tampereen ainoa tunnettu jauhojalkahaperoesiintymä. Alueelta löydettiin vuonna 2012 aurinkomalikkaesiintymä ja rusokääpä.

TEHDYT SELVITYKSET:

Korte, K. 2005: Hervantajärvi–Rusko -alueen eliöstö- ja biotooppiselvitys. Tampereen kaupunki/yhdyskuntapalvelut, 59 s.

SUOJELTAVAT LAJIT: Liito-orava (VU, IVa), aurinkomalikka (NT), harajuuri (RT), pussikämmekkä (RT), valkohedokki ©.

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella arvokasta, lahpuustoista vanhaa metsää.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella on luontodirektiivin IVa tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

SUOJELUN TAPA:

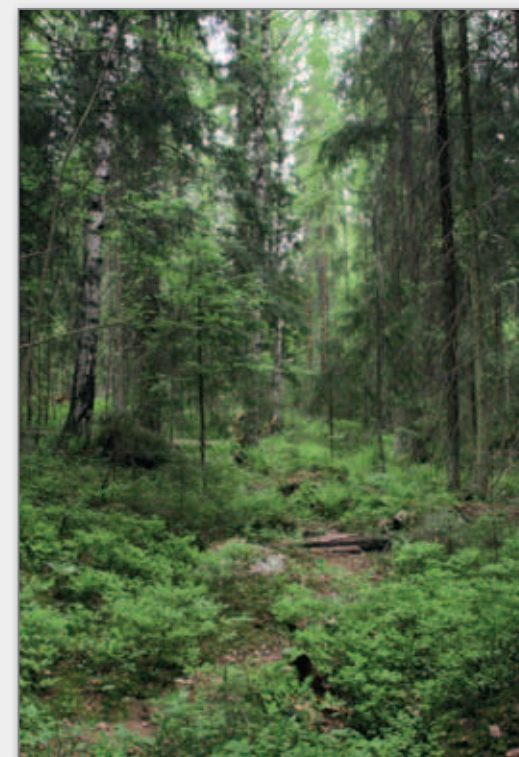
Suojelun nykytila: METSO-kohde, kaavamerkintä.

Suojelun tavoitetaso: Kaavasuoja ja arvometsä.

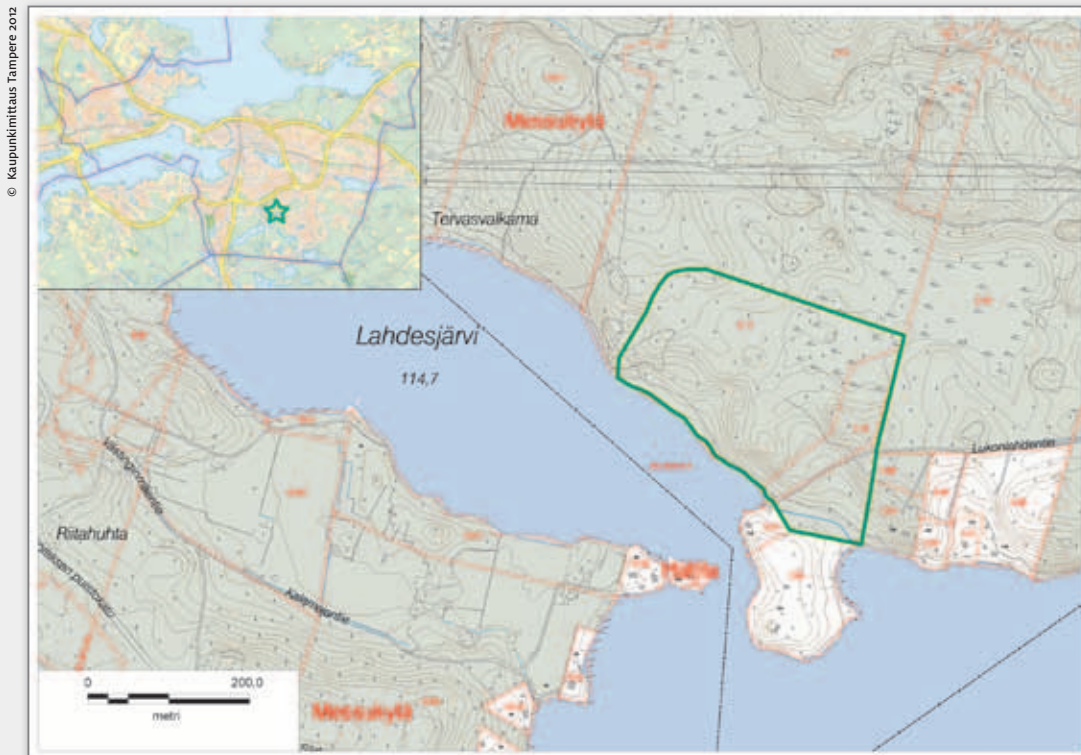
HOITO: -

Seuranta: Linnustoa seurataan 10 vuoden välein, seuraavan kerran vuonna 2015.

UHAT: Asutuksen lisääntymisen aiheuttama kuluminen.

51. Hallila, Lukonlahden ja Lahdesjärven välinen metsä

SUOJELTAVAT LAJIT: Liito-orava (VU, DirIva), rusokantokääpä (NT), karstajäkälä (NT), pussikämmekkä (RT), kaiheorvokki (vas).

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella vanhaa metsää ja sen eliölajistoa.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alueella on luontodirektiivin IVa eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Luonnonmukainen lähivirkistysalue.
Suojelun tavoitetaso: Kaavasuojelu.

HOITO: -

Seuranta: Alueen eliöstöselvitys käynnistettiin vuonna 2012.

UHAT: Rakentaminen, kuluminen.

Pinta-ala: 6,97 ha

Kylä: Hallila

Kiinteistö: 3:13, 3:43, 4:17

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Yleiskaava: VLM, VLL

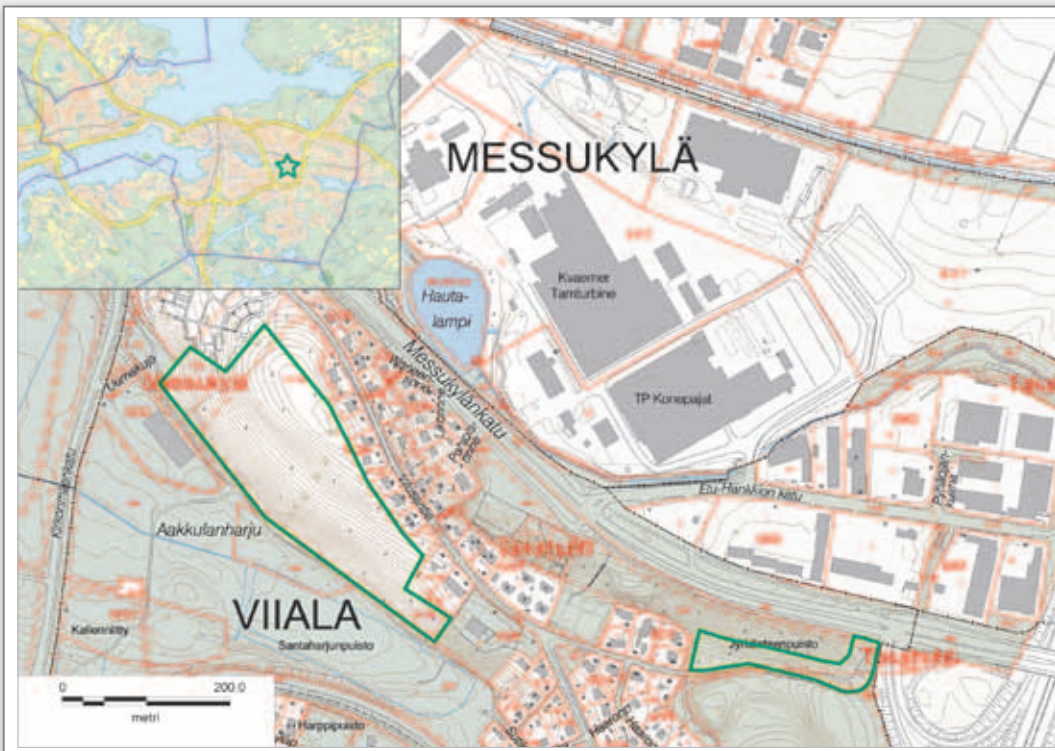
Kohteen tyyppi: Vanha metsä

KUVAUS: Vanhahkoa havupuustoista metsää, jossa kasvaa lehdon kasveja, kuten alueellisesti uhanalaista pussikämmekkää ja vastuulajia kaiheorvokkia. Kääpälajistosta mainittakoon vanhojen metsien lajina tunnettu, silmälläpidettävä rusokantokääpä. Sekapuustona on lehtipuustoa, mm. suuri haavikko. Joillakin haavoilla kasvaa vanhan metsän indikaattorina tunnettua silmälläpidettävää karstajäkälää. Linnustoon kuuluu pohjantikka ja pikkusieppo, muuhun eläimistöön liito-orava.

52. Messukylä, Aakkulanharju

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 5,12 ha

Kylä: Messukylä

Kiinteistö: 5:11, 5:28, 13:1, 13:132, 055L, 055P

Omistaja: Tampereen kaupunki, yksityinen

Kaavat: Yleiskaava: VLM, VLK, EH, AP, pv-1, rd, VLK, N43. Asemakaava: VL-7, VL, EH-1, pv-1, AO-9

Kohteen tyyppi: Harjukohde, kasvikohte, hyönteiskohde

KUVAUS: Harjun etelärinteellä on vielä säilynyt tällaisille paikoille ominaista kasvilajistoa, kuten silmälläpidettävä sarjatalvikki, hietaorvokki, jalkasara, harjusormisara, kanervisara ja nuokkukohokki. Harjulla kasvaa myös pieniä pähkinäpensaana ja tammen taimia – mahdollisesti närhen ja pähkinähakin kuljettamina.

Aivan etelälaidalla on jonkin verran lehtomaisuutta ilmentäviä lajeja, kuten taikanamarjaa ja mustakonanmarjaa. Eteläreunaa, kävelytien varilta reunustaa runsas kyläkellukan sekä kyläkellukan ja ojakellukan risteymän muodostama kasvusto. Alueen ulkopuolella kasvaa yksityisen talon pihassa pieni saunionoidanluku esiintymä. Laji on erittäin uhanalainen, erityisesti suojeltava ja Tampereen ainoa tunnettu esiintymä. Harjualueella elää myös harvinaisia hyönteislajeja, kuten erittäin uhanalainen viheryökkönen ja alueen itäosista, Jyrkänteenupeusta, on löydetty silmälläpidettävä lattakoilaji *Depressaria silesiaca*. Vuoden 2012 selvityksessä viheryökkösen esiintymispaikka todettiin lähes tuhoutuneeksi. Kantakaupungin ympäristö- ja maisemaselvityksessä alue on merkittävä viherveron osa.

SUOJELTAVAT LAJIT: Saunionoidanluku (EN, eR), sarjatalvikki (NT) ja muu harjulajisto, viheryökkönen (EN), lattakoilaji *Depressaria silesiaca* (NT).

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella harjukasvillisuutta ja paahderinteitä ja erittäin uhanalaista viheryökköstä ja muuta hyönteislajistoa.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi.

SUOJELUN TAPA: Saunionoidanluku suojeluun riittää pihan omistajan valistaminen ja lajiseuranta sekä tarvittaessa kasvupaikan hoito, paahderinteille puuston ja pensaston karsiminen.

Suojelun nykytila: Kaavamerkinnyt.

Suojelun tavoitetaso: Kaavamerkinnyt riittävät.

HOITO: Tarvittaessa saunionoidanluku kasvupaikkaa hoidetaan nyhtämällä käsin muut leviävät kasvit, paahderinteillä raivataan nousevaa puustoa ja pensastoa.

Seuranta: Saunionoidanluku esiintymää seurataan vuosittain. Viheryökköstä ja sarjatalvikkia etsitään vielä paikalta.

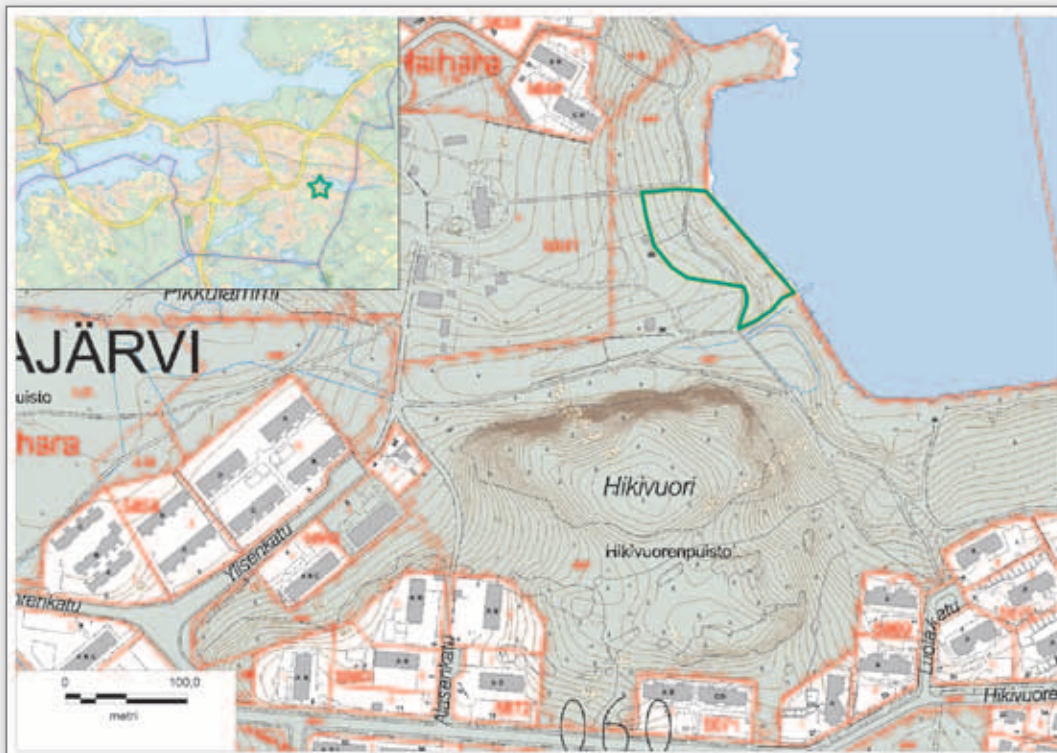
UHAT: Kuluminen, paahderinteiden umpeutuminen, saunionoidanluku kohdalla tontin omistajan vaihtuminen ja informaation kulun katkeaminen.

Aakkulanharjun rinteellä kukkivat kielot.

53. Haihara

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 0,63 ha
Kylä: Rasula
Kiinteistö: 060P
Omistaja: Tampereen kaupunki
Kaavat: Yleiskaava: VLM, pv-1, N44
 Asemakaava: PL, UV
Kohteen tyyppi: Kasvikohde, lehtokohde

KUVAUS: Monipuolinen rantalehto ja kartanonpuisto. Rantalehdossa kasvaa mm. kotkansiipeä, silmäläpidettävää korpimurikkaa, kelta- ja valkovuokkoa, mustakonnanmarjaa, lehtoimikkää ja keltanokitkeröä. Kartanonpuistossa kasvaa suuria puuyksilöitä ja vanhoja kartanokulttuurin kasveja: tylppälehtihierakkaa (luultavasti hävinnyt), ukkomansikkaa, kevätiesik-

koa, saksankirveliä, keltanokitkeröä ja valkopiippoa. Edelleen siellä kasvaa Pirkanmaalla harvinaista puistonurmikkaa, korpimurikkaa ja näiden risteymää *Poa x pawlowskii*, jonka ainoa suomalainen kasvupaikka on Haiharassa. Rannassa on kohtalaisesti lehtiläpölyä, ja sieltä on löytynyt mm. silmäläpidettävä helttasienilaji, lahohäiväkkä. Alueen välittömästä läheisyydestä on löydetty myös silmäläpidettävä kantotatti. Kantakaupungin ympäristö- ja maisemaselvityksessä alue on merkittävä vihaverkon osa.

TEHDYT SELVITYKSET:

Kääntönen, M. 1996: Tampereen Haiharan kartanonpuiston kasvisto ja kasvillisuus. – Tampereen kasvitieteellinen yhdistys ry, 12 s.

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella monipuolista lehto- ja kartanonpuistokasvillisuutta, erityisesti korpimurikan ainutlaatuisista risteymästä.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi.

SUOJELTAVAT LAJIT: Korpimurikka (NT), korpimurikan risteymä, lahohäiväkkä (NT).

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: -

Suojelun tavoitetaso: Puiston hoitomenetelmissä on otettava huomioon arvokas kasvillisuus.

HOITO: Raivaaminen tarvittaessa korpimurikan ja risteymän olosuhteiden varmistamiseksi.

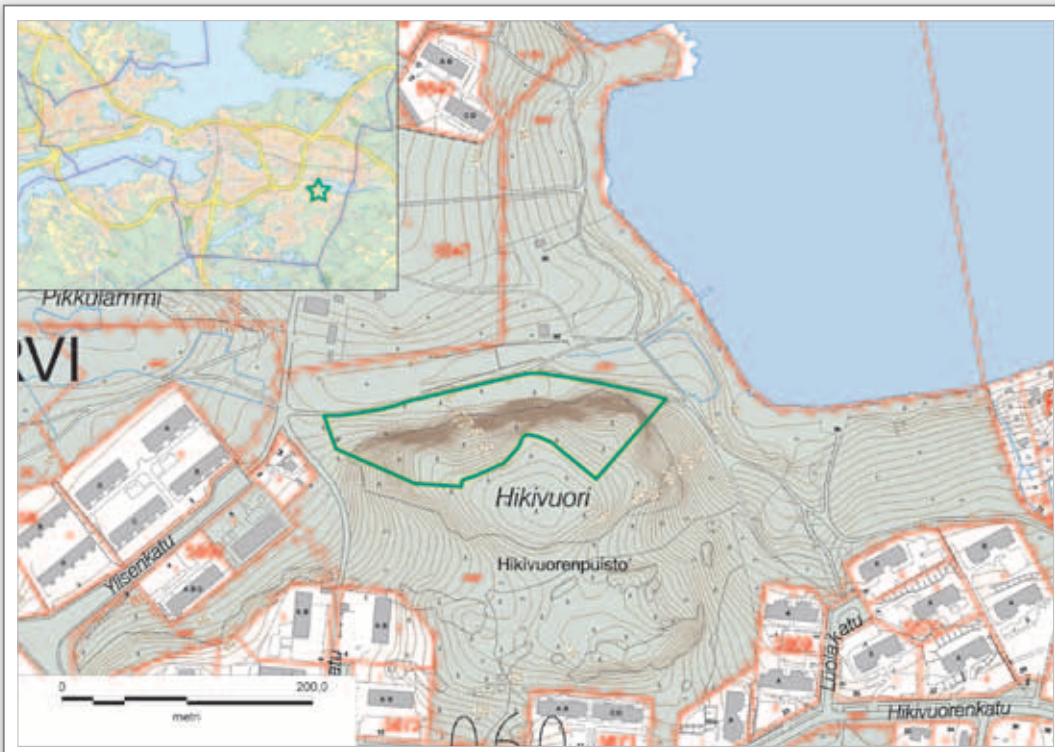
Seuranta: Ainutlaatuisista nurmikkaristeymäpopulaatiota seurataan 5 vuoden välein, seuraavan kerran vuonna 2013, jolloin kasvusto rajataan kartalle ja paikallistetaan.

UHAT: Puiston liian voimakkaat hoitomenetelmät. Umpeutuminen.

54. Hikivuori

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 1,44 ha

Kylä: Rasula

Kiinteistö: o6oP

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Yleiskaava: VLM, pv-1

Asemakaava: PL

Kohteen tyyppi: Kasvikohde

KUVAUS: Kalliomuodostuma, jonka pohjoinen seinämä kohoaa 45 m ympäristöään korkeammalle. Vuoren pohjoisella valuvesijyrkänteellä kasvaa useita harvinaisia sammallajeja. Uhanalaisista lajeista mainittakoon vaarantunut, erityisesti suojeltava kolokärpänsammal. Lajin esiintyminen on varmistettu myös vuonna 2012. Muita harvinaisia sammallajeja ovat etelänpalmikkosammal, aarnisammal, soukkalehväsammal ja suonikielisammal.

SUOJELTAVAT LAJIT: Kolokärpänsammal (VU, eR), muu sammallajisto.

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella harvinaista sammalkasvillisuutta.

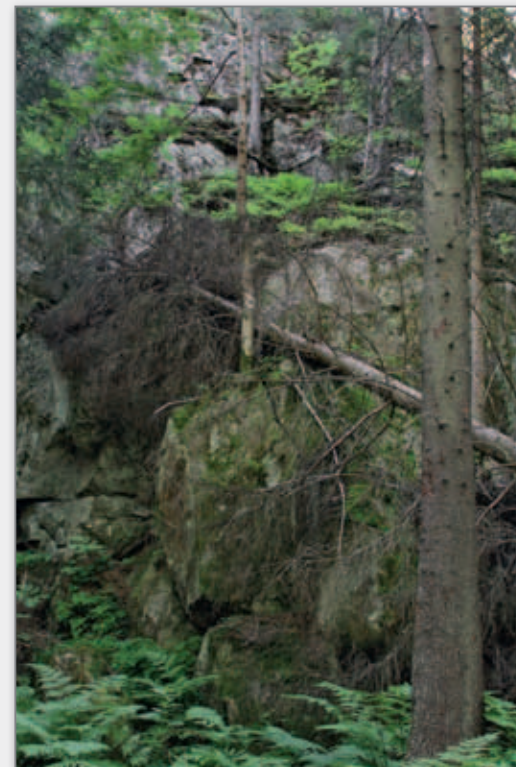
SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alue on muutoin niin edustava, tyypillinen tai arvokas, että sen suojelu voidaan katsoa luonnon monimuotoisuuden tai kauneuden säilyttämisen kannalta tarpeelliseksi.

SUOJELUN TAPA: Kaavamerkintä riittää.

HOITO: -

Seuranta: Kolokärpänsammalen esiintymää seurataan 5 vuoden välein vuodesta 2012 lähtien.

UHAT: Jyrkänteen kuluminen ja mahdollinen sortuminen.

Hikivuoren pohjoisrinteellä kasvaa harvinaisia sammalia.

55. Kaukajärvi, Levonmäki

SUOJELTAVAT LAJIT: Kaiheorvokki (vas), piikkituhkelo (NT), lepänkärpässiäni (NT), raidankeuhkojäkäle (NT).

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella lahoppuustoista rantalehtoa.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi.

SUOJELUN TAPA: Arvometsä.

HOITO: -

Seuranta: Kohteessa tehdään kasvisto-, kääpä- ja hyönteisselvitykset vuonna 2014.

UHAT: Rantapuuston raivaaminen ja lahoppuuston poistaminen.

Pinta-ala: 8,09 ha

Kylä: Vehmainen

Kiinteistö: o6oP, 14:o

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Yleiskaava: VLM, AP, ulkoilureitti

Asemakaava: VL, VLL, maa-4, u-1, pp

Kohteen tyyppi: Lehtokohde, lahoppuusto

KUVAUS: Kaukajärven etelärannan monipuolinen rintelehto, jossa kasvaa mm. metsälehmusta, vaahteraa, vastuulajiksi nimettyä kaiheorvokkia, lehtokuusamaa, mustakannonmarjaa, kotkansiipeä, näsiä, koiranheisiä ja keltavuokkoa. Alueen haapojen rungoilla kasvaa silmälläpidettävää raidankeuhkojäkäleä ja lähistöllä harvinainen, niin ikään silmälläpidettävä lepänkärpässiäni. Lisäksi alueelta on tavattu silmälläpidettävää piikkituhkeloa, jonka esiintymä on Suomen pohjoisimpia. Alueella on paljon lahoa lehtipuustoa. Alueen luonnonsuojelulliset arvot tunnetaan riittämättömästi. Kantakaupungin ympäristö- ja maisemaselvityksessä alue on arvokas viherverkon osa.

56. Kaukaniemi

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 3,77 ha
Kylä: Vehmainen
Kiinteistö: 7:11
Omistaja: Tampereen kaupunki
Kaavat: Yleiskaava: VLM, P/r
Kohteen tyyppi: Lehtokohde, hyönteiskohde

KUVAUS: Maisemallisesti, lajistollisesti ja historiallisesti arvokas kokonaisuus. Alueella on paljon vanhoja puita ja erikoisia viljelyperäisiä lajeja, koska alueella toimi vuoteen 1975 asti Saarioisten taimisto. Lisäksi alueella on ollut muuta puutarhaviljelyä. 1900-luvun alussa niemellä toimi myös Kaukajärven kartano, josta on vain rippeitä jäljellä. Monet viljelyperäiset puuyksilöt (mm. palsamipihta) ovat Suomen suurimpia. Rinteillä kasvaa runsaasti tuomia ja tervaleppiä tiheikkönä. Putkilokasvillisuudesta mainittakoon kotkansiipi, mustakokkonmarja, lehtopalsami ja rohtoraunioyrtti. Edelleen siellä kasvaa lehtopähkämöä, alueellisesti uhanalaista harajuurta, kevätlinnunsilmää ja valkovuokkoa. Rantalehdosta löytyi myös Tampereella harvinaista kierumataraa. Niemen lounaiskulman rantaniityllä kasvaa myös istutusperäistä kalmojuurta, jota kasvaa myös vesirajassa ja kartanon entisen varjarennuksen pohjoisnurkalla. Vesikasvillisuudesta mainittakoon karvalehti ja ristilimaska. Niemen kalliopaljastumilla kasvaa mm. karvakiviyrttiä, mäkitervakkoa ja kierumataraa. Kulttuurilajistoa edustavat mm. peltokierto, pikkutakiainen, keltanokitkerö ja se-

piväpeippi (ehkä jo hävinnyt). Niemessä kasvaa myös kynäjalavaa (mahdollisesti istutusperäistä). Lisäksi alueelle on villiintynyt erilaisia koristekasveja. Sienistöstä mainittakoon erittäin uhanalainen kuoppajänönkorva, joka löydettiin vuonna 2011 (kolme itiöemää). Vuonna 2012 paikalta löydettiin kymmenkunta itiöemää. Alueella elää myös silmälläpidettävät niinjääriä ja lehmusenoksjääriä sekä tuomea ravintokasvinaan käyttävä harvinainen tuominopsasiipi.

TEHDYT SELVITYKSET:

Lahtonen, T. 1996: Tampereen Kaukaniemen ruoho- ja puuvartiskasvisto. – Tampereen kasvitieteellinen yhdistys ry., 38 s.

Lahtonen, T. 1998: Tampereen Kaukaniemen paksut puut. – Talvikki 22: 49–53.

Mattila, K. & Kirjavainen, J. 2001: Kaukaniemen luteet ja muut hyönteiset. – Raportti Tampereen uhanalaisista hyönteislajeista sekä muista hyönteislajistoselvityksistä Tampereen kaupungin alueella v. 2000. – Tampereen hyönteistutkijain seura ry.

Salokannel, J. 1998: Kaukaniemen kartanopuiston hyönteiselvitys: osa 1. Perhoset. – Raportti hyönteistutkimuksista ja seurannasta Tampereella 1998. – Tampereen Hyönteistutkijain seura ry., 5–9.

Salokannel, J. & Kirjavainen, J. 2001: Kaukaniemen kartanopuiston kovakuoriaisista. – Raportti Tampereen uhanalaisista hyönteislajeista sekä muista hyönteislajistoselvityksistä Tampereen kaupungin alueella v. 2000. – Tampereen hyönteistutkijain seura ry.

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella vanhaa kartanoympäristöä, sen puustoa ja muuta kasvillisuutta sekä erityissuojeltavaa kuoppajänönkorvaa.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi.

SUOJELTAVAT LAJIT: Niinjääriä (NT), lehmusenoksjääriä (NT), kuoppajänönkorva (EN, eR).

SUOJELUN TAPA: Hoito siten, että vanhan kartanoympäristön luonne säilyy. Kuoppajänönkorvan esiintymispaikan raja.

HOITO: Lahopuuston säilyttäminen, pensaikkojen rai-
 vaus, kuoppajänönkorvan esiintymispaikan pitäminen lajille suotuisana.

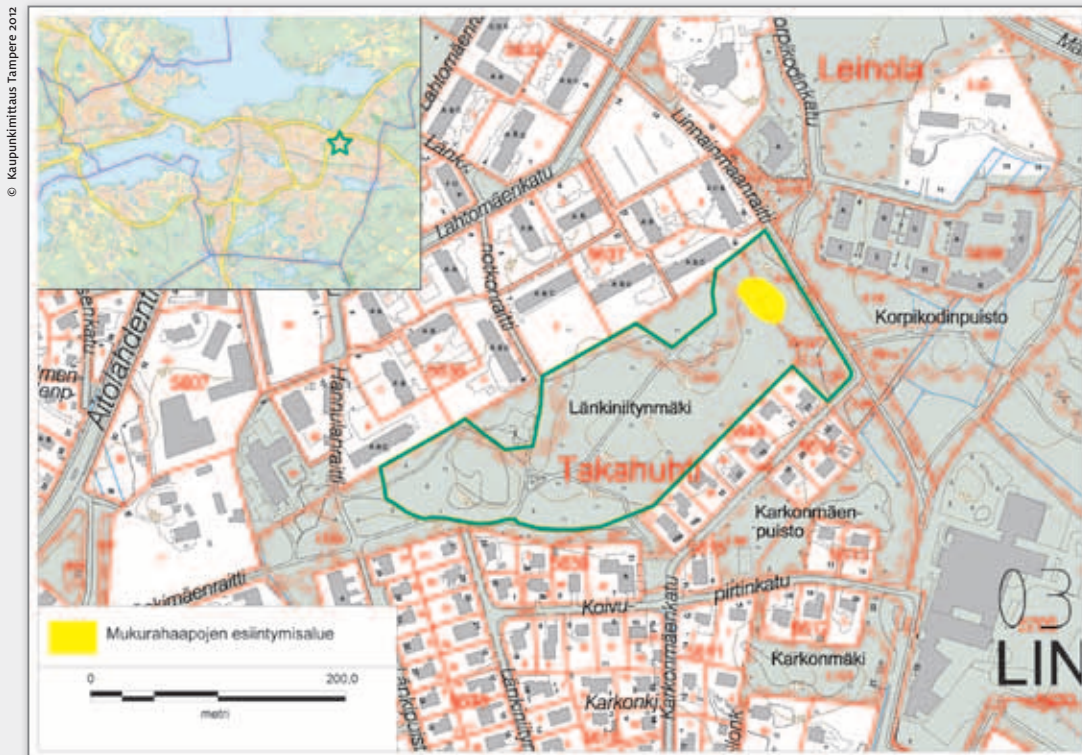
Seuranta: Kuoppajänönkorvan esiintymistä seurataan vuosittain.

UHAT: Rakentaminen, pensaikoituminen, viljelyjään-
 teiden ja vieraslajiston (mm. komealupiini) leviäminen. Alue kuuluu kaavoitusohjelmaan vuonna 2013.

Kaukaniemen puistossa näkyy selvästi kulttuurivai-
 kutus isoine koristepuineen.

57. Linnainmaa, Länkiniitynmäki

SUOJELTAVAT LAJIT: Liito-orava (Dir IVa, VU), soikkokaksikko (RT ©), mukurahaavat.

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella alueen lehtomaista luonnetta ja soikkokaksikkoa sekä liito-oravaa. Myös mukurahaavat ovat suojelun arvoisia.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alueella on luontodirektiivin IVa tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

SUOJELUN TAPA: Mukurahaavat rauhoitetaan luonnonmuistomerkeksi, muu alue kaavamerkinnällä.

HOITO: -

Seuranta: Soikkokaksikkoesiintymät on inventoitu vuonna 2010, seuraavan kerran ne tarkistetaan vuonna 2020.

UHAT: Epäedullinen puuston käsittely, roskaantuminen, ilkkivalta.

Pinta-ala: 3,39 ha

Kylä: Leinola

Kiinteistö: 1:94, 3:33, 12:69, 12:75

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Osayleiskaava: VLK-1, s-1, VLL-1,

kevyen liikenteen reitti

Asemakaava: PL, PI, ul

Kohteen tyyppi: Lehtokohde

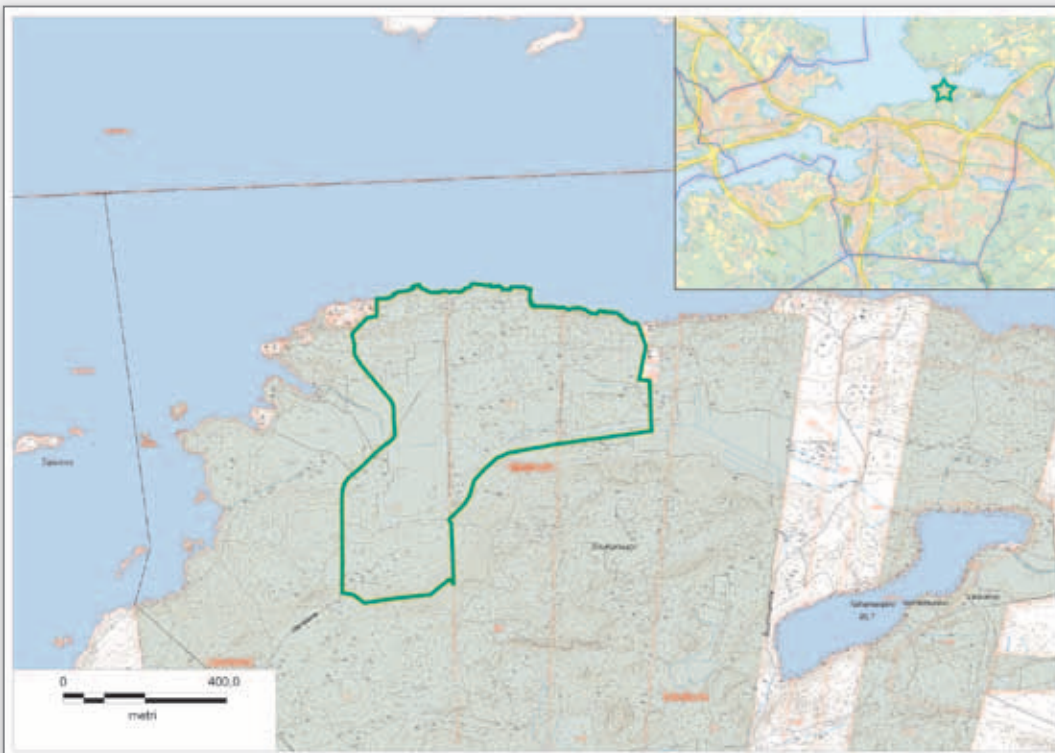
KUVAUS: Rehevä, koilliseen viettävä, asutuksen ympäröimä haavikkolehto, jossa kasvaa vaateliaita putkilokasveja, kuten metsälehmäksiä, runsaasti alueellisesti uhanalaista soikkokaksikkoa, mäkilehtolustetta, lehtokuusamaa, näsiä, kevätlinnunhernetä, jalkasaraa, mätässaraa, valko- ja keltavuokkoa ja lehto-orvokkia. Erikoisuutena paikalla kasvaa kolmisenkymmentä haavan erikoismuotoa, ns. mukurahaapaa, joiden runko on erikoisen muhkurainen. Alueella asustaa myös liito-orava.

Länkiniitynpuiston merkilliset mukurahaavat herättävät huomiota.

58. Soukonvuoren pohjoispuolinen alue

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 33,12 ha

Kylä: Takahuhti

Kiinteistö: 1:19, 3:66, 6:17

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Kauppi–Niihaman osayleiskaava: VKV-1, SM-26-kohde, ohjeellinen ulkoilureitti, huoltotie

Kohteen tyyppi: Vanha metsä, kasvikohte

KUVAUS: Alue rajoittuu Soukonvuoren luonnonsuojelualueeseen ja ulottuu Näsijärven rantaan asti. Alue on pääasiassa havupuuvältaista, varrtunutta, lehtomaista metsää, jossa on tyypillistä lehtolajistoa: lehtokuusama, mustakokkonmarja, keltavuokko, kevätlinnunherne, lehtoleinikki, kevätlehtoleinikki, näsiä, lehto-orvokki, lehtoimikkä ja metsäruusu. Paikoin kasvaa myös rauhoitettua valkolehdokkia. Harvinaisen putkilokasvilaji on niukkana esiintymänä kasvava,

silmälläpidettävä tylppähammassoimulehti. Näsijärven vastainen metsävyöhyke on karumpaa, kuivahkoa kangasta. Siellä kasvaa mm. pohjanketunliekkoa ja rantakivillä harvinaista pallotinajäkälää. Lahopuustoa on kohtalaisesti ja mm. vanhan metsän indikaattorina pidetty rusokääpä on löydetty metsäalueelta. Myös liito-orava asustaa alueella ja siellä on tavattu myös metsäkauriita.

TEHDYT SELVITYKSET:

Kytömäki, J. 2006: Tampereen Soukonvuoren alueen kääpäselvitys 2005. – Raportti, 11 s. Tampereen kaupunki.

Kääntönen, M. 2006: Tampereen Kauppi–Niihaman ns. Soukon–Toimelan alueen kasvisto ja kasvillisuus. – Tampereen kasvitieteellinen yhdistys ry., 25 s.

SUOJELTAVAT LAJIT: Liito-orava (VU, Dir IVa), tylppähammassoimulehti (NT).

SUOJELUN TARKOITUS: Säästää arvokasta vanhaa metsää.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alueella on luontodirektiivin IVa tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: Kaava.

Suojelun tavoitetaso: Arvometsä.

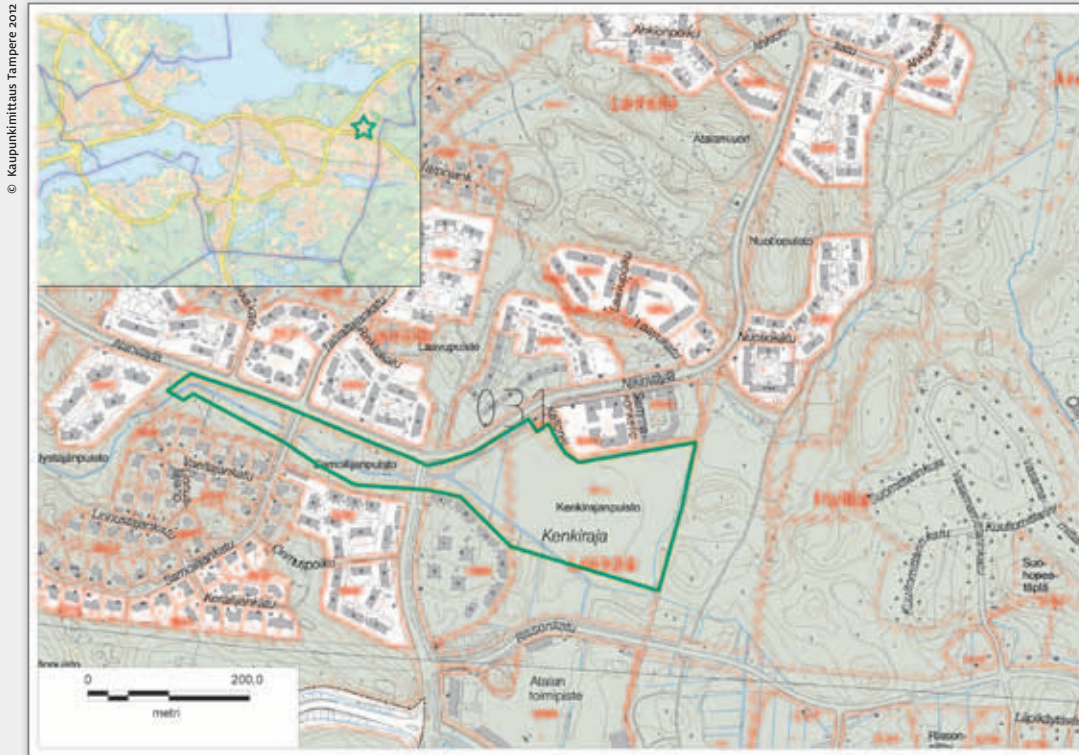
HOITO: -

Seuranta: Tylppähammassoimulehden esiintymää seurataan 5 vuoden välein, seuraavan kerran vuonna 2016.

UHAT: Lahopuuston poisto ja raivaaminen.

59. Atala, Samoilijanpuisto–Kenkirajanpuisto

SUOJELTAVAT LAJIT: Sammakonkello.

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella Suomen toista sammakonkellon esiintymää.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi.

SUOJELUN TAPA: Kaavamerkintä: osa alueesta on s-13-merkinnällä.

HOITO: Tarpeen mukaan ojan pensoittumista on estettävä ja asukkaille jaettava informaatiota sammakonkelloseiintymien suojelemiseksi.

Seuranta: Sammakonkellon esiintymien kartoitus 10 vuoden välein, vuodesta 2013 lähtien.

UHAT: Ojan varsien pensoittuminen, ruoppaus ja asukkaiden omatoimiset raivaukset.

Pinta-ala: 5,14 ha

Kylä: Hyllilä

Kiinteistö: 7:0

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Yleiskaava: VLM, VU, AP, liikennealue, kevyen liikenteen reitti
Asemakaava: VL, VL-4, KL, LP, s-13, vk-1, vk-2, vi-2, mev, pp

Kohteen tyyppi: Kasvikohde

KUVAUS: Kivisillanojan ruohikkoinen rantaosuus Orimuskadun ja Atanväylän kulmauksessa oli pitkään ainoa tiedossa oleva pohjoisamerikkalaisen sammakonkellon kasvupaikka, sen jälkeen kun iso esiintymä jäi leviävän asutuksen alle. Purovarresta sitä laskettiin vuonna 1999 enää 25 yksilöä. Vuonna 2008 lajia löytyi kuitenkin isohko kasvusto Kenkirajan alueelta ojan varresta kolmestakin eri pisteestä, joten lajin esiintymä ei olekaan niin huonolla tolalla kuin on arveltu. Kasvupaikka on lajin toinen Suomessa.

TEHDYT SELVITYKSET:

Korte, K. 2008: Sammakonkellon (*Campanula aparinoides*) paluu. – Talvikki 32: 61–64.

Lahtonen, T. 1987: Sammakonkello, *Campanula aparinoides*, Tampereella (EH). – Talvikki 11: 13–19.

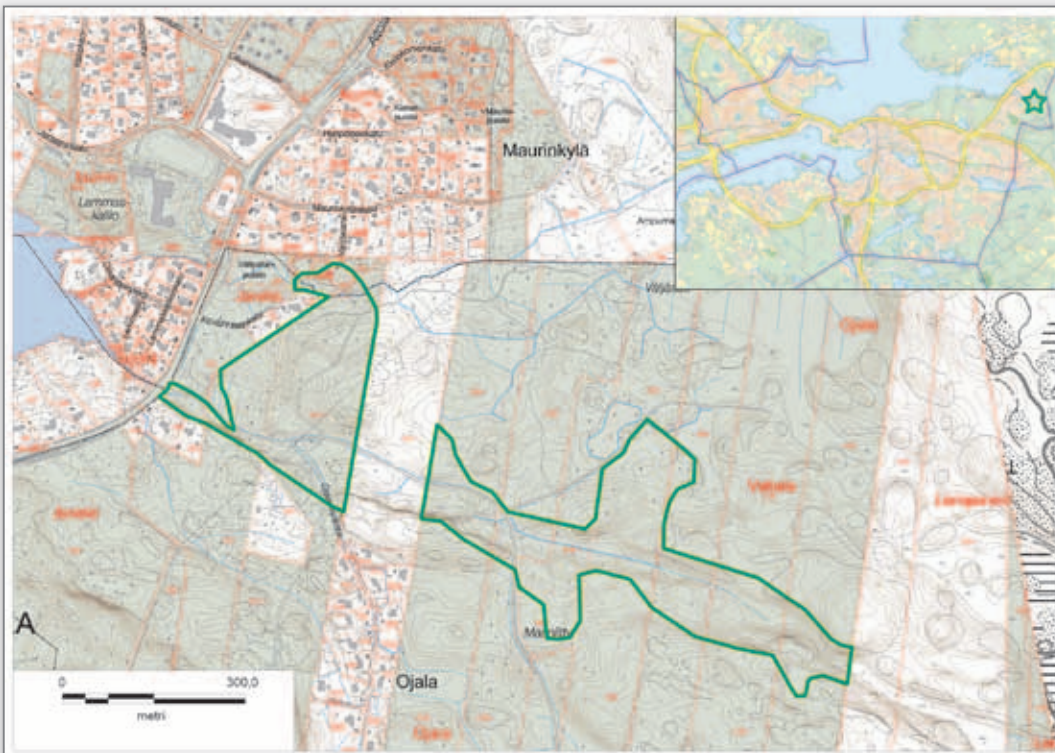
KUVA LASSE KOSKONEN

Samoilijanpuiston suurin harvinaisuus on valkokukkainen sammakonkello.

60. Kumpula, Ojala

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 16,20 ha

Kylä: Ojala, Vatiala

Kiinteistö: 1:26, 4:137, 9:3, 4:9, 6:39,
19:3, 5:53, 1:108, 34:7, 2:50

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Yleiskaava: VLM, MU, A-1, AP,
asemakaava VL, AO-35

Osayleiskaavaluonnos: VLL-3, EV, AP-1,
katualue, AK-1, kevyen liikenteen reitti

Kohteen tyyppi: Metsäläkikohde, vanha metsä

KUVAUS: Korkean kalliojyrkänteiden alla oleva varjoisa puronokolehto, jossa kasvaa mm. kevätlinnunsilmää ja keltavuokkoa. Alueen ympäristössä vanhoissa havupuuvaltaisissa metsissä on tiheä liito-oravakanta. Lähistöllä kasvaa myös rauhoitettua valkolehdokkia.

SUOJELTAVAT LAJIT: Liito-orava (Dir IVa, VU), valkolehdokki ©.

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella metsälain mukaista kohdetta ja säilyttää sen ominaispiirteet ja suojella tiheää liito-oravakantaa.

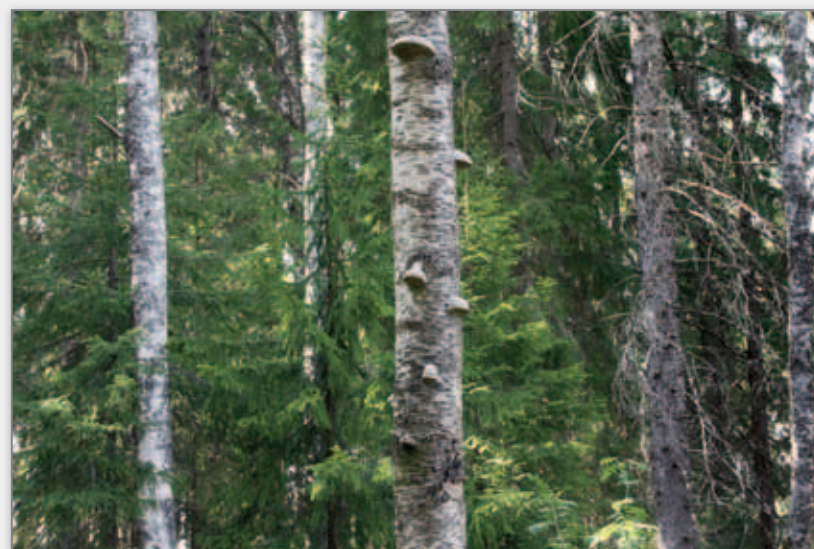
SUOJELUN PERUSTE: Alue on muutoin niin edustava, tyypillinen tai arvokas, että sen suojelu voidaan katsoa luonnon monimuotoisuuden tai kauneuden kannalta tarpeelliseksi ja alueella on luontodirektiivin IVa tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Metsälaki: jyrkänteet ja niiden välittömät alusmetsät.

SUOJELUN TAPA: Metsälaki, arvometsä.

HOITO:

Seuranta: Liito-oravien seuranta 5 vuoden välein 2014 alkaen.

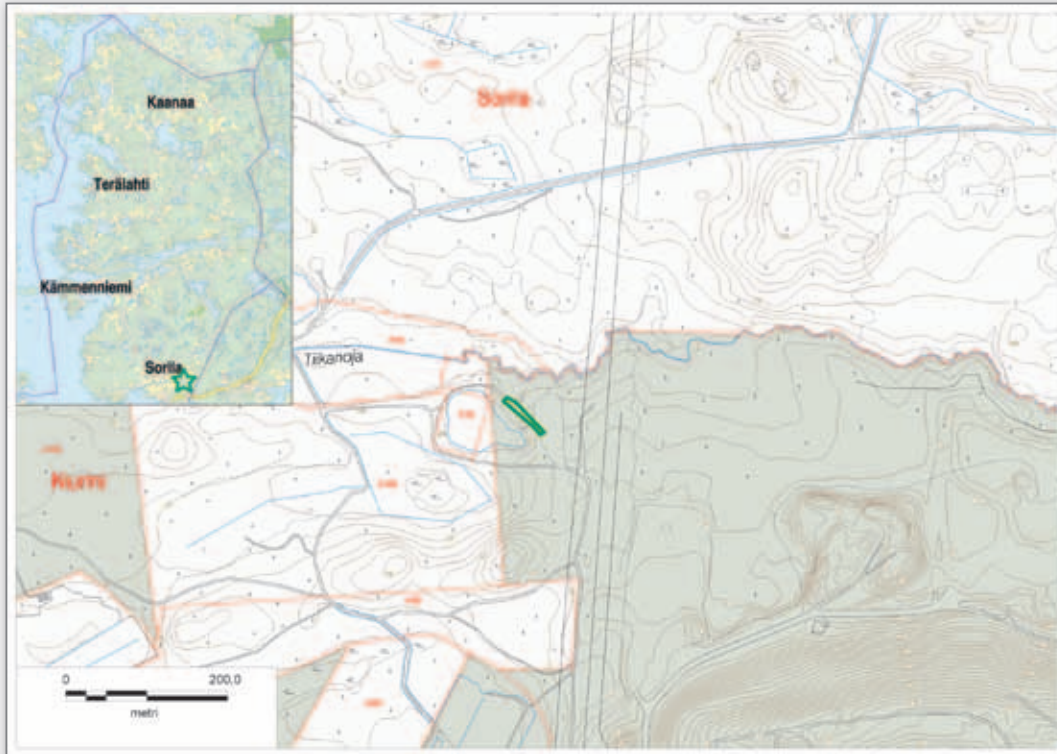
UHAT: Liito-oravalle epäedullinen metsänkäsittely.

Ojalan metsissä viihtyy vahva liito-oravakanta.

61. Tiikonojan keto

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

SUOJELTAVAT LAJIT: Ahonoidanlukko (NT, vas), kelta-apila (NT).

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella ahonoidanlukkoa ja sen kasvupaikkaa.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi.

SUOJELUN TAPA: Aktiivinen hoito.

HOITO: Aluetta hoidetaan umpeutumisen estämiseksi; se on helppo hallita käsin kasvillisuutta kitkemällä ja pajunvesoja raivaamalla. Osa noidanluokoista on merkitty merkintätikulla ja nauhalla.

Seuranta: Ahonoidanlukkoesiintymää seurataan vuosittain, vuodesta 2012 alkaen ja versot lasketaan. Kelta-apilaesiintymän laajuutta seurataan samalla.

UHAT: Umpeutuminen ja maankäyttö. Vuosina 2002-2003 alueella oli katukivien varastoalue, minkä seurauksena ketolaikku kärsi vaurioita. Nyt ahonoidanlukon kasvupaikalle ajo on estetty tieuran poikki menevällä köydellä.

Pinta-ala: 0,04 ha

Kylä: Sorila

Kiinteistö: 10:1

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Tarastenjärven osayleiskaavaehdotus:

M, luo, slep-1

Kohteen tyyppi: Kasvikohde

KUVAUS: Ketomainen laikku vanhalla tieuralla Tarastenjärven kaatopaikan luoteispuolella, joka on silmäläpidettävän ahonoidanlukon kasvupaikka. Vuonna 2002 paikalla kasvoi 45 yksilöä, vuonna 2005 105 yksilöä ja vuonna 2011 yli 20 yksilöä. Paikka uhkaa pajuttua. Seuralaisena mm. niin ikään silmäläpidettävä kelta-apila.

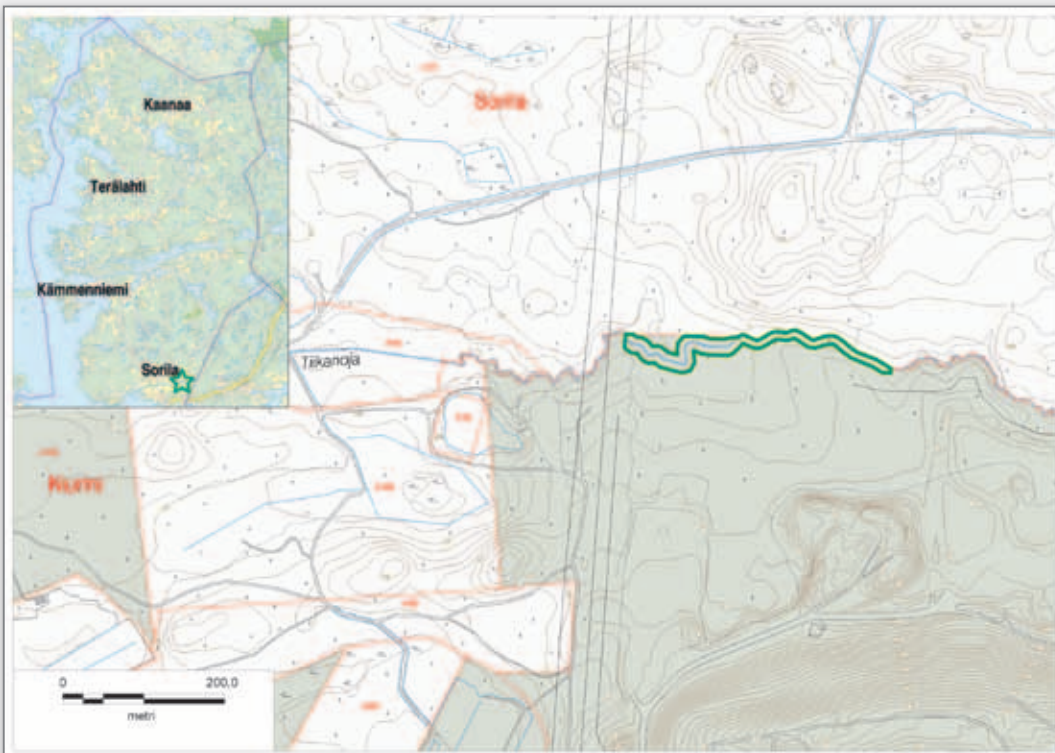
KUVA LASE KOSONEN

Ahonoidanlukon kasvupaikkaa uhkaa umpeutuminen.

62. Tiikonojan varsi

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 0,53 ha

Kylä: Sorila

Kiinteistö: 10:1

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Tarastenjärven osayleiskaavaehdotus:

M, luo, s-4

Kohteen tyyppi: Kasvikohde, metsälakikohde

KUVAUS: Lehtomainen, luonnontilainen puronvarsi, jossa pääuoman ja sivupuron varrella kasvaa vastuu-lajiksi nimettyä korpisorsimoa ja silmälläpidettävää kaislasaraa. Puronvarressa kasvaa myös melko harvinaista velholehteä ja tähtitalvikkia. Metsälakikohde.

TEHDYT SELVITYKSET:

Korte, K. 2001: Koukku- ja Tarastenjärven kaatopaikka- ympäristöjen luontoselvitys. – Tampereen kaupunki, 46 s.

SUOJELTAVAT LAJIT: Korpisorsimo (vas), kaislasara (NT).

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella lehtomaista puronvartta ja sen harvinaisia kasvilajeja.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi. Metsälaki: lähteiden, purojen ja pysyvän vedenjuoksu-uoman muodostavien norojen sekä pienten lampien välittömät lähiympäristöt.

SUOJELUN TAPA: Metsälaki.

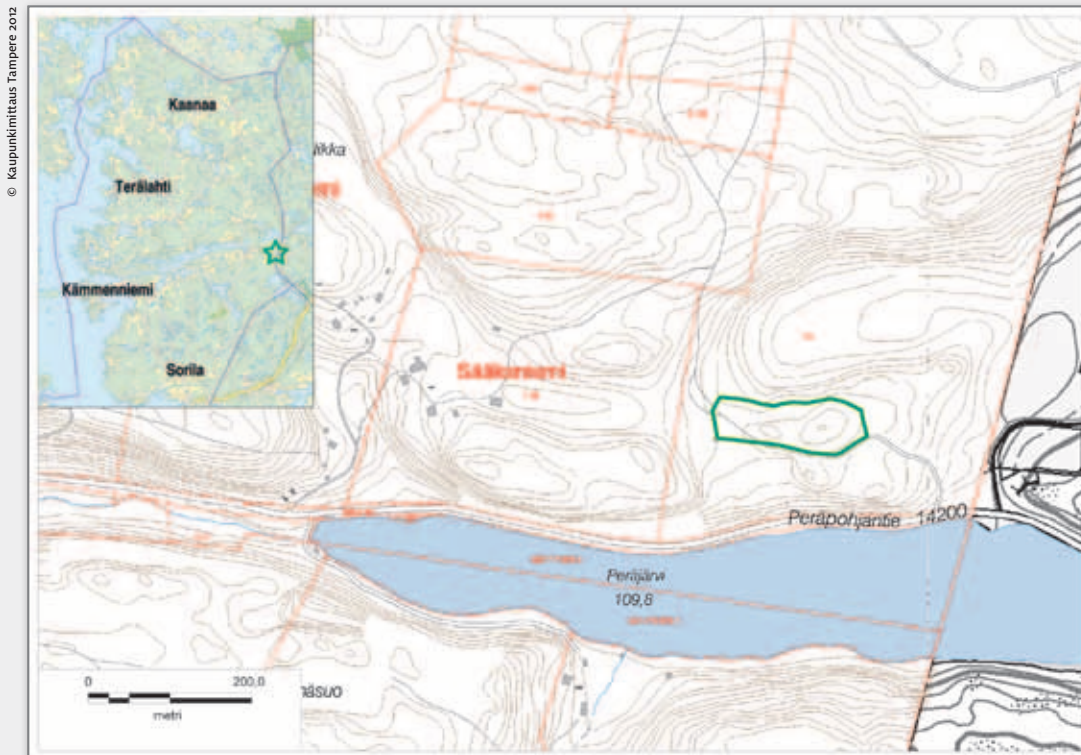
HOITO: -

Seuranta: Kaislasaran ja korpisorsimoesiintymien tarkkailu 10 vuoden välein vuodesta 2017 lähtien.

UHAT: Kaatopaikan laajentuminen.

63. Teisko, Iso-Murron haka

Pinta-ala: 0,96 ha

Kylä: Sääksniemi

Kiinteistö: 1:3

Omistaja: Yksityinen

Kaavat: Aitolahdi–Teiskon rantayleiskaava:

M, alueelle laadittava ranta-asemakaava

Kohteen tyyppi: Kasvikohde

KUVAUS: Kallioiset hakasaarekkeet, joilla on laidunnettu aikoinaan intensiivisesti. Myöhemmin niiden ympärille on istutettu kuusta ja koivua, joten hakojen pinta-ala on supistunut. Hakamaille on sittemmin kasvanut pitkää niittykasvillisuutta, joka on uhannut alueen harvinaista ketokasvillisuutta, kuten erittäin uhanalaista, erityisesti suojeltavaa ketokatkeroa ja ahosilmäruohoa (9 yksilöä vuonna 2010) sekä vaaran-

tunutta ahokirkiruohoa. Sittemmin alueita on alettu hoitaa osana perinnemaisemaprojektia ja maatalouden ympäristötuen erityistukisopimuksella. Alueen kasvillisuus onkin elpynyt. Esim. ketokatkeroa kasvoi vuonna 2003 5 yksilöä ja vuonna 2010 jo 92 yksilöä. Ahokirkiruoho on edelleen erittäin niukka eikä vuonna 2012 sitä löytynyt lainkaan. Hakamaiden kasvillisuuteen kuuluvat myös alueellisesti uhanalainen soikkokaksikko, keltasara, harmaapöimulehti, silmäläpidettävä ketonoidanlukko (17 yksilöä vuonna 2010, ainakin 19 yksilöä vuonna 2012), harjuhäränsilmä, nurmitatar ja vaarantunut hirvenkello.

TEHDYT SELVITYKSET:

Helle, K. 2008: Tuloksellista täsmähoitoa erittäin uhanalaiselle (EN) ketokatkerolle (*Gentianella campestris*).

– Talvikki 32: 24–27.

SUOJELUN TARKOITUS: Säilyttää alueen harvinaisen keto- ja hakamaakasvillisuuden.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alueella on harvinaistuva perinnetalontyyppi.

SUOJELTAVAT LAJIT: Ketokatkero (EN, eR), ahosilmäruoho (EN), ahokirkiruoho (VU), hirvenkello (VU), ketonoidanlukko (NT).

SUOJELUN TAPA: Alue kuuluu Natura-ohjelmaan. Aluetta on hoidettu jo toistakymmentä vuotta niittotalkoilla.

HOITO: Jatkuva niittohoito.

Seuranta: Harvinaisen kasvilajiston seuranta vuosittain ja versojen laskenta.

UHAT: Uhkana on niittotalkoiden loppuminen ja siitä johtuva umpeutuminen.

Ahokirkiruoho (VU).

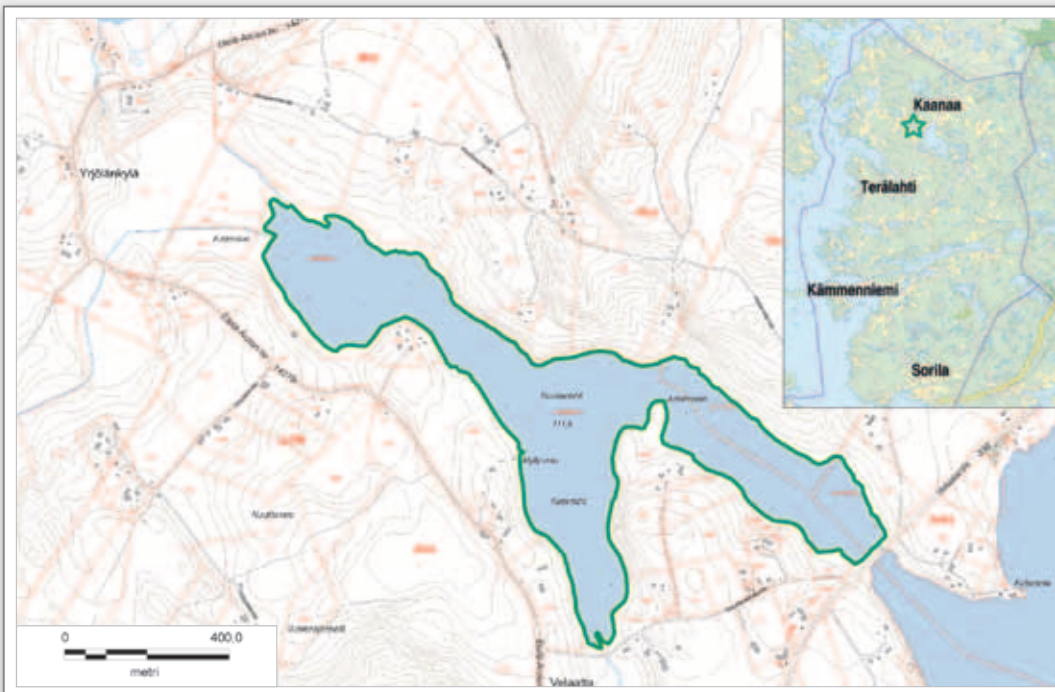
Ketonoidanlukko (NT).

Iso-Murron hakaa hoidetaan vuosittain talkoilla ketokatkeroiden, noidanlukkojen, ahosilmäruohon ja ahokirkiruohon elinolojen parantamiseksi.

64. Teisko, Velaatan Nuutilanlahti

© Kaupunkimittaus Tampere 2012

Pinta-ala: 37,46 ha

Kylä: Ahoi, Jutila, Saarlahti

Kiinteistö: 837-700-876-3,

837-715-876-8, 837-702-876-4

Omistaja: Yksityinen

Kaavat: Maakuntakaava: sl

Velaatan osayleiskaava: W, T117

Kohteen tyyppi: Lintujärvi

KUVAUS: Järvi on runsasravinteinen Velaatanjärven luoteisosan pitkänomainen lahti, jonka Ruovedelle johdettava tie erottaa itse ”emäjärvestä”. Pesimälinnustoltaan järvi on Tampereen paras lintujärvi, jossa pesi vuonna 1990 11 vesilintulajia ja 61 paria. Järvellä pesivät vuoden 1990 selvityksen mukaan mm. silmälläpidettävä naurulokki (30 paria), lapasorsa, vaarantuneet jouhisorsa, heinätavi, tukkasotka (3 paria) ja punasotka (7 paria). Myöhemmässä vaiheessa järvelle asettuivat myös laulujoutsen ja härkälintu. Luhtahuitti (silmälläpidettävä) huutelee järvellä silloin tällöin. Myös ruskosuohaukka pesii tai on pesinyt järvellä. Vuoden 2012 lintuinen-

tointien mukaan vesilintukannat olivat romahtaneet, eikä esim. naurulokki pesi enää lainkaan järvellä. Vesilintulajeja tavattiin vain kahdeksan (härkälintu, nokikana, sinisorsa, tavi, haapana, telkkä, punasotka ja laulujoutsen). Lisäksi rantavyöhykkeessä pesii kurki ja järvellä huuteli myös kaulushaikara. Kasvistosta mainittakoon rannalla kasvava melko harvinainen neivamarre. Järvessä kasvaa Tampereen ainoalla kasvupaikallaan alueellisesti uhanalainen konnanulpukka, jota kasvoi vuonna 2012 niukasti myös Velaatanjärven puolella. Alueella elää myös direktiivilaji viitasammakko. Aluetta on tutkittu riittämättömästi.

TEHDYT SELVITYKSET:

Lagerström, M., Jokinen, A., Kosonen, L. & Rintamäki, P. 1990: Tampereen lintujärvien pesimälinnustot 1990. – Raportti, 11 s. Tampereen lintutieteellinen yhdistys ry.

Rintamäki, P. 2012: Tampereen Teiskon Nuutilanlahden ranta- ja vesilinnusto 2012 sekä alueen viitasammakot ja konnanulpukkaesiintymä. – Raportti, 9 s. Tampereen kaupunki.

SUOJELTAVAT LAJIT: Vesi- ja rantalinnusto, viitasammakko (Dir IVa), konnanulpukka (RT).

SUOJELUN TARKOITUS: Säilyttää lintujärven luonne ja lajisto.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alue on muutoin niin edustava, tyypillinen tai arvokas, että sen suojelu voidaan katsoa luonnon monimuotoisuuden tai kauneuden säilyttämisen kannalta tarpeelliseksi.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytilanne: Maakuntakaavan merkintä, suojelualue.

Suojelun tavoitetaso: Maakuntakaavan merkintä riittää.

HOITO: Ei hoitotoimenpiteitä. Pienpetokannan selvittämiseksi tehdään koepyyntejä.

Seuranta: Linnustselvitys on tehty v. 2012 ja siitä eteenpäin se tehdään 10 vuoden välein. Konnanulpuksen esiintymät kartoitettiin v. 2012.

Rakenteet: Järven kaakkoisrannalla on 1990-luvulla rakennettu lintutorni, jota käytetään tosin varsin vähän. Sen kunnossapidosta ja vaivattomasta liikkumisesta sinne on kuitenkin huolehdittava.

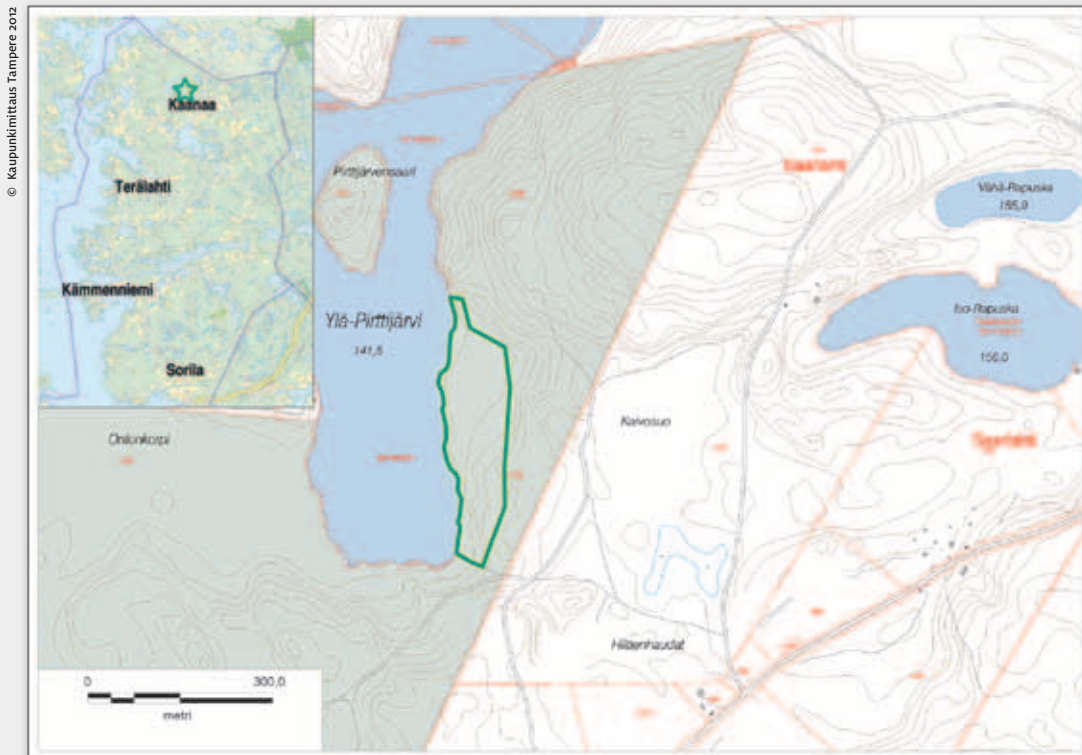
UHAT: Pienpedot. Tarkkaa selvyyttä niiden kannoista ei tosin ole.

KUVIA PEKKA RINTAMÄKI

Nuutilanlahti on Tampereen arvokkaimpia lintuvesiä, mutta vesilintukanta on sielläkin romahtanut.

65. Teisko, Ylä-Pirttijärven itäpuoli

SUOJELTAVAT LAJIT: Pohjansirkku (VU), hentosara (NT), harajuuri (RT).

SUOJELUN TARKOITUS: Säästää vanha METSO I -alueen metsä.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alue on muutoin niin edustava, tyyppilinen tai arvokas, että sen suojele voidaan katsoa luonnon monimuotoisuuden tai kauneuden säilyttämisen kannalta tarpeelliseksi.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: METSO-kohde.

Suojelun tavoitetaso: Arvometsä.

HOITO: -

SEURANTA: Alueella tehdään luontoinventointi vuonna 2013.

UHAT: -

Pinta-ala: 3,22 ha

Kylä: Saarlahti

Kiinteistö: 1:116

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Aitolahdi-Teiskon rantayleiskaava: V

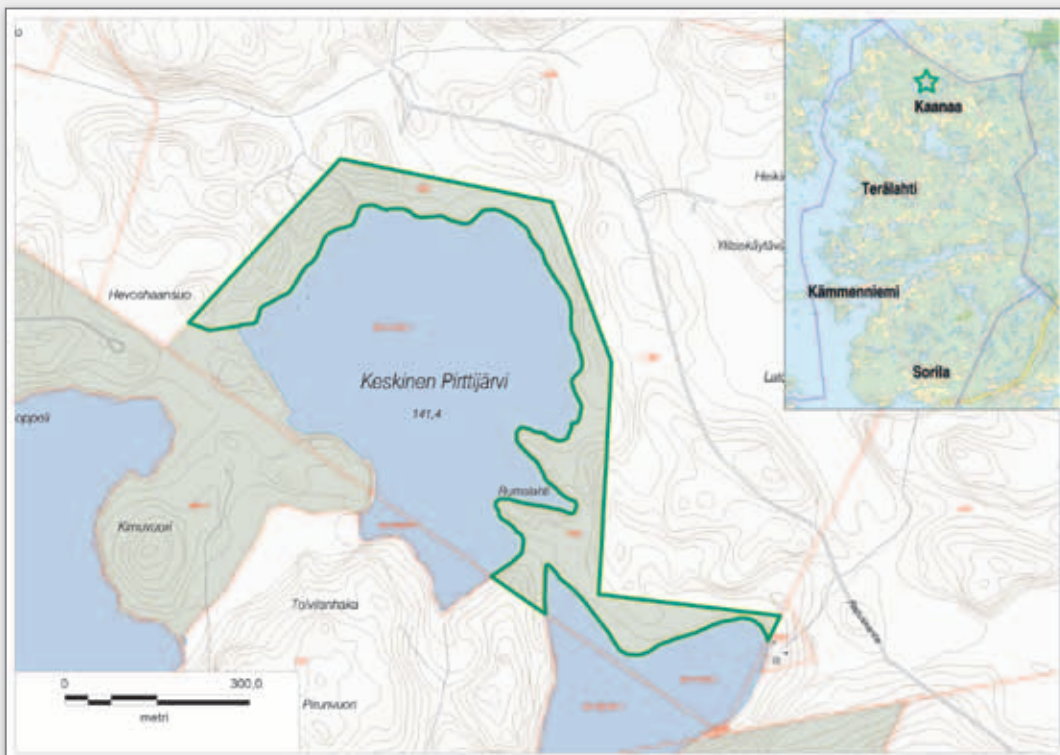
Kohteen tyyppi: Vanha metsä, METSO-kohde

KUVAUS: Valuvetinen, lehtipuuvaltainen rinnekorpi, jossa on kohtalaisesti lahpuuta. Paikalla kasvaa runsaasti tervaleppää. Kasvistossa on lehtomaisuutta ja suursaniaisia, mm. isoalvejuurta. Harvinaisimmat kasvit ovat alueellisesti uhanalainen harajuuri, jota kasvoi pienellä alalla yli 60 yksilöä ja silmälläpidettävä hentosara. Muista kasveista mainittakoon keltatalvikki. Linnustosta mainittakoon suuresti taantunut pohjansirkku, jonka reviiiri vuonna 2012 on yksi harvoista Pirkanmaalla.

Ylä-Pirttijärven itäpuolen valuvesirinne on kasvistollisesti mielenkiintoinen ja siellä pesivät Tampereen ainoat pohjansirkut.

66. Teisko, Keskisen Pirttijärven rantametsät

Pinta-ala: 10,51 ha

Kylä: Pohjankapee

Kiinteistö: 1:268

Omistaja: Tampereen kaupunki

Kaavat: Rantaleiskaava: V

Kohteen tyyppi: Vanha metsä, METSO-kohte

KUVAUS: Avohakkuiden rajaama rantametsä, joka koostuu kuusivaltaisesta varttuneesta puustosta, jossa on kohtalaisesti lahoppua. Alueelta löytyikin luonnontilaisen kuusikon edustajana harvinainen rusokääpä. Alueella kiinnittävät huomiota useat isokokoiset muurahaiskeot.

SUOJELTAVAT LAJIT: -

SUOJELUN TARKOITUS: Suojella alueen rantavyöhykettä ja rantametsää.

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alue on muutoin niin edustava, tyypillinen tai arvokas, että sen suojele voidaan katsoa luonnon monimuotoisuuden tai kauneuden säilyttämisen kannalta tarpeelliseksi.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytila: METSO-kohte.

Suojelun tavoitetaso: Arvometsä.

HOITO:

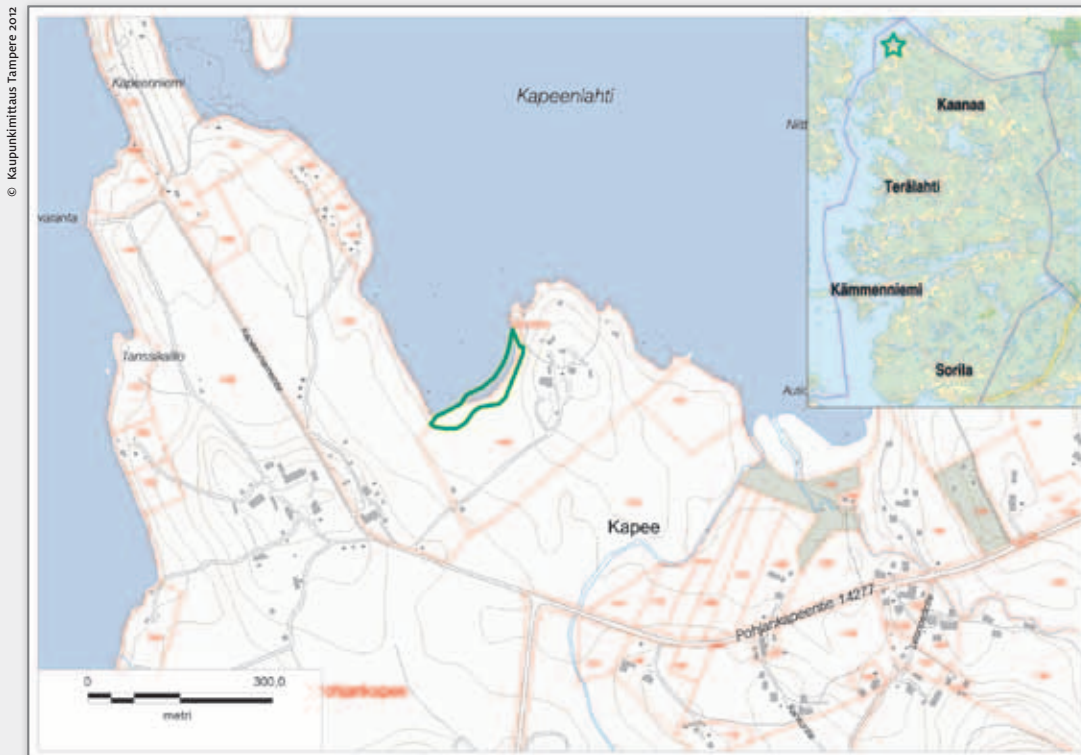
Seuranta: Luontoarvojen inventointi aloitetaan kesälä 2019.

UHAT: -

Keskisen Pirttijärven rantametsien lahokuusikossa kasvaa mm. harvinainen rusokääpä.

67. Teisko Kapee, Niemi- ja Ala-Kapeen niityt

SUOJELTAVAT LAJIT:

Lietetatar (EN, DirIVb, vas).

SUOJELUN TARKOITUS: Säilyttää arvokas perinnebiotooppialue ja lietetattaren kasvupaikka

SUOJELUN PERUSTE: Alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eläinlaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi ja alueella on harvinaistuva perinluontotyyppi.

SUOJELUN TAPA:

Suojelun nykytilanne: Natura-alueen osa.

Suojelun tavoitetaso: -

HOITO: Laidunnuksen jatkaminen.

Seuranta: Lietetattaren seuranta vuosittain ja versojen arviointi.

UHAT: Laidunnuksen loppuminen ja siitä johtuva umpautuminen, myös veden pinnan vaihtelu voi vaikuttaa esim. lietetattaren menestymiseen alueella.

Pinta-ala: 0,57 ha

Kylä: Pohjankapee

Kiinteistö: 1:330

Omistaja: Yksityinen

Kaavat: Rantayleiskaava: M, W

Kohteen tyyppi: Kasvikohde, perinnebiotooppi

KUVAUS: Maisemallisesti merkittävä kohde ja laidun-alue, jolla kasvaa runsaasti erittäin uhanalaista lietetatarta, joka on myös Suomen vastuulaji. Myös Tampereella harvinaista hentosuolaketta kasvaa paikalla. Aluetta on laidunnettu 2000-luvun vaihteeseen asti, mikä on kyennyt ylläpitämään keto- ja niittykasvillisuutta elinvoimaisena. Veden korkeuden vaihtelun myötä Kapeenlahden pohjukassa on laajoja lietealueita, jotka ovat mahdollistaneet lietetattaren säilymisen ja paikka on Näsijärven alueen merkittävimpiä lietetartkohteita. Alue on myös arvokas perinnebiotooppi.

Uhanalainen lietetatar reunustaa laidunketoa matalassa rantavedessä punaisena vyöhykkeenä.

13. KIRJALLISUUS

- Helle, K. 2005:** Tekohengitystä niittyjen uhanalaisille. – Talvikki 29: 76–79.
- Helle, K. 2008:** Tuloksellista täsmähoitoa erittäin uhanalaiselle (EN) ketokatkerolle (*Gentianella campestris*). – Talvikki 32:24–27.
- Intke, S. 2004:** Niittyjen hoitotoimet tuloksellisia tummaverkkoperhosen suojelussa. – Diamina: 13: 11–15.
- Jokinen, A., Nygren, N., Haila, Y. & Schrader, M. 2007:** Yhteiselo liito-oravan kanssa. – Suomen ympäristö 20/2007, 102 s.
- Jokinen, A., Nikula, A., Nygren, N., Tersa, P. & Haila, Y. 2010:** Liito-oravan elinympäristöjen mallitus ja ennakointi Tampereen kaupunkiseudulla. – Suomen ympäristö 11/2010, 69 s.
- Karhu, N. 1995:** Vihreät jättiläiset, Suomen paksuimmat puut. – Dendrologian seura, 221 s.
- Korte, K. 2012:** Teisko–Aitolahden alueen perinnebiotooppiselvitys vuosina 2011–2012. – Tampereen kaupunki, 26 s.
- Korte, K. & Kosonen, L. 2003:** Tampereen arvokkaat luontokohteet. 2003. – Tampereen kaupunki, ympäristövalvonnan julkaisuja 4/2003, 144 s.
- Kääntönen, M. 1994:** Nuijasarvisieni (*Xylaria polymorpha*) Tampereella. – Sienilehti 46:58.
- Kääntönen, M. & Lainamo, S. 2007:** Hajuheinän (*Cinna latifolia*) seuranta Pirkanmaalla 2003–2006. – Talvikki 31: 19–31.
- Liedenpohja-Ruuhijärvi, M., Kääntönen, L., Schultz, T., Krogerus, K. & Palokoski, M. 1999:** Pirkanmaan perinnemaisemat. – Pirkanmaan ympäristökeskus, 258 s.
- Lundahl, C. 1959:** Lisiä Keski-Suomen mikromammalogiaan eli pikkunisäkäseläimistöön. – Suomen Tiedeseura.
- Mikola, J., Nieminen, P. & Kosonen, L. 1994:** Tampereen arvokkaat luontokohteet. – Tampereen kaupungin ympäristövirasto, ympäristövalvonnan julkaisu 3/1994, 77 s.
- Nieminen, J. 2006:** Tampereen kaupungin vanhat metsät -selvitys. – Tampereen kaupunki, 22 s.
- Paakasuo, R. 2009:** Nurmi–Sorilan kovakuoriaisista. – Diamina 18: 20–23.
- Piirainen, T. 2012:** Arvio Iidesjärven osayleiskaavan vaikutuksista täplälampikorenonn esiintymiseen. – Tampereen kaupunki, yhdyskuntapalvelut, 7 s.
- Pitkänen, M-L. 2010:** Pirkanmaan tummaverkkoperhosniityt vuonna 2010. – Yhteenvetoraportti, 37 s.
- Ranta, P. 1985:** Tampereen Pyhäjärven kynäjalavat 1934–1978. – Lutukka 1: 63–69
- Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslen, A. & Mannerkoski, I. (toim.) 2010:** Suomen lajien uhanalaisuus. – Punainen kirja 2010. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki, 685 s.
- Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.) 2008:** Suomen luontotyyppien uhanalaisuus. – Suomen ympäristökeskus.
- Rintamäki, P. 2011:** Kantakaupungin ja Aitolahden viitasammakkoselvitys. – Tampereen kaupunki, 15 s.
- Salo, P. 2011:** Tampereen kantakaupunkialueen pienvesiselvitys. – Tampereen kaupunki, ympäristönsuojelun julkaisuja 1/2011, 158 s.
- Siivonen, Y. 2002:** Tampereen kaupungin lepakkokartoitus. – Tampereen kaupunki, 19 s.
- Siivonen, Y. & Wermundsen, T. 2006a:** Vuoreksen osayleiskaava-alueen lepakkokartoitus 2006. – Wermundsen Consulting Oy/Batcon Group, 13 s.
- Siivonen, Y. & Wermundsen, T. 2006b:** Tampereen Niemenrannan lepakkoselvitys 2006. – Wermundsen Consulting Oy, 14 s.
- Tampereen kasvitieteellinen yhdistys ry. 1991:** Aitolahden–Teiskon kasvisto – karttaosa – Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviraston julkaisu 6/91, 195 s.
- Turunen, H. 2000:** *Oxyethira tamperensis* Malicky – tieteelle uusi vesiperhonen. – Diamina 9: 3–4.
- Valtonen, P. 1995:** *Dytiscus*-suvun suursukeltajat Suomessa. – Diamina 4: 14–15.
- Wermundsen, T. 2011:** Lepakoiden talvehtimis- ja saalistuselinympäristöt – suosituksia maankäytön suunnitteluun. – Metsätieteen aikakauskirja, 3: 244–247.